

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusze Spójności

Temat:

**Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Mroczka na
lata 2017-2023**

Nazwa i adres
Sporządzającego

**Burmistrz Miasta i Gminy Mroczka
89-115 Mroczka
Plac 1 Maja 20**

Nazwa i adres jednostki autorskiej

**Pomorska Grupa Konsultingowa S.A.
ul. Unii Lubelskiej 4c
85-059 Bydgoszcz**

Imię i nazwisko

Data

Podpis

mgr Romuald Meyer

Prokurent – Dyrektor Zarządzający

mgr inż. Marek Duda

Samodzielny Specjalista ds. Ochrony Środowiska i Energetyki

mgr inż. Karolina Owczarek

Projektant - referent

BYDGOSZCZ LIPIEC 2017 r.

Spis treści

DEFINICJE	5
WSTĘP	7
1 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI.....	11
1.1 Powiązania Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi	11
1.2 Powiązania Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi	14
1.3 Powiązania Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi	19
2 UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY POD KĄTEM WYSTĘPOWANIA STANU KRYZYSOWEGO Z WNIOSKAMI.....	21
2.1 Rys historyczny	21
2.2 Położenie geograficzne.....	22
2.3 Podział administracyjny	23
2.4 Sfera społeczna	25
2.5 Sfera gospodarcza	32
2.6 Sfera środowiskowa	33
2.6.1 Przyroda i formy jej ochrony na terenie gminy Mrocza	33
2.7 Sfera funkcjonalno-przestrzenna oraz techniczna	34
2.7.1 Dostęp do podstawowych mediów	34
2.7.2 Infrastruktura drogowa.....	35
2.8 Przestrzeń zdegradowana.....	37
2.8.1 Park Jagiełły w Mroczy	37
2.8.2 Park przy ulicy Zielonej w Mroczy	37
2.8.3 Dworzec PKP w Mroczy	38
2.8.4 Orzelski Młyn.....	38
2.8.5 Orle.....	39
2.8.6 Witosław.....	40
2.8.7 Izabela	40
2.8.8 Rościmin.....	41
2.8.9 Jezioro Mintarz w Wielu	41
2.8.10 Ostrowo	42
2.8.11 Drażno	42
2.8.12 Jezioro Hetmańskie	43
3 WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	44
3.1 Wyznaczenie diagnozowanych jednostek.	44
3.2 Analiza wskaźnikowa	46
3.2.1 Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych.	48
3.3 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego – podsumowanie.....	55

4	Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	57
4.1	Obszar rewitalizacji na obszarach miejskich.....	57
4.2	Obszar rewitalizacji na obszarach wiejskich	58
5	SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI.....	60
5.1	Opis obszaru rewitalizacji.	60
5.1.1	Mrocza – Osiedle Stare Miasto	60
5.1.2	Drażno	62
5.1.3	Rościmin.....	65
5.1.4	Witosław.....	67
5.1.5	Orle.....	70
5.2	Sfera społeczna	73
5.2.1	Powierzchnia, ludność.....	73
5.2.2	Wskaźniki demograficzne	75
5.2.3	Wskaźniki rynku pracy.....	77
5.2.4	Samowystarczalność ekonomiczna ludności	79
5.2.5	Poziom przestępczości	80
5.3	Sfera gospodarcza.....	80
5.4	Sfera środowiskowa.....	81
5.5	Sfera funkcjonalno- techniczna	83
5.5.1	Infrastruktura przestrzenna.....	83
5.5.2	Dostępność do infrastruktury społecznej	85
5.6	Przestrzeń zdegradowana	87
5.7	Podsumowanie diagnozy obszaru rewitalizacji	91
5.7.1	Kluczowe zjawiska zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji	92
6	WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO REWITALIZACJI	95
7	CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	98
7.1	Cel główny PR Miasta i Gminy Mrocza	98
7.2	Cele szczegółowe GPR Gminy Mrocza	98
7.2.1	Kwantyfikacja celów rewitalizacji	102
8	LISTA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH.....	104
9	MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH.....	118
9.1	Komplementarność przestrzenna między projektami realizowanymi na obszarze rewitalizacji oraz poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.....	118
9.2	Komplementarność problemowa pomiędzy projektami i lokalnymi programami/strategiami na obszarze rewitalizacji	119
9.3	Komplementarność instytucjonalno-proceduralna w zakresie instytucji, procedur funduszy na obszarze rewitalizacji.....	119

9.4	Komplementarność finansowa	120
9.5	Komplementarność międzyokresowa.....	120
10	MECHANIZM WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI...	120
11	SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH	122
12	SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI	126
13	SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ MODYFIKACJI PROGRAMU	128
14	WYKAZ NIEZBĘDNYCH ZMIAN I OPINII	130
14.1	Ocena oddziaływania na środowisko Programu Rewitalizacji	130
14.2	Gminny Program Rewitalizacji a ochrona zabytków	131
14.3	Gminny Program Rewitalizacji a ochrona przyrody.....	131
14.4	Gminny Program Rewitalizacji a obszary szczególnie zagrożone powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych	131
15	WYKAZ ZMIAN W UCHWAŁACH	132
16	ZAŁĄCZNIKI.....	133
16.1	Załącznik nr 1 - Formularz ankiety.....	133
16.2	Załącznik nr 2 - Fiszka projektowa.....	137
16.3	Załącznik nr 3 - Wyniki badań ankietowych i konsultacji społecznych dotyczących obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	140
17	SPIS TABEL	148
18	SPIS RYSUNKÓW.....	149
19	SPIS FOTOGRAFII	149
20	SPIS MAP	149

DEFINICJE

- 1) **Interesariusze rewitalizacji** – to w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji; właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą, społeczną, jednostki samorządu terytorialnego, organy władzy publicznej.
- 2) **Rewitalizacja** – stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.
- 3) **Stan kryzysowy** – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (*w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym*), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:
 - a) **gospodarczej** (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw);
 - b) **środowiskowej** (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska);
 - c) **przestrzenno-funkcjonalnej** (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych);
 - d) **technicznej** (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.
- 4) **Obszar zdegradowany** – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.
- 5) **Obszar rewitalizacji** – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w **pkt 3**, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych (tzw. **przestrzeń zdegradowana**) takich jak tereny przemysłowe (*w tym*

po portowe i po wydobywcze), powojkowe lub po kolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

- 6) **Przestrzeń zdegradowana** – to obecnie nieużytkowane tereny i obiekty, na których realizowano działalności: przemysłowe, wojskowe, eksploatację kopalni, transportowe, rolnicze, infrastruktury komunalnej (*związanej z gospodarką wodno-ściekową, odpadami, zaopatrzeniem w energię*). Specyficznym rodzajem „przestrzeni zdegradowanych” są także tereny i obiekty, w których rozpoczęto realizację zagospodarowania i jej nie zakończono – formalnie nie doszło więc do rozpoczęcia działalności, ale teren jest zajęty przez nieużytkowane obiekty.

W szczególności do „przestrzeni zdegradowanych” należy zaliczyć: budynki (także budynki towarzyszące zasadniczej funkcji – np. w przypadku terenów przemysłowych lub gospodarstw rolnych także budynki zajmowane przez administrację, bazy pojazdów, itp.), place manewrowe, place składowe, tereny obsługi komunikacyjnej, tereny wyrobisk, tereny składowisk, budynki dworcowe, urządzenia stacyjne, rampy załadownicze, obiekty magazynowo – składowe (przy terenach przemysłowych, rolnych lub komunikacyjnych).

Do kategorii przestrzeni zdegradowanych zalicza się także tereny i urządzenia infrastruktury technicznej służącej obsłudze ww. terenów, jeśli są z nimi integralnie związane (*to znaczy po zaprzestaniu zasadniczej działalności nie zostały zaadaptowane na inne cele*) – np. zakładowe ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków, przepompownie ścieków, składowiska odpadów, urządzenia zasilania w energię, w tym w energię elektryczną, stacje redukcyjne gazu, itp. Do kategorii przestrzeni zdegradowanych związanych z pehionymi wcześniej działalnościami rolniczymi nie zalicza się użytków rolnych, a jedynie tereny zajmowane przez zabudowę (*w tym służącą hodowli*), zagospodarowanie towarzyszące i infrastrukturę obsługi tych terenów.

- 7) **Program rewitalizacji** – uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) lub art. 14 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.
- 8) **Projekt rewitalizacyjny** – projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy wdrożeniowej, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (*wymienienie*) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (*zbiorczym*) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.
- 9) **Przedsięwzięcie rewitalizacyjne** – projekt lub grupa projektów i innych działań, w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, zawartym lub wynikającym z programu rewitalizacji oraz logicznie powiązanych z treścią i celami programu rewitalizacji.

WSTĘP

Przyjęta w niniejszym opracowaniu procedura delimitacji jest zgodna z wydanymi w sierpniu 2016 r. przez Ministra Rozwoju „*Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*„ oraz wydaną na ich podstawie „*Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ład przestrzennego*” oraz z wymogami Ustawy o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona łączyć działania w sposób kompleksowy, tak aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno- funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Istotne jest aby projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniając do działań społecznych tzw. „miękkich”.

Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna, obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

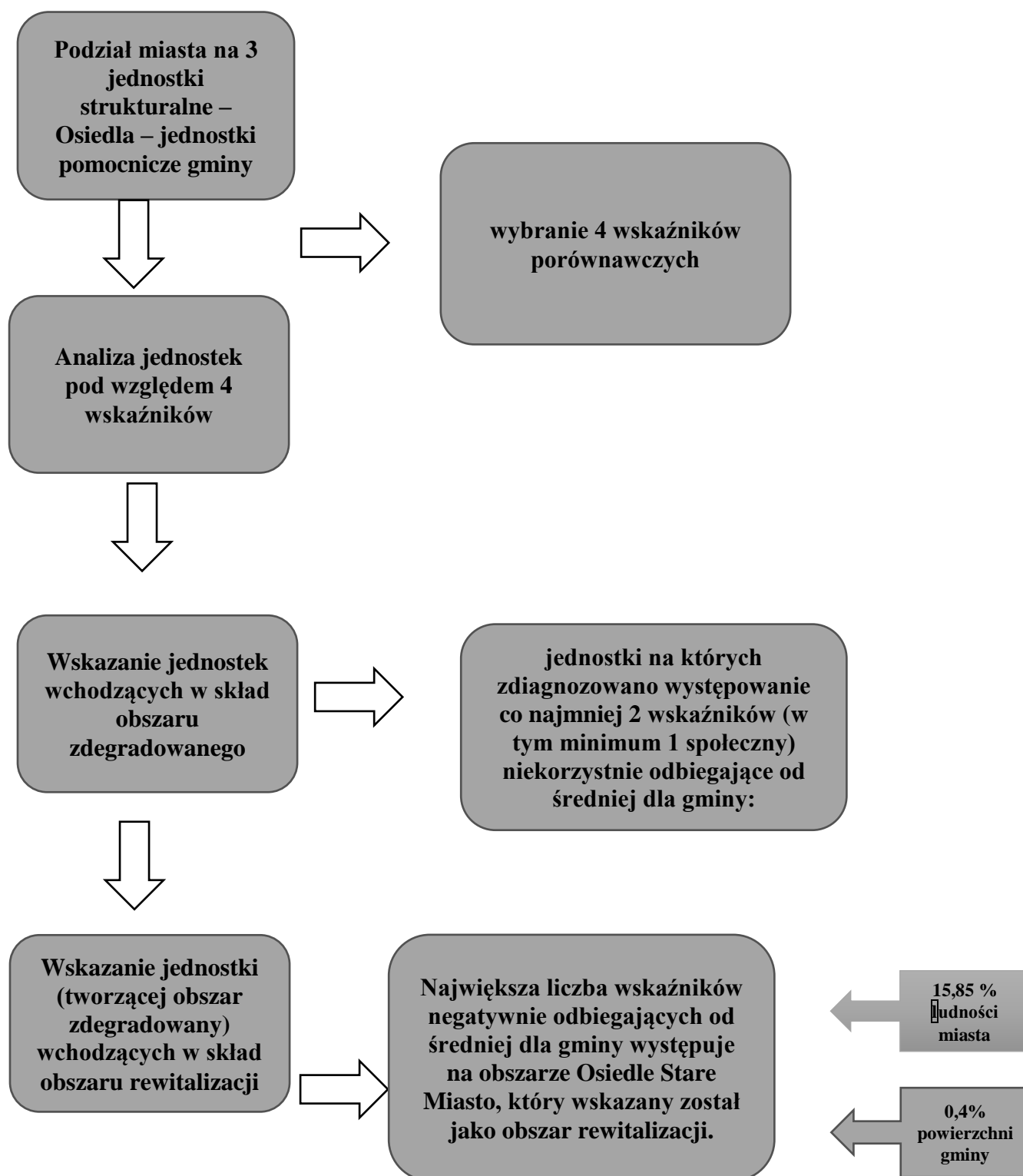
Obszarem zdegradowanym w gminie jest ten obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Skalę tych negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do średniej wartości dla całej gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego szczegółową diagnozę oraz plan rewitalizacji, w celu wyciągnięcia go z sytuacji kryzysowej. Procesy rewitalizacyjne w Mieście i Gminie Mrocza będą prowadzone zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich, przy czym miasto Mrocza zamieszkuje więcej niż 30% mieszkańców gminy. Należy przy tym pamiętać, że zarówno występowanie stanów kryzysowych, jak również dostępność danych w tym zakresie jest silnie zróżnicowana przestrzennie. Z tego względu zjawiska, które uważane są za istotny problem w rozwoju miasta, mogą w ogóle nie występować lub występować w znacznie mniejszym natężeniu na obszarach wiejskich, gdzie nie stanowią problemu i nie wymagają interwencji.

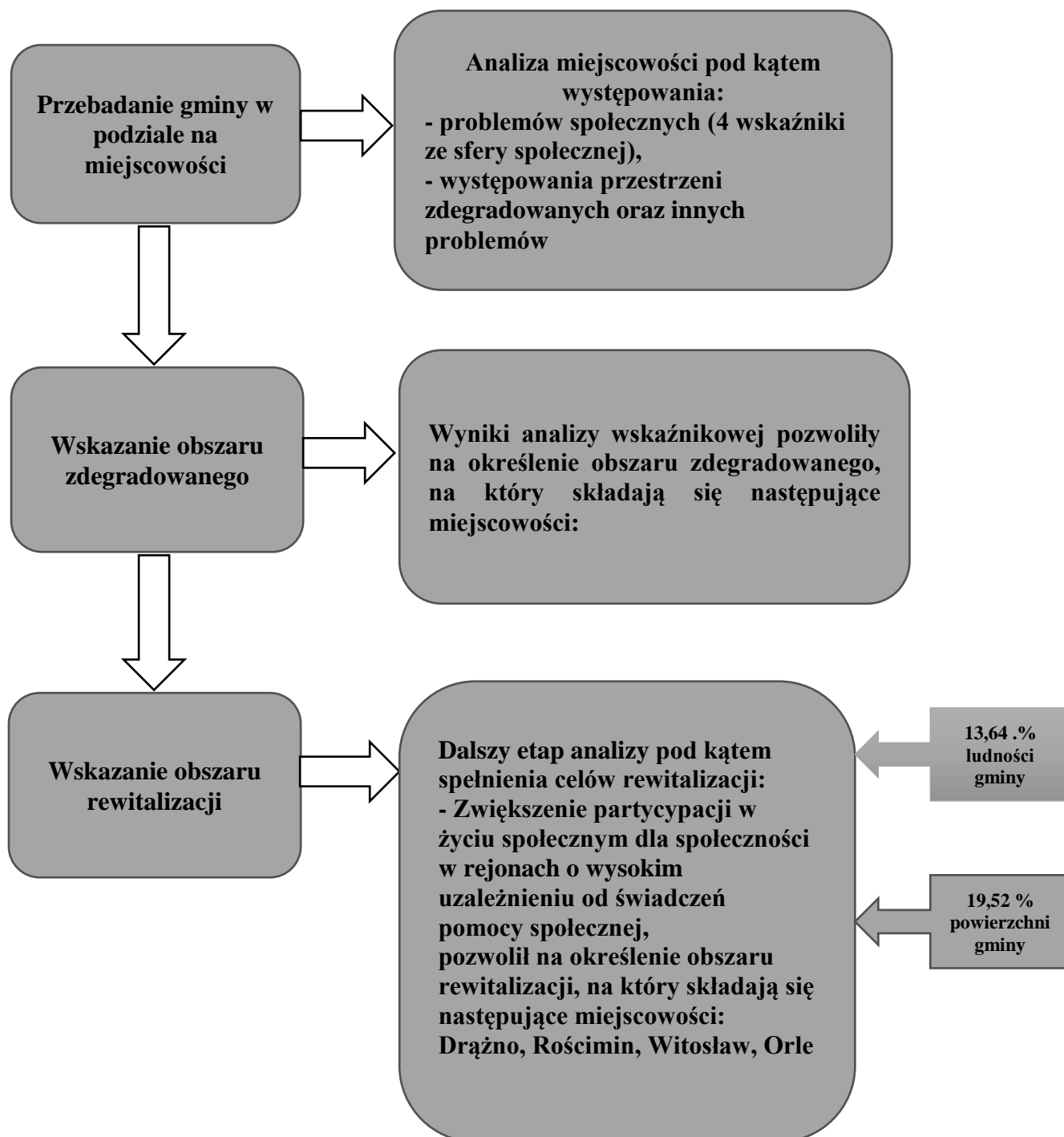
Ze względu na tak dużą odmienność i specyfikę poszczególnych terenów, delimitacji dokonano odrębnie dla części miejskiej gminy i miejscowości wiejskich.

Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Sposób wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji przedstawiają poniższe schematy.

Schemat 1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Mrocza.

Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze wiejskim gminy.

Po wyodrębnieniu obszarów przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Dokument został sporządzony z uwzględnieniem podstawowych zasad planowania rewitalizacji przedstawionych na schemacie poniżej.

Rys. 1 Zasady planowania rewitalizacji.

1 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

1.1 Powiązania Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 – założenia</p>	<p>Myślą przewodnią Narodowego Planu Rewitalizacji ma być zapewnienie mu możliwie powszechnego charakteru, tak aby jak najszersze grono obywateli i podmiotów mogło się utożsamić z ideą naprawy środowiska i włączać się lub podejmować z własnej inicjatywy działania w tym zakresie.</p> <p>Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z powyższym celem.</p>
<p>Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji</p>	<p>Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji został przygotowany zgodnie z zapisami ustawy, która stanowi główną podstawę prawną do jego opracowania.</p>
<p>Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju</p>	<p>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju to dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacja jest zgodny z następującymi celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju:</p> <p><u>Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, a w szczególności kierunek interwencji podnoszenia jakości edukacji poprzez zorientowanie na efekty uczenia się.</u></p> <p><u>Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, a w szczególności kierunki interwencji:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ zapewnienia realnego wsparcia rodzin wielodzietnych zabezpieczającego je przed ryzykiem wykluczenia społecznego jak również ○ wpisanie się w kierunek stworzenia modelu zmierzającego do aktywności intelektualnej, społecznej i zawodowej osób starszych opartego na ich potencjałach i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu, ○ kierunek wzrostu poziomu aktywności fizycznej społeczeństwa poprzez poprawę warunków umożliwiających jej uprawianie na każdym etapie życia. <p><u>Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, w szczególności kierunek interwencji stworzenia warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększeniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta.</u></p> <p><u>Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju, w szczególności kierunek interwencji modernizacji infrastruktury oraz rozszerzanie ról społecznych instytucji kultury, w tym bibliotek i ośrodków kultury.</u></p>

<p>Strategia Europa 2020</p>	<p>Strategia „<i>Europa 2020</i>” jest kontynuacją Strategii Lizbońskiej, która określała program reform Unii Europejskiej przez ostatnie dziesięciolecie. Strategia opiera się na dotychczasowych osiągnięciach partnerstwa na rzecz wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy oraz określa nowe kierunki działań w celu sprostania nowym wyzwaniom.</p> <p>Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie powiązane ze sobą priorytety, do których należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji; ○ rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; ○ rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. <p>W ich ramach określone zostały następujące cele nadrzędne, które są wzajemnie powiązane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym (20-64 lat) powinien wynosić 75%; ○ należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki); ○ liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie; ○ liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20%. <p>PR Miasta i Gminy Mrocza jest zbieżny z powyższymi priorytetami, czego wyrazem jest realizacja poniższych celów głównych rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej, ○ Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej, ○ Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej <p>W związku z powyższym realizacja Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza przyczyni się głównie do realizacji Priorytetu III. Zaplanowane w jego ramach działania są spójne z założeniami Strategii Europa 2020 oraz wpływają na efektywniejszą ich realizację.</p>
<p>Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020</p>	<p>Krajowy Program Reform skupia się na tych działaniach, które mają na celu odrabianie zaległości rozwojowych oraz budowie nowych przewag konkurencyjnych, w trzech obszarach priorytetowych: 1. Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego; 2. Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego; 3. Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.</p> <p>GPR w swoich zamierzeniach wpisuje się w cele Krajowego Programu Reform, ponieważ idea rozwoju obszaru opiera się na zrównoważonym rozwoju, budowaniu gospodarki opartej na wiedzy oraz ograniczeniu negatywnych wskaźników społecznych</p>
<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020 stanowi bazę dla 9. strategii zintegrowanych, które powinny przyczyniać się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Strategia integruje wokół celów strategicznych wszystkie podmioty publiczne, a także środowiska społeczne i gospodarcze, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym. Wskazuje konieczne reformy ograniczające lub</p>

	<p>eliminujące bariery rozwoju społeczno-gospodarczego, orientacyjny harmonogram ich realizacji oraz sposób finansowania działań.</p> <p>Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i terytorialną.</p> <p>Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza wpisuje się w następujące obszary i cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Obszar strategiczny: <u>Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego,</u> ○ Obszar strategiczny: <u>Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego,</u> ○ Obszar strategiczny: <u>Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.</u>
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie</p>	<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny, odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim. Głównym celem dokumentu jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <p>Program Rewitalizacji jest spójny z Celem 2 Strategii: <u>Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</u></p> <p>PR zakłada także wzmocnienie infrastruktury społecznej MiG Mrocza poprzez zapewnieniu spójności społecznej co oznacza, że wpisuje się w cele rozwojowe KSRR na lata 2010-2020.</p>
<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p>	<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, które pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa.</p> <p>Zgodnie z dokumentem, rdzeniem krajowego systemu gospodarczego i ważnym elementem systemu europejskiego stanie się współzależny otwarty układ obszarów funkcjonalnych najważniejszych polskich miast, zintegrowanych w przestrzeni krajowej i międzynarodowej. Jednocześnie na rozwoju największych miast skorzystają mniejsze ośrodki i obszary wiejskie. Oznacza to, że podstawową cechą Polski 2030r. będzie spójność społeczna, gospodarcza i przestrzenna.</p> <p>Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów, ○ Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska

	<p>przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski,</p> <ul style="list-style-type: none"> o Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.
<p>Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014- 2020</p>	<p>Celem opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju Wytycznych jest ujednoczenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość. Program Rewitalizacji jest zgodny z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
<p>Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</p>	<p>Wytyczne służą zapewnieniu niezbędnego poziomu koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w Celu Tematycznym (CT) 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia w celu zapewnienia jednolitych standardów usług oferowanych przy udziale środków EFS osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz innym adresatom wsparcia w CT 9.</p> <p>Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p>

1.2 Powiązania Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Najistotniejszym w RPO WK-P jest społeczny aspekt rewitalizacji, dlatego punktem wyjścia dla programowania procesów rewitalizacyjnych z RPO WK-P jest przede wszystkim zaplanowanie działań ukierunkowanych na zmniejszenie lub likwidację negatywnych zjawisk społecznych, występujących na danym obszarze, finansowanych ze środków EFS.</p> <p>Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Mrocza, wpisuje się przede wszystkim w założenia Osi Priorytetowych VI i VIII oraz poniższe cele tematyczne:</p> <p>Cel tematyczny 06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami w tym:</p> <p>Priorytet 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</p> <ul style="list-style-type: none"> o Wzmocnienie wzrostu regionalnego potencjału turystycznego poprzez ochronę obiektów zabytkowych (Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami 2012-2015, Strategia rozwoju kultury w województwie mazowieckim na lata 2013-2020); o Zwiększenie dostępności do zasobów kultury poprzez ich rozwój i efektywne wykorzystanie (SRWM, Strategia rozwoju kultury w województwie mazowieckim na lata 2013-2020). <p>Cel tematyczny 08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników, w tym:</p> <p>Priorytet 8i Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne</p>

	<p>inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników</p> <p>Cel tematyczny 09 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.</p> <p>w tym:</p> <p>Priorytet 9a: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych</p> <p>Priorytet 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich</p> <p>Utrzymanie dostępu do podstawowych usług publicznych i wspieranie kompleksowych programów i mechanizmów rewitalizacyjnych, również w formule PPP, w celu tworzenia atrakcyjnych warunków do pracy i życia (<i>SRWM, SPA 2020</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> o Tworzenie i realizacja programów rewitalizacyjnych, jak też wdrożenie polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę i planowanie zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową (<i>SRWM, SPA 2020</i>). o Poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym, o Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze <p>Priorytet 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie</p> <ul style="list-style-type: none"> o Zwiększenie szans na włączenie społeczne osób wykluczonych o Zapobieganie zjawisku ubóstwa poprzez wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem o Zwiększenie skuteczności działań w zakresie aktywnej integracji <p>Cel tematyczny 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie,</p> <p>w tym:</p> <p>Priorytet 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i poza formalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia</p> <ul style="list-style-type: none"> o Upowszechnienie edukacji przedszkolnej, o Wspieranie kształcenia ogólnego <p>Realizacja tych celów w ramach kilku osi wynika z powiązania ze sobą interwencji w sferze społeczno-gospodarczej regionu oraz komplementarności przewidzianych w nich działań. Ograniczając się do jednej z tych dziedzin, planowane działania nie będą przynosiły zamierzonych efektów oraz nie zapewnią ich trwałości.</p> <p>Efektem tego będzie zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także wzrost potencjału gospodarczego i wzrost aktywności społecznej na obszarach problemowych.</p> <p>Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą wspierane w RPO</p>
--	---

<p style="text-align: center;">Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>WM przede wszystkim w ramach działań/poddziałań:</p> <p>Działanie 3.1 Poprawa rozwoju MŚ w Województwie Kujawsko – Pomorskim</p> <p>PI 3a - promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm,</p> <p>Działanie 4.2 Efektywność energetyczna</p> <p>PI 4c- wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym,</p> <p>Działanie 4.3. Reedukacja emisji zanieczyszczeń powietrza</p> <p>PI 4e - promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu,</p> <p>Działanie 5.3 Dziedzictwo kulturowe</p> <p>PI 6c - zachowanie, ochronę, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego m.in. działania przyczyniające się do wzrostu atrakcyjności regionu, będą sprzyjać podnoszeniu regionalnego potencjału turystycznego, co z kolei przełoży się na pobudzenie wzrostu gospodarczego gminy i regionu,</p> <p>Działanie 6.1. Infrastruktura ochrony zdrowia</p> <p>PI 9a - inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszenia nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych, Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</p> <p>PI 9b - wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich m.in.: ożywienie obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych, przeciwdziałanie marginalizacji obszarów kryzysowych, na których nasilają się niepożądane zjawiska społeczne i ekonomiczne a degradacji ulega stan i zagospodarowanie przestrzeni, nadanie obszarom zidentyfikowanym w programach rewitalizacji nowych funkcji, lub przywrócenie poprzednich, w wyniku zaplanowanych i skoordynowanych działań interwencyjnych i naprawczych.</p> <p>Działanie to w całości skoncentrowane jest na wsparcie obszarów rewitalizacyjnych.</p> <p>Interwencje w ramach tego działania jest komplementarna z innymi, w tym w szczególności działaniami:</p> <p>3.1 (PI 3a), 4.2 (PI 4c), 5.3 (6c), 9.1 (9i), 9.2 (PI 9iv). W jej ramach możliwe jest także częściowe pokrywanie się zakresem projektów w obszarze gospodarki, termomodernizacji, mieszkalnictwa, kultury oraz dróg i terenów wiejskich.</p> <p>Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>PI 9i - Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności</p> <p>Zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz ograniczenie możliwości znalezienia się w zasięgu zjawiska ubóstwa nowych osób.</p> <p>Działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej</p>
---	--

	<p>PI 9iv - Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym. Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności usług środowiskowych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej,</p> <p>Działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej</p> <p>PI 9v - Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych</p> <p>W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji zaplanowane są przedsięwzięcia wpisujące się w powyższe działania.</p> <p>Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży</p> <p>PI 10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i poza formalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia</p>
<p>Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego do roku 2030</p>	<p>Politykę rozwoju, wyrażoną w strategii, skoncentrowano przede wszystkim wokół działań zorientowanych na strategiczne dziedziny, decydujące o konkurencyjności województwa mazowieckiego. W SRWM zostały zidentyfikowane problemy zgodnie z celami zapisanymi w <i>Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego</i>, tj. z celem 2. <i>Budowa spójności terytorialnej i przeciwdziałania marginalizacji obszarów problemowych oraz z celem 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów.</i></p> <p>Celem nadrzędnym rozwoju Mazowsza jest <i>Wzrost konkurencyjności gospodarki i równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie jako podstawa poprawy jakości życia mieszkańców.</i></p> <p>W oparciu o cel nadrzędny zostały wyznaczone cele strategiczne. Są nimi:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) <i>budowa społeczeństwa informacyjnego i poprawa jakości życia mieszkańców,</i> (2) <i>zwiększenie konkurencyjności regionu,</i> (3) <i>poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju</i> <p>Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa. Świadczą o tym priorytety, z którymi zgodność wykazuje Gminny Program Rewitalizacji: nowoczesne społeczeństwo, modernizacja przestrzeni wsi i miast, konkurencyjna gospodarka oraz kierunki działań: rozbudzanie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich. Modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.</p> <p>SRWM koncentruje się więc na zidentyfikowaniu obszarów problemowych stanowiących barierę rozwoju regionu. Dla tych zidentyfikowanych obszarów SRWM zakłada skierowanie interwencji na rzecz restrukturyzacji i rewitalizacji obszarów tracących funkcje społeczne i gospodarcze. W strategii wskazano, iż obszary te, jako niedoinwestowane pod względem infrastrukturalnym, mają słabą</p>

	<p>dostępność do usług społecznych i publicznych i niewielki potencjał rozwojowy.</p> <p>W strategii znajdują się zapisy bezpośrednio wskazujące, iż w ramach obszaru problemowego, m.in. subregionu ostrołęckiego, należy prowadzić politykę, która skutkować będzie podniesieniem jakości życia i polepszeniem warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz wykształceniem zdolności absorpcyjnych obszaru.</p> <p>Realizacja PR przyczyni się osiągnięcia celu strategicznego <i>Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii</i> poprzez działania w kierunkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich; ○ Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług; <p>Przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Podnoszenia standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego <p>Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji zapewni więc wzrost aktywności w sferze gospodarczej, społecznej oraz funkcjonalno-przestrzennej.</p> <p>Niniejszy PR swoją tematyką i założonymi celami wpisuje się w zidentyfikowane w Strategii kierunki rozwoju.</p>
<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko – Pomorskiego</p>	<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego ustala następujące kierunki działań dla rozwoju, które m.in. mają wzmacniać:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ działania na rzecz aktywizacji gospodarczej, ○ przygotowywanie uzbrojonych terenów inwestycyjnych, w tym na tzw. <i>przestrzeniach zdegradowanych</i> ○ rewitalizację obiektów zabytkowych oraz ich adaptację na potrzeby turystyki i kultury, ○ rewitalizację zdegradowanych obszarów, ○ rozwój infrastruktury turystycznej w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze, ○ poprawę powiązań komunikacyjnych miast powiatowych z ich otoczeniem, <p>Przedsięwzięcia zawarte w Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza wpisują się w powyższe kierunki działań.</p>
<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko – Pomorskiego do roku 2020</p>	<p>Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa jest „<i>Włączenie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu dla poprawy jakości życia mieszkańców</i>”.</p> <p>Celem strategicznym SPSWK-P jest „<i>Wzmocnienie kapitału ludzkiego do aktywności, samodzielności i integracji społecznej</i>”.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z częścią diagnostyczną Strategii (rozdz. III – Problemy Społeczne), w szczególności w zakresie zidentyfikowanych problemów społecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ bezrobocia, ○ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, ○ ubóstwa <p>Program Rewitalizacji wykazuje zgodność zarówno z misją jak i celem strategicznym dokumentu. Realizacja PR przyczyni się bowiem m.in. do:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Wzrostu poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu,

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wzrostu poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, ○ Wzrostu poziomu aktywności w życiu społecznym.
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Nakielskiego na lata 2014 – 2020</p>	<p><i>SR Powiatu Nakielskiego</i> wskazuje na 3 obszary (priorytety) strategiczne rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Gospodarka, ○ Środowisko i infrastruktura techniczna, ○ Społeczeństwo <p>Określone w PR cele i kierunki działań są zbieżne z następującymi celami głównymi Strategii:</p> <p>Cel strategiczny: 1. Rozwój gospodarki poprzez kreowanie przedsiębiorczości i ograniczenie bezrobocia</p> <p>1.1. Wykorzystanie potencjału gospodarczego powiatu, 1.2. Dopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy, 1.3. Budowanie marki powiatu w regionie i zwiększanie atrakcyjności turystycznej powiatu..</p> <p>Cel strategiczny: 2. Poprawa zagospodarowania powiatu w zakresie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska</p> <p>2.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej, 2.2. Wdrażanie standardów ochrony środowiska, 2.3. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej powiatu.</p> <p>Cel strategiczny: 3. Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi</p> <p>3.1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców, 3.2. Promocja dziedzictw kulturowego oraz zapewnienie rozwoju sytuacji kultury</p>
<p>Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy programu rewitalizacji oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim.</p> <p>Program Rewitalizacji został opracowany w oparciu o Zasady i wykazuje zgodność z regułami opracowania programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.</p>

1.3 Powiązania Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza 2008-2020</p>	<p>W dokumencie wskazano misję: „MISJĄ MIASTA I GMINY MROCZA jest stworzenie właściwego klimatu dla rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o wykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych, zasobów rolniczych i potencjału ludzkiego w celu poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców”.</p> <p>Głównymi celami służącymi realizacji celu nadrzędnego (misji) są: aktywizacja gospodarcza - rozwój przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy, między innymi poprzez różnicowanie źródeł utrzymania ludności; rozwój infrastruktury technicznej, jako instrumentu poprawy stanu środowiska, poprawy jakości życia mieszkańców oraz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej; poprawa</p>

	<p>stanu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców poprzez rozwój bazy oświatowej i zwiększenie oferty edukacyjnej i sportowej, jako podstawowy sposób osiągnięcia mobilności na rynku pracy, ograniczania bezrobocia i poprawy sytuacji materialnej ludności; wzrost efektywności rolnictwa, rozwój turystyki i rekreacji rozumiany jako szansa wykorzystania zasobów miasta i gminy w zakresie wzrost dochodów uzyskiwanych z turystyki poprzez zróżnicowanie oferty turystycznej i rekreacyjnej, zwiększenie oferty i działań w zakresie służby zdrowia i opieki społecznej, w tym na rzecz bezpieczeństwa socjalnego poprzez między innymi budowę mieszkań socjalnych</p>
<p>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Miasta i Gminy Mrocza</p>	<p>Cele Planu gospodarki niskoemisyjnej wpisują się w cele przyjęte na poziomie Unii Europejskiej w zakresie transformacji gospodarki europejskiej w kierunku niskoemisyjnym. Wyznaczone cele szczegółowe na poziomie lokalnym dla gminy wpisują się w cel strategiczny.</p> <p>Realizacja PR przyczyni się do poprawy sytuacji na zidentyfikowanych w rozdziale 2 PGN obszarach problemowych, tj: niskiej emisji i efektywności energetycznej budynków.</p> <p>Wizją PGN gminy Mrocza roku jest: „GMINA MROCZA LOKALNYM LIDEREM RACJONALNEGO ZUŻYCIA ENERGII, WYKORZYSTANIA TECHNOLOGII NISKOEMISYJNYCH ORAZ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII.”</p> <p>Celami głównymi planowanych działań są: redukcja emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenie udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł w ogólnym zużyciu energii</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji przyczyni się do realizacji powyższych celów.</p>
<p>Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mrocza – 2006 r.</p>	<p>Na podstawie art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 199 ze zm.) rada gminy, co najmniej raz w czasie trwania kadencji podejmuje uchwałę w sprawie oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>W celu wypełnienia obowiązku ustawowego sporządzono opracowanie „Ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Mrocza”</p> <p>W ramach sporządzonej oceny została dokonana analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, zostały ocenione postępy w rozwoju przestrzennym oraz potencjał chłonności inwestycyjnej terenów wskazanych w opracowaniach planistycznych jako tereny rozwojowe inwestycji budowlanych.</p> <p>Dokonana została również analiza zgodności studium gminy oraz planów miejscowych z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa z jednoczesnym wskazaniem rozbieżności opracowań względem wymogów ustawowych.</p> <p>Dla pełnej diagnozy aktualności dokonano wyszczególnienia wydanych decyzji o ustaleniu warunków zabudowy oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wydanych w okresie 2012 – 2015 z uwzględnieniem granic sołectw.</p> <p>Po wykonaniu powyższych czynności, które pozwoliły na określenie wniosków płynących z opracowania, zdefiniowano zasadność sporządzania planów miejscowych w perspektywie wieloletniej.</p> <p>W dniu 25 maja 2016 roku gminna komisja urbanistyczno-architektoniczna zaopiniowała pozytywnie projekt oceny aktualności</p>

	<p>studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Mrocza.</p> <p>Zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne mieszczą się w ramach i zasadach określonych w MPZP.</p>
--	--

2 UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY POD KĄTEM WYSTĘPOWANIA STANU KRYZYSOWEGO Z WNIOSKAMI

2.1 Rys historyczny

Mrocza położona na Wysoczyźnie Krajeńskiej i stanowi część historycznej Krajny, ziemi położonej na pograniczu Pomorza i Wielkopolski. Ostatecznie granice tego terenu ukształtowały się w XII wieku, a centrum administracyjnym zostało Nakło.

Najstarsze ślady działalności człowieka z okolic Mroczy pochodzą z środkowej epoki kamienia - mezolitu (8.300 – 4.300 lat p.n.e.) Były to prymitywne obozowiska i szalasy w pobliżu rzek ludzi żyjących z myślistwa, rybołówstwa i zbieractwa. Ślady stałego osadnictwa pochodzą z młodszej epoki kamienia - neolitu (4.300 - 1.700 lat p.n.e.) i odkryto je w pobliżu Szkoły Podstawowej, Drażna i Wiela.

W X wieku okolice Mroczy, zamieszkiwane przez plemiona Pomorzan, weszły już w skład państwa polskiego. W 1136 roku granice Krajny były już ukształtowane, a region podlegał kasztelanowi nakielskiemu.

Ważnym wydarzeniem dla naszego terenu było nadanie Mroczy praw miejskich wg prawa Magdeburgskiego przez króla Władysława Jagiełłę w dniu 17 sierpnia 1393 roku. Wójt otrzymał wówczas władzę sądowniczą w sprawach cywilnych i karnych pod kontrolą właściciela miasta Arnolda z Wałdowa lub króla; a mieszkańcy przywilej targu w środy. Podstawowym organem samorządu była ława sądownicza pod przewodnictwem wójta w mieście i sołtysa na wsi.

Wiek XV to niszczące region wojny z Zakonem Krzyżackim. Jednak prawdziwym kataklizmem dla naszego terenu był w XVII wieku tzw. potop szwedzki, który spowodował ogromne zniszczenia oraz wyludnienie miasta i przyległych wsi.

Kolejnym trudnym okresem były rozbiory Polski, po których Mrocza weszła w skład Prus i dopiero Powstanie Wielkopolskie, które objęło też okolice Mroczy przyczyniło się do włączenia na mocy traktatu wersalskiego z 1920 roku, naszego regionu w skład II Rzeczypospolitej.

Chociaż najstarszy plan miasta pochodzi dopiero z 1828 r., na podstawie dokumentu immunitetowego można wnioskować, że główny element miasta - Rynek, nie zmienił się pod względem kształtu i położenia od średniowiecza. Rynek i niektóre ulice zabudowane były do XVIII w. budynkami mieszkalnymi, parterowymi, drewnianymi pod strzechą; przeważnie wolnostojącymi, niewiele różniącymi się od większych chałup wiejskich.

Oprócz tego stał na nim murowany ratusz z wieżyczką jednak w bardzo złym stanie. Kościół pod wezwaniem Św. Krzyża, o którym pierwsze wzmianki spotkać można na początku XVI w., stał poza miastem, przy dzisiejszej ul. Nakielskiej.

Kościół Św. Mikołaja wraz z parafią ufundowany został przez Wałdowskiego w XV w., a pierwsza wzmianka o proboszczu pochodzi z 1428 r. Do 1712 r. był to kościół drewniany, który sprzedano na licytacji. Kościół 1713 r. wybudowano nowy także drewniany, jednak kościół 1780 r. częściowo zniszczył go pożar. Kościół jednak odrestaurowano i w roku 1806 wybudowano nową drewnianą dzwonnice. W latach 1830-38 przystąpiono do budowy jednonawowego kościoła bez wieży. Służył on parafianom aż do 1929 r.

Obok kościoła rzymsko – katolickiego istniał także zbór ewangelicki, który rozpoczęto budować przy Nowym Rynku w 1787 r. Niestety plebania oraz część budynku ucierpiała podczas wielkiego pożaru, który wybuchł w mieście 30 maja 1806 r.

Z powodu braku dokumentów pierwsze wzmianki o szkole parafialnej pochodzą dopiero z połowy XVII w., jednak obserwując rozwój szkolnictwa w ościennych miastach można przypuszczać, że mogła powstać już na początku XV.

Wiek VIII i XIX to także czasy pożarów, które nawiedziły Mrocze w latach 1780 i 1808. Drewniane budynki spłonęły, a w ich miejsce stopniowo odbudowywano murowane. Na Starym i Nowym Rynku powstały już wówczas masywne domy handlowe. W 1776 r. zmieniła się także siedziba Magistratu. Ponieważ poprzedni ratusz uległ ruinie, przystosowano do tego celu dom kupca Machola. Warto zauważyć, że służy on do dzisiaj, chociaż także został w trakcie upływu lat i wojen modyfikowany. W połowie XIX w. w mieście podjęto też ciekawe inicjatywy gospodarcze. Powstały dwa młyny parowe - w tym jeden połączony z piekarnią na obecnym PKP, a drugi przy dzisiejszej ul. Kościuszki; uruchomiono cegielnię przy dawnej ul. Dworcowej, olejarnię dwa tartaki i gazownię. Powstała także linia kolejowa. W 1903 r. oddano także do użytku nową szkołę, ponieważ poprzednia nie nadawała się już do użytku.

W latach 1905/6 pobudowano murowany kościół ewangelicki, który w 1971 r. został przez władze miejskie rozebrany. Zlikwidowano także wówczas stary cmentarz, przekształcając go w park miejski.

Od roku 1911 rozpoczęto także starania o fundusze na budowę nowego kościoła katolickiego (opóźnione w wyniku działań I wojny światowej), które w 1932 r. zakończyły się jego oddaniem do użytku.

W 1920 r. Mrocza powróciła do Polski. Do 1938 r. przynależała do województwa poznańskiego, a następnie do województwa pomorskiego (*powiat wyrzyski*). W 1939 r. włączono ją bezpośrednio Niemiec (*III Rzesza*) w ramach Prowincji Gdańsk – Prusy Zachodnie. W 1945 r. znalazła się w województwie poznańskim, a w 1950 r. – w bydgoskim. W latach 1975–1998 miasto administracyjnie należało do woj. bydgoskiego. Od 1999 r. znajduje się w powiecie nakielskim w województwie kujawsko-pomorskim. Współcześnie odgrywa rolę lokalnego centrum handlowo-usługowego oraz produkcyjnego z drobnym przemysłem spożywczym i lekkim.

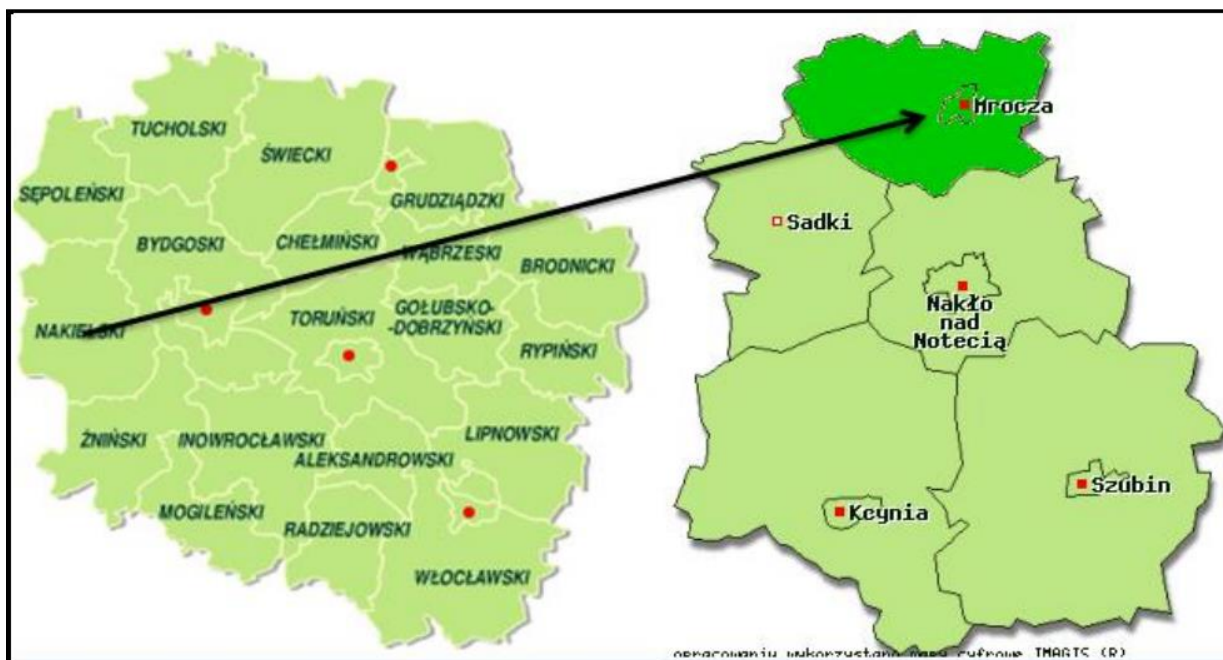
2.2 Położenie geograficzne

W układzie administracyjnym gmina Mrocza położona jest w województwie kujawsko-pomorskim, w północnej części powiatu nakielskiego. Powierzchnia gminy wynosi

150,71 km², co stanowi 13,45 % powierzchni powiatu. Około 15% powierzchni gminy stanowią lasy.

Gęstość zaludnienia wynosi 60,3 osób / km², podczas gdy w całym powiecie nakielskim wynosi ona 77,50 osób/km².

Gmina Mrocza leży na południowo-wschodnim krańcu Pojezierza Południowo-pomorskiego, na Pojezierzu Krajeńskim, w zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie nakielskim. Sąsiaduje z gminami: Więcbork, Sośno (powiat sępoleński), Sicienko (powiat bydgoski ziemski), Nakło nad Notecią, Sadki (powiat nakielski) oraz Łobżenica (powiat pilski - woj. wielkopolskie). Zachodnia granica gminy jest jednocześnie granicą województwa kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego. Gmina Mrocza usytuowana jest na terenie równinnym, Wody lądowe zajmują powierzchnię 5,01 km², co stanowi ok. 3,3 % powierzchni gminy. Na terenie gminy znajduje się Rezerwat przyrody Jezioro Wieleckie chroniący rzadkie gatunki ptaków.

Mapa 1 Położenie gminy Mrocza na tle województwa kujawsko - pomorskiego oraz powiatu nakielskiego

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Mrocza

2.3 Podział administracyjny

W skład Miasta i Gminy Mrocza wchodzi miasto Mrocza oraz 29 miejscowości. Gmina podzielona jest na jednostki pomocnicze którymi są: 15 sołectw oraz 3 osiedla. Jednostki pomocnicze funkcjonują w oparciu o statuty przyjęte uchwałami Rady Miejskiej w Mroczy. Na terenach wiejskich obszar części sołectw pokrywa się z obszarem wsi o tych samych nazwach, natomiast w większości przypadków, w sołectwo wchodzi więcej niż jedna wieś. I tak:

- Sołectwo Białowieża składa się z obszaru trzech wsi: Białowieża, Jadwigowo i Orlinek,
- Sołectwo Drażno składa się z obszaru dwóch wsi: Drażno i Drażonek,
- Sołectwo Izabela składa się z obszaru trzech wsi: Izabela, Podgórz i Zdrogowo,

- Sołectwo Jeziorki Zabartowskie składa się z obszaru dwóch wsi: Jeziorki Zabartowskie i Rajgród,
- Sołectwo Kosowo składa się z obszaru trzech wsi: Kosowo, Kozia Góra Krajeńska i Modrakowo,
- Sołectwo Kaźmierzewo składa się z obszaru dwóch wsi: Kaźmierzewo i Orzelski Młyn,
- Sołectwo Ostrowo składa się z obszaru trzech wsi: Ostrowo, Chwałka i Słupówko,
- Sołectwo Wiele składa się z obszaru trzech wsi: Wiele, Dąbrowice i Konstantowo
- Sołectwo Witosław składa się z obszaru dwóch wsi: Witosław i Orle

Miasto Mrocza zamieszkuje 46, 76% ogółu ludności Gminy. Maisto podzielone jest na osiedla według ulic, osiedla stanowią odrębne jednostki o zbliżonej liczbie mieszkańców.

Tab. 1 Podział gminy na jednostki pomocnicze

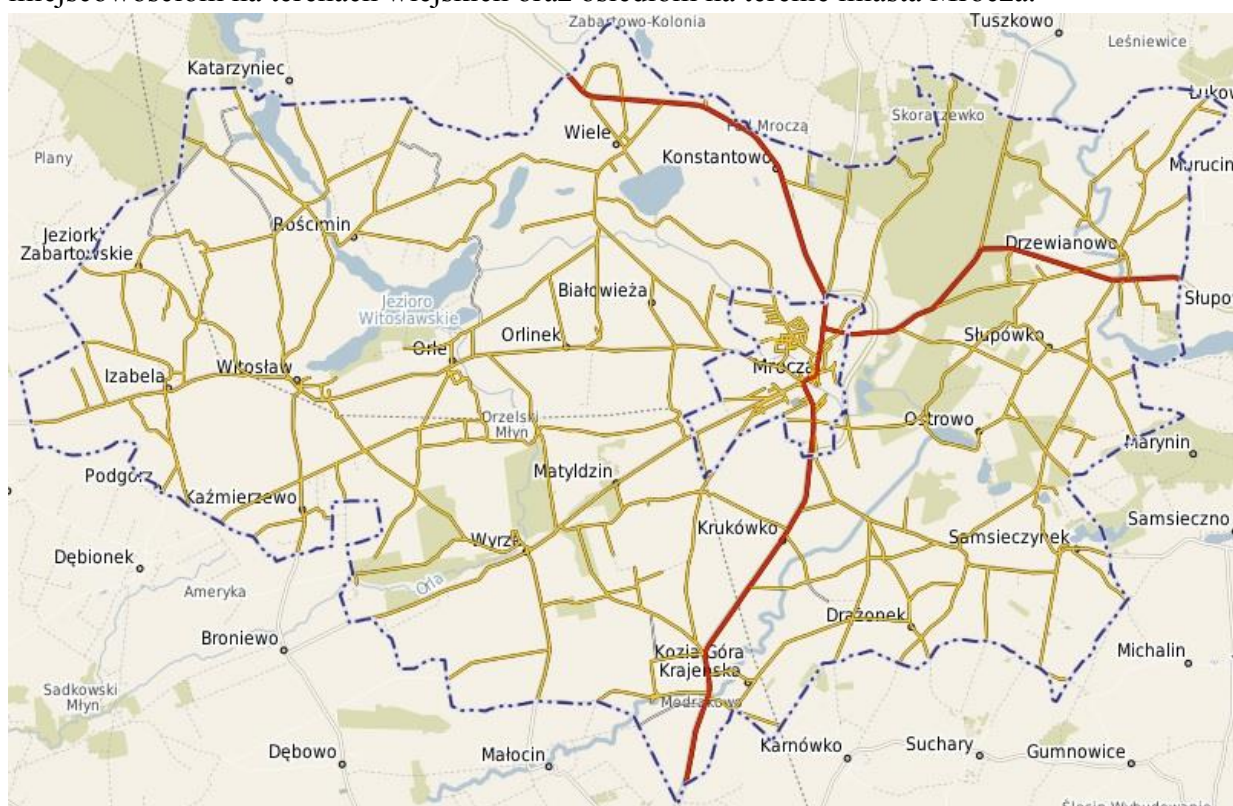
L.p.	Nazwa obszaru		Powierzchnia Powierzchnia miasta / sołectwa [ha]	2017		
	Miasto / sołectwo	Osiedle / miejscowość		Liczba ludności [os.]	Liczba ludności miasta / sołectwa [os.]	% ludności gminy
1	Mrocza	Os. Jedyńka	175,5862	1590	4293	17,32
2		Os. Stare Miasto		1455		15,85
3		Os. Młodych		1248		13,59
4	Białowieża	Białowieża	829	126	279	1,37
5		Jadwigowo		61		0,66
6		Orlinek		92		1,00
7	Drażno	Drażno	819	263	360	2,86
8		Drażonek		97		1,06
9	Drzewianowo	Drzewianowo	890	315	315	3,43
10	Izabela	Izabela	789	123	167	1,34
11		Podgórz		36		0,39
12		Zdrogowo		8		0,09
13	Jeziorki Zabartowskie	Jeziorki Zabartowskie	482	53	188	0,58
14		Rajgród		135		1,47
15	Kosowo	Kosowo	881	181	474	1,97
16		Kozia Góra Krajeńska		131		1,43
17		Modrakowo		162		1,76
18	Krukówko	Krukówko	649	225	225	2,45
19	Kaźmierzewo	Kaźmierzewo	604	148	160	1,61
20		Orzelski Młyn		12		0,13
21	Matyldzin	Matyldzin	497	277	277	3,02
22	Ostrowo	Ostrowo	1234	194	383	2,11
23		Chwałka		102		1,11
24		Słupówko		87		0,95

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

25	Rościmin	Rościmin	1039	244	244	2,66
26	Samsiecznynek	Samsiecznynek	382	204	204	2,22
27	Wiele	Wiele	2757	351	498	3,82
28		Dąbrowice		143		1,56
29		Konstantowo		4		0,04
30	Witosław	Witosław	1634	605	745	6,59
31		Orle		140		1,53
32	Wyrza	Wyrza	1085	368	368	4,01
GINA MROCZA			14746,5862	9 180		100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Mrocza wg stanu na dzień 30.06.2017

Do celów niniejszego opracowania przyjęto jednostki strukturalne odpowiadające miejscowościom na terenach wiejskich oraz osiedlom na terenie miasta Mrocza.

Rys. 2 Ogólne położenie gminy Mrocza

Źródło: www.mrocza.e-mapa.net

2.4 Sfera społeczna

W 2015 roku Gminę Mrocza zamieszkiwało 9 282 osób, co stanowiło 0,45% populacji województwa kujawsko-pomorskiego oraz 10,70% powiatu nakielskiego.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Tab. 2 Struktura ludności Miasta i Gminy Mrocza na tle powiatu i regionu

LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE MROCZA na tle powiatu nakielskiego i województwa kujawsko-pomorskiego							
Gmina Mrocza	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ludność ogółem, z tego:	9 309	9 341	9 322	9 322	9 317	9 309	9 282
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	2 172	2 139	2 093	2 031	1 985	1 991	1 939
Ludność w wieku produkcyjnym	5 992	5 988	5 976	5 995	5 982	5 927	5 878
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1 145	1 214	1 253	1 296	1 350	1 391	1 465
Ludność w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	12,30%	13,00%	13,44%	13,90%	14,49%	14,94%	15,78%
Powiat nakielski	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ludność ogółem, z tego:	86 881	86 966	86 839	86 969	86 936	86 841	86 774
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	18 789	18 411	18 074	17 811	17 518	17 296	17 146
Ludność w wieku produkcyjnym	56 311	56 243	55 926	55 878	55 541	55 154	54 624
Ludność w wieku poprodukcyjnym	11 781	12 312	12 839	13 280	13 877	14 391	15 004
Ludność w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	13,56%	14,16%	14,78%	15,27%	15,96%	16,57%	17,29%
Województwo kujawsko-pomorskie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ludność ogółem, z tego:	2 098 711	2 098 370	2 096 404	2 092 564	2 089 992	2 086 210	2 083 927
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	406 742	399 592	393 346	387 933	383 177	378 825	376 479
Ludność w wieku produkcyjnym	1 356 942	1 351 459	1 343 978	1 333 169	1 321 955	1 309 091	1 295 789
Ludność w wieku poprodukcyjnym	335 027	347 319	359 080	371 462	384 860	398 294	411 659
Ludność w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	15,96%	16,55%	17,13%	17,75%	18,41%	19,09%	19,75%

Źródło: www.bdl.stat.gov.pl

Podobnie jak w całym województwie kujawsko-pomorskim, w ostatnich latach notuje się w Mieście i Gminie Mrocza istotny wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o procesie starzenia się ludności gminy. Jest to jednak ponadlokalny trend, a udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w gminie na przestrzeni lat 2010-2016 jest istotnie niższy niż w całym regionie w każdym roku z badanego okresu.

Mimo lepszych wskaźników niż średnia powiatowa oraz województwa, problem starzenia jest jednak szczególnie widoczny (znacznie przekraczający średnią powiatową) w niektórych miejscowościach gminy.

Poziom bezrobocie w Mieście i Gminie Mrocza jest zdecydowanie wyższy, niż notowany w skali całego województwa, jak i w odniesieniu wyłącznie do powiatu. Na koniec 2016 roku udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w gminie wyniósł **aż 10,2%**, podczas gdy dla całego województwa kujawsko-pomorskiego wskaźnik ten wyniósł **7,6%**, a w całym powiecie nakielskim wskaźnik ten był istotnie niższy niż w Mieście i Gminie Mrocza i wynosił **8,1%**. Mimo notowanego w ostatnich 2-ach latach istotnego spadku, **bezrobocie stanowi w gminie bardzo istotny problem.**

Tab. 3 Struktura bezrobocia w gminie Mrocza na tle regionu.

SYTUACJA NA RYNKU PRACY W GMINIE MROCZA na tle powiatu nakielskiego i województwa kujawsko-pomorskiego							
Gmina Mrocza	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ilość bezrobotnych ogółem	860	838	921	869	763	654	598
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym%	14,4	14,0	15,4	14,5	12,8	11,0	10,2
Powiat nakielski	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ilość bezrobotnych ogółem	6 454	6 370	6 655	6 703	5 873	4 872	4 406
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym%	11,5	11,3	11,9	12,0	10,6	8,8	8,1
Województwo kujawsko-pomorskie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ilość bezrobotnych ogółem	139 401	139 622	148 839	150 145	127 111	107 255	98 522
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	10,3	10,3	11,1	11,3	9,6	8,2	7,6

Źródło: www.bdl.stat.gov.pl

Charakterystycznym wyznacznikiem położenia ekonomicznego mieszkańców Miasta i Gminy jest skala świadczonej im **pomocy społecznej**.

Jednostką organizacyjną świadcząca usługi w zakresie pomocy społecznej jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb i stara się umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Według stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku na terenie Miasta i Gminy z pomocy społecznej korzystało 390 osób na ogólną liczbę 9 166 mieszkańców. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem gminy wynosił **5,45%**.

Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej, to gospodarstwa, które otrzymały pomoc materialną lub rzeczową za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. nr 175 z późn. zm.). Warunkiem przyznania pomocy jest zaistnienie jednego z problemów wymienionych w ustawie. W przypadku świadczeń pieniężnych podstawowym warunkiem ich przyznania jest kryterium dochodowe.

Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych, które otrzymały pomoc materialną lub w formie usług bez względu na to kto i jakie świadczenia otrzymał.

Tab. 4 Wskaźniki Samowystarczalności ekonomicznej ludności na tle regionu

WSKAŹNIKI SAMOWYSTARCZALNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI W MIEŚCIE i GMINIE MROCZA na tle powiatu nakielskiego i województwa kujawsko-pomorskiego						
Wskaźnik	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Miasto i Gmina Mrocza						
Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej – decyzja o świadczeniu w %	14,0	14,8	16,6	15,1	13,4	10,20
Odsetek klientów długotrwale korzystających z pomocy społecznej w %	65,6	63,1	55,1	61,4	59,8	55,2
Powiat nakielski						
Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej – decyzja o świadczeniu w %	12,0	12,0	12,80	10,5	9,7	9,5
Odsetek klientów długotrwale korzystających z pomocy społecznej w %	62,1	63,2	64,1	67,4	64,8	60,2
Województwo kujawsko-pomorskie						
Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej – decyzja o świadczeniu w %	10,9	11,0	11,5	11,9	11,3	11,20
Odsetek klientów długotrwale korzystających z pomocy społecznej w %	62,3	60,3	58,10	65,40	67,88	67,20

Źródło: Raport ROPS w Toruniu. Ocena zasobów pomocy społecznej w województwie kujawsko-pomorskim za 2016 rok

System oświatowy w Mieście i Gminie Mrocza tworzą następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Mroczy wraz z oddziałami przedszkolnymi
- Szkoła Podstawowa im. A. Mickiewicza w Witosławiu wraz z oddziałami przedszkolnymi
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kosowie
- Gimnazjum im. Jana Pawła II w Mroczy
- Przedszkole Miejskie w Mroczy

System edukacyjny tworzą również miejsca wychowania przedszkolnego. Poziom wychowania przedszkolnego w Gminie Mrocza na tle regionu przedstawia poniższa tabela.

Tab. 5 Opieka przedszkolna w gminie na tle regionu

OPIEKA PRZEDSZKOLNA W GMINIE MROCZA na tle powiatu nakielskiego i województwa kujawsko-pomorskiego						
Wyszczególnienie	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina Mrocza						
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w %	33,3	42,6	40,8	45,9	58,4	60,3
Powiat nakielski						
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w %	46,3	55,2	60,5	64,1	68,7	72,4
Województwo kujawsko-pomorskie						
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym %	52,7	60,4	61,7	67,4	72,4	77,6

Źródło: www.strateg.stat.gov.pl/edukacja_i_wychowanie

Poziom opieki przedszkolnej wyrażony odsetkiem dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym negatywnie wyróżnia Miasto i Gminę Mrocza na tle powiatu i regionu. Z przedstawionej powyżej analizy wynika, że wskaźnik 60,3% jest znacząco niższy

od średniej powiatowej (72,4%) i wojewódzkiej (77,6%). Jest to niezadawalający wynik świadczący o tym, że istnieje potrzeba poprawy w zakresie ilości miejsc służących edukacji dzieci przedszkolnych.

Realizację zadań z zakresu kultury sprawuje Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury w Mroczy, który działa od 1974 r. Strukturę MGOK tworzą: Biblioteka w Mroczy i w Witosławiu oraz Wiejski Dom Kultury w Witosławiu. Poza tym w Wielu znajduje się punkt biblioteczny.

MGOK w Mroczy prowadzi następujące zajęcia tematyczne dla dzieci i młodzieży:

- ognisko muzyczne - nauka indywidualna,
- sekcja muzyczna - zespoły wokalne – muzyczne: "Gwiazdeczki", "Bez nazwy" "Wrzask", "Echo", "Stokrotki", "Szarpidruty",
- sekcja taneczna - taniec klasyczny i dyskotekowy,
- sekcja teatralna - zespół teatralny "Świetliki", Teatrzyk "Siódme niebo", Teatr im. Jana Pawła II,
- sekcja plastyczna - malarstwo , rysunek,
- sekcja rękodzieła artystycznego - batik, ceramika, płaskorzeźba,
- sekcja szachowa - zespół klasy A,
- sekcja brydżowa - brydż sportowy, liga okręgowa,
- sekcja tenisa stołowego.

MGOK w Mroczy organizuje następujące imprezy i wydarzenia kulturalne:

- organizacja "Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy" – styczeń,
- impreza plenerowa z okazji Dnia Dziecka,
- współorganizowanie imprezy promocyjno - rekreacyjnej "Rościminiada" we wsi Rościmin,
- Festyny letnie - maj, czerwiec, lipiec, sierpień,
- Dni Mroczy , imprezy plenerowe – sierpień,
- Wojewódzki Przegląd Twórczości Ceramicznej Dzieci i Młodzieży – listopad,
- organizowanie "Mikołajek" dla dzieci – grudzień,
- występy teatryku "Świetliki" w jasełce z okazji Świąt Bożego Narodzenia,
- imprezy okolicznościowe: Dzień Matki, Dzień Kobiet, Dzień Babci, Dzień Dziadka,
- organizacja półkolonii zimowych i letnich,
- ponadto turnieje szachowe, brydżowe oraz tenisa stołowego.

Tab. 6 Poziom czytelnictwa na tle regionu

WSKAŹNIK POZIOMU CZYTELNICTWA w Mieście i Gminie Mrocza na tle powiatu nakielskiego i województwa kujawsko - pomorskiego							
Dane dla roku	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gmina Mrocza							
Ilość bibliotek i punktów bibliotecznych	2	2	2	2	2	2	2
Ilość czytelników w roku	959	907	839	816	759	713	731
Liczba czytelników na 1000 mieszkańców	103	97	90	88	82	77	-

Powiat nakielski							
Ilość bibliotek i punktów bibliotecznych	37	36	36	36	34	34	31
Ilość czytelników w roku	13 465	12 484	12 100	11 526	11 101	10 272	10 336
Liczba czytelników na 1000 mieszkańców	155	144	139	133	128	118	-
Województwo kujawsko-pomorskie							
Ilość bibliotek i punktów bibliotecznych	585	577	560	543	540	547	547
Ilość czytelników w roku	303 455	300 435	291 368	284 344	275 887	272 779	259 753
Liczba czytelników na 1000 mieszkańców	145	143	139	136	132	131	-

Źródło: www.bdl.stat.gov.pl/

Powyższa tabela jest dobitną ilustracją zapóźnienia kulturowego Miasta i Gminy Mrocza w zakresie czytelnictwa. Wskaźnik na 1000 mieszkańców za 2015 rok (77) jest znacząco niższy od średniej powiatowej (**118**) i wojewódzkiej (**131**)

Zadania w zakresie sportu realizuje Miejsko - Gminny Ludowy Klub Sportowy "TARPAN" Mrocza oraz działający od X 2003r. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Feniks" Mrocza.

MGLKS "Tarpan" realizuje zadania Gminy w zakresie sportu i upowszechniania kultury fizycznej oraz zrzesza ludowe zespoły sportowe na terenie Miasta i Gminy Mrocza. Jego działalność koncentruje się głównie na sekcjach:

- piłki nożnej: seniorzy (A klasa) oraz juniorzy,
- podnoszenia ciężarów,
- piłki koszykowej,
- tenisa stołowego.

W 2001r. Klub MGLKS "TARPAN" organizował w Mroczy Mistrzostwa Polski Juniorów i Juniorek do lat 16 w podnoszeniu ciężarów. Obecnie Klub ma około 100 podopiecznych w różnych przedziałach wiekowych. W 2006r. podopieczni z sekcji podnoszenia ciężarów na Mistrzostwach Europy do lat 17 w Szwecji zdobyli srebrny (Adrian Zieliński) i brązowy (Tomasz Zieliński) medal oraz brązowy medal na Mistrzostwach Europy we Francji (Anna Nurkiewicz).

W zakresie dostępu do ochrony zdrowia w obrębie Miasta i Gminy funkcjonują trzy przychodnie zdrowia – NZOZ. W gminie funkcjonują 2 apteki. Gmina realizuje również Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Tab. 7 Dostępność do usług ochrony zdrowia na tle regionu

WSKAŹNIKI DOSTĘPU DO OCHRONY ZDROWIA GMINY MROCZA na tle regionu							
Dane dla roku	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gmina Mrocza							
Ilość aptek/ punktów aptecznych	2	2	2	2	2	2	2
Ilość mieszkańców na jedną aptekę/punkt apteczny	4 655	4 671	4 661	4 661	4 659	4 655	4 641
Przychodnie ogółem	4	4	4	4	4	3	3
Ilość mieszkańców na 1 przychodnię zdrowia	2 327	2 335	2 331	2 331	2 329	3 103	3 094
Powiat nakielski							

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Ilość aptek/ punktów aptecznych	22	22	23	20	21	22	22
Ilość mieszkańców na jedną aptekę/punkt apteczny	4 827	4 577	4 342	4 832	4 576	4 342	4 339
Przychodnie ogółem	21	26	28	28	28	27	27
Ilość mieszkańców na 1 przychodnię zdrowia	4 137	3 345	3 101	3 106	3 105	3 216	3 214
Województwo kujawsko-pomorskie							
Ilość aptek/ punktów aptecznych	603	664	661	663	674	694	714
Ilość mieszkańców na jedną aptekę/punkt apteczny	3 982	3 593	3 596	3 608	3 567	3 437	3 308
Przychodnie ogółem	671	751	755	758	775	818	834
Ilość mieszkańców na 1 przychodnię zdrowia	3 128	2 794	2 777	2 761	2 697	2 550	2 499

Źródło: www.bdl.stat.gov.pl

Dostęp do placówek służby zdrowia mierzony ilością mieszkańców na aptekę/przychodnię jest znacząco bardziej utrudniony w stosunku do średniej wojewódzkiej i nieznacznie gorszy jak średnio dla powiatu.

Zadania bezpieczeństwa publicznego mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza realizowane są przez Komendę Powiatową Policji w Nakle n/Notecią. Na terenie Mroczy funkcjonuje posterunek Policji. W Mieście i Gminie Mrocza działa 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.

Tab. 8 Bezpieczeństwo publiczne w gminie na tle regionu

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE W GMINIE MROCZA na tle regionu					
Wyszczególnienie	jm.	Lata			
		2012	2013	2014	2015
Gmina Mrocza					
Przestępstwa ogółem	szt.	322	240	210	169
w tym: kryminalne	szt.	203	148	123	116
w tym: przeciwko mieniu	szt.	130	105	100	75
Wskaźnik przestępstw na 1000 mieszkańców	szt./1000 m	43,4	15,1	9,9	18,10
w tym: kryminalne	szt./1000 m	22,8	7,3	5,2	12,41
w tym: przeciwko mieniu	szt./1000 m	14,9	4,9	3,6	8,03
Powiat nakielski					
Przestępstwa ogółem	szt.	2 295	2 237	1 955	1 572
w tym: kryminalne	szt.	1 894	1 378	1 148	1 078
w tym: przeciwko mieniu	szt.	1 207	984	935	697
Wskaźnik przestępstw na 1000 mieszkańców	szt./1000 m	43,6	15,2	10,0	18,10
w tym: kryminalne	szt./1000 m	22,7	7,3	5,2	12,41
w tym: przeciwko mieniu	szt./1000 m	15,0	4,9	3,6	8,03
Województwo kujawsko-pomorskie					
Przestępstwa ogółem	szt.	142 841	139 707	117 625	112 453
w tym: kryminalne	szt.	103 381	96 607	85 645	78 866
w tym: przeciwko mieniu	szt.	81 127	77 543	69 013	66 097
Wskaźnik przestępstw na 1000 mieszkańców	szt./1000 m	26,9	26,3	22,0	18,60
w tym: kryminalne	szt./1000 m	19,6	18,3	16,2	12,19
w tym: przeciwko mieniu	szt./1000 m	15,3	14,6	12,9	10,11

Źródło: www.polska.wliczbach.pl

Poziom przestępczości w Gminie Mrocza nie stanowi zasadniczego problemu społecznego. Jest on niższy niż w województwie kujawsko-pomorskim oraz na porównywalnym poziomie jak średnia powiatowa.

2.5 Sfera gospodarcza

Korzystne warunki glebowe, dobre warunki wodne i klimatyczne sprawiają, że gospodarka rolna gminy jest ciągle jej dominującą gałęzią. W dalszym ciągu w strukturze własności dominują gospodarstwa indywidualne o zróżnicowanym obszarze i potencjale rozwojowym. Umiarkowany klimat i łagodna rzeźba terenu sprzyjają zarówno uprawom roślinnym, jak i hodowli zwierząt. W uprawach polowych dominują zboża. W produkcji zwierzęcej przeważa hodowla trzody chlewnej, dzięki temu gmina odrywa duże znaczenie w produkcji żywności na terenie województwa. Ze względu na dobry stan środowiska, obszar ma predyspozycje do rozwoju rolnictwa, w tym produkcji żywności ekologicznej. Przemawia również za tym dobry stan środowiska przyrodniczego na terenie powiatu. Ze względu na brak dużych przedsiębiorstw przemysłowych powietrze ma niską zawartość pyłów i gazów.

Na koniec 2015 r. na terenie Miasta i Gminy Mrocza działało łącznie 648 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, co stanowi 5,2% ludności gminy. Jest to podobny udział jak w całym powiecie nakielskim. Aktywność gospodarczą mieszkańców określa również, a może przede wszystkim skala nowo rejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W tym obszarze wskaźniki dla gminy nie wypadają korzystnie nie tylko na tle powiatu, ale również na tle całego województwa kujawsko-pomorskiego.

Tab. 9 Przedsiębiorczość w Mieście i Gminie Mrocza na tle Regionu

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ W GMINIE MROCZA na tle regionu							
Dane dla lat:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gmina Mrocza							
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	543	558	582	607	633	648	
Nowo zarejestrowane (NZ) osoby fizyczne pr. dz. g.	77	77	67	94	89	79	
Osoby fizyczne prowadzące dz. g./1000 ludności	55	50	49	51	52	52	53
NZ osoby fizyczne prowadzące dz. g./1000 ludności	8	8	7	9	9	8	
Powiat nakielski							
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	3 571	3 681	3 889	4 098	4 330	4 407	
NZ osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	552	534	516	592	636	530	
Osoby fizyczne prowadzące dz. g./1000 ludności	54	53	53	53	54	54	53
NZ osoby fizyczne prowadzące dz. g./1000	6	6	6	7	7	6	

ludności							
Województwo kujawsko-pomorskie							
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	486 952	472 147	482 381	493 319	496 480	503 036	
NZ osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	54 761	45 901	45 083	48 290	47 297	47 859	
Osoby fizyczne prowadzące dz. g./1000 ludności	68	67	67	68	68	68	68
NZ osoby fizyczne prowadzące dz. g./1000 ludności	10	9	9	9	9	9	

Źródło: www.bdl.stat.gov.pl

2.6 Sfera środowiskowa

2.6.1 Przyroda i formy jej ochrony na terenie gminy Mrocza

Do form ochrony przyrody zalicza się: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Większość obszaru gminy zajmują użytki rolne, natomiast lasy pokrywają niespełna 16% jej powierzchni. Najbardziej interesująca pod względem przyrodniczym północna część gminy, sięgająca aż po granice miasta, wchodzi w skład **Krajeńskiego Parku Krajobrazowego**. Tu w południowej rzeźbie terenu subfazy krajeńskiej zlodowacenia wiślańskiego występuje zgrupowanie spiętrzonych moren czołowych nie tworzących wyraźnego ciągu, na południe, od których rozprzestrzenia się równina sandrowa. Tutaj liczne są też formy martwego lodu lodowcowego. Południową i wschodnią część gminy zajmuje wysoczyzna moreny dennej z ciągiem pagórków czołowo-morenowych o budowie bliżej nieznaney. Na zachodzie znów pojawiają się piaszczyste pola sandrowe. W części objętej granicami parku krajobrazowego występują liczne jeziora rynnowe nawiązujące do południowej rynny ciągnącej się na południe od Więcborka. Znajduje się tu również Jezioro Wieleckie, zbiornik typu wytopiskowego, który wraz z terenem przyległym objęty jest ochroną rezerwatową na obszarze 102,76 ha pod nazwą „**Jezioro Wieleckie**“. Ten utworzony w 2000 roku rezerwat jest siedliskiem wielu gatunków roślin chronionych i ostoją 140 gatunków ptaków. Znajduje się tu 21 jezior o powierzchni powyżej 1 ha i 150 jezior mniejszych.

Z cieków wymienić trzeba Rokitkę, Orłę i Krówkę, a także Kanał Orla łączący dwa pierwsze oraz liczne rowy melioracyjne (120 km) w obrębie użytków łąkowych. W części północnej gminy, leżącej na obszarze Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, znajduje się największy kompleks leśny z mieszanym drzewostanem. Wśród obiektów ochrony środowiska na uwagę zasługują:

- o **Pomniki przyrody** wyodrębnia się ze względów naukowych i dydaktycznych. Są to twory przyrody odznaczające się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Na terenie Miasta i Gminy Mrocza znajduje się 18 pomników przyrody, które wpisane są do Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska. Do pomników przyrody zaliczane są głównie dęby szypułkowe, rzadziej dęby bezszypułkowe i lipy drobnolistne, rosnące w skupieniu po kilka sztuk. Poza tym ochronie podlegają: buk zwyczajny, okazy czerwonu listnej

odmiany buka zwyczajnego, cis pospolity, jesion wyniosły, jodła biała, wiąz szypułkowy. Najokazalszymi pomnikami są dęby bezszypułkowe rosnące w parku podworskim w Witosławiu, lipa drobnolistna i dęby szypułkowe w leśnictwie Witosław, dąb bezszypułkowy rosnący na poboczu drogi gruntowej z Rościmina do Czarmunia.

- **Użytki ekologiczne** to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mające znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej takie jak naturalne zbiorniki wodne, oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna oraz torfowiska. Na obszarze Gminy Mrocza występują 24 użytki ekologiczne powołane rozporządzeniami przez Wojewodę Kujawsko – Pomorskiego. Użytki zlokalizowane są w obrębach leśnych:
 - ✓ Runowo (10 bagien i 2 tereny trwale zabagnione),
 - ✓ Sośno (10 bagien i 1 teren trwale zabagniony),
 - ✓ Rościmin (teren trwale zabagniony).
- **Parki wiejskie** zwane również parkami podworskimi znajdują się w miejscowościach: Drażno, Drażonek, Izabela, Jadwigowo, Kosowo, Krukówko, Modrakowo, Orle, Samsiecznynek i Wyrza oraz park podworski w Mroczy i Witosławiu. Zajmują one obszary pokryte drzewostanem, ukształtowane w ogrody, posiadają wartość historyczną, przestrzennie – kompozycyjną i przyrodniczą wzbogacając i urozmaicając środowisko przyrodnicze

2.7 Sfera funkcjonalno-przestrzenna oraz techniczna

2.7.1 Dostęp do podstawowych mediów

W Mieście i Gminie Mrocza stopień zwodociągowania na koniec 2015 roku wynosił 96,5%, co na tle zarówno obszarów wiejskich województwa i powiatu stanowi wynik zadawalający. Poziom skanalizowania gminy wyniósł na koniec 2015 roku 62,0%. Na tle województwa (69,6) jest to wynik gorszy, natomiast na tle powiatu (52,4) jest to wskaźnik wyróżniający.

Tab. 10 Dostępność sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na tle regionu

STOPIEŃ DOSTĘPNOŚCI SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACJI SANITARNEJ W GMINIE MROCZA na tle powiatu nakielskiego i województwa kujawsko-pomorskiego							
Dane dla kolejnych lat:		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej [%]	Woj. kujawsko-pomorskie	64,3	65,2	65,6	66,1	69,1	69,6
	Powiat nakielski	45,5	46,6	47	48,3	51,5	52,4
	Gmina Mrocza	45,1	46,3	47,1	49,4	61,6	62,0
Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej [%]	Woj. kujawsko-pomorskie	90,8	90,9	91,1	91,2	95,2	95,2
	Powiat nakielski	86,9	87,1	87,3	87,3	93,3	93,6
	Gmina Mrocza	85,6	85,6	85,8	86	96,5	96,5

Źródło: www.strateg.stat.gov.pl

Na terenie Gminy Mrocza nie zlokalizowano dystrybucyjnego gazociągu wysokiego ciśnienia, który mógłby stanowić źródło zasilania w gaz ziemny przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego.

W związku z faktem, że obecnie Gmina nie jest zgazyfikowana, mieszkańcy korzystają z węgla, oleju opałowego oraz drewna. Z uwagi na powyższe analogiczna sytuacja występuje w zakresie ogrzewania domów jednorodzinnych i gospodarstw rolnych. Zupełnie inna sytuacja ma natomiast miejsce w zakresie zaopatrzenia odbiorców gazu propan – butan dla potrzeb bytowych związanych z energią potrzebną dla celów przygotowywania posiłków.

W tym przypadku, głównie z uwagi na brak na terenie Gminy sieci gazowej, występuje w zamian dystrybucja gazu propan - butan w butlach 11 kg, realizowana przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

System ciepłowniczy na terenie Gminy Mrocza jest w większości zdecentralizowany. Sieć ciepłownicza występuje jedynie w Mroczy na ulicach: Piotra, Postępu, Łąkowej i Placu Wolności. Niniejszą siecią zarządza podmiot prywatny - Zakład Gospodarki Komunalnej w Mroczy Sp. z o. o.

Budownictwo jednorodzinne zasadniczo ogrzewane jest paleniskami piecowymi lub z indywidualnych kotłowni, a źródło ciepła stanowią głównie paliwa stałe tj. węgiel, koks itd.

W przyszłej perspektywie nie przewidziano utworzenia na terenie Gminy systemów ciepłowniczych. Rozwój energetyki cieplnej opierać się będzie w dalszym ciągu na bazie lokalnych, indywidualnych urządzeń grzewczych. Istotne zmiany jakościowe powinny uwzględniać stopniowe odchodzenie od paliw stałych na rzecz paliw czystych dla środowiska, takich jak paliwa płynne, gazowe i energia elektryczna oraz termomodernizację budynków w celu ograniczenia strat ciepła i poprawy efektywności energetycznej.

W większości budynków mieszkalnych funkcjonują urządzenia grzewcze o przestarzałej konstrukcji jak kotły komorowe tradycyjne, bez regulacji i kontroli ilości podawanego paliwa do spalania, o sprawności wynoszącej ok. 50 %. W starych nieefektywnych urządzeniach grzewczych spala się niskiej jakości węgiel oraz biomasę (drewno lub trociny).

2.7.2 Infrastruktura drogowa

Sieć drogową Miasta i Gminy Mrocza tworzą:

- drogi wojewódzkie o łącznej długości 21,69 km o nawierzchni bitumicznej:
 - ✓ nr 241 relacji Wągrowiec - Sępólno Krajeńskie przez miejscowości Kosowo oraz Zabartowo;
 - ✓ nr 243 relacji Mrocza – Koronowo przez Mroczę oraz Drzewianowo.
- Drogi wojewódzkie zarządzane są przez Urząd Marszałkowski w Toruniu za pośrednictwem Rejonu Dróg Wojewódzkich w Tucholi.
- drogi powiatowe o łącznej długości 67,629 km (o nawierzchni bitumicznej 32,924 km, o nawierzchni gruntowej i bitumicznej 28,622 km; natomiast o nawierzchni gruntowej i brukowej 6,083 km). Na drogach powiatowych na terenie Miasta i Gminy znajdują się 4 mosty, a gęstość tych dróg w km/km² powierzchni wynosi 0,45. Drogi powiatowe zarządzane są przez Starostę Powiatowego z siedzibą w Nakle n/Notecią za pośrednictwem Rejonu Dróg Powiatowych w Nakle n/Notecią.
- drogi miejsko - gminne stanowią łączną długość 142,730 km, w tym na terenie Gminy 129,684 km, a w mieście 13,046 km. Ogólnie drogi miejsko - gminne oznaczają się

zróżnicowanym standardem i stanem technicznym. W Mieście i Gminie spotkać można również drogi o nawierzchni brukowej 5,525 km (4,3%). Na drogach lokalnych znajduje się 12 mostów i jedna kładka dla pieszych. Ogólnie gęstość dróg lokalnych w Mieście wynosi 3,3 km/km² powierzchni, a w Mieście i Gminie zaledwie 0,9 km/km².

System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego, w tym ruchu tranzytowego pojazdów ciężkich.

W ostatnich latach istotnie wzrosła dostępność pojazdów, praktycznie dla każdej grupy społecznej. Wynika to nie tylko z poprawy stopy życiowej w Polsce, ale także możliwości zakupu tanich, używanych pojazdów z zagranicy, których stan techniczny niejednokrotnie pozostawia wiele do życzenia. W związku z tym, praktycznie każda rodzina posiada już co najmniej jeden samochód. Jednocześnie w ostatnich latach spadł wskaźnik osób podróżujących jednym samochodem, co wiąże się nie tylko ze wzrostem kosztów podróży, ale i wyższą emisją zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Do zmiany tej niekorzystnej sytuacji, zwłaszcza z punktu widzenia środowiska naturalnego, mogą przyczynić się wzrastające ceny paliw, które najprawdopodobniej zmuszą część społeczeństwa do zmiany nawyków na bardziej ekonomiczne.

W Mieście i Gminie Mrocza brakuje ścieżek rowerowych, których funkcje w zakresie komunikacji wewnętrznej, rekreacji a przede wszystkim bezpieczeństwa w ruchu drogowym są coraz powszechniej doceniane w skali całego kraju.

Tab. 11 Elementy sfery funkcjonalno-przestrzennej – ścieżki rowerowe na tle regionu

SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA - ścieżki rowerowe						
Wyszczególnienie	j.m.	Lata				
		2011	2012	2013	2014	2015
Gmina Mrocza						
Długość ścieżek rowerowych	Km	0,0	0,0	0,0	4,1	4,1
Długość ścieżek rowerowych/1 mieszkańca	m/os	0,00	0,00	0,00	0,44	0,44
Powiat nakielski						
Długość ścieżek rowerowych	Km	0,9	0,0	0,9	5,0	5,7
Długość ścieżek rowerowych/1 mieszkańca	m/os	0,01	0,00	0,01	0,06	0,07
Województwo kujawsko-pomorskie						
Długość ścieżek rowerowych	Km	453,6	499,2	573,8	771,3	904,2
Długość ścieżek rowerowych/1 mieszkańca	m/os	0,22	0,24	0,27	0,37	0,43

Źródło: www.bdl.stat.gov.pl

Na terenie Miasta i Gminy Mrocza znajdujemy zabytki: (*obiekty w Witosławiu i w Rajgrodzie wpisane są do rejestru zabytków, prowadzonego przez Kujawsko – Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszczy*)

- Kościół parafialny pw. św. Anny w Drzewianowie,
- Pozostałości Zespołu Folwarcznego w Drążnie,
- Stodoła murowana z 1900 r. w Witosławiu,
- Gorzelnia w Witosławiu,
- Zespół młyna w Rościminie,
- Kościół filialny w Rościminie,

- Zespół dworsko-parkowy w Rajgradzie,
- Kościół parafialny pw. św. Macieja w Orlu,
- Cmentarz w Orzelskim Młynie,
- Zespół młyński: młyn wodny z częścią mieszkalną w Orzelskim Młynie,
- Kościół pw. św. Mikołaja w Mroczy,
- Zespół dworsko-parkowy z folwarkiem w Matyldzinie,
- Stacja Kolejowa w Koziej Górze,
- Zespół dworsko parkowy z folwarkiem w Jadwigowie,
- Zespół folwarczny z kolonią mieszkaniową w Izabeli,
- Zespół dworsko-parkowy w Izabeli,
- Pozostałości zespołu folwarcznego z dworem i parkiem w Orlu.

2.8 Przestrzeń zdegradowana

Miasto i Gmina Mrocza posiada bogatą historię oraz obiekty i obszary silnie związane ze zmianami historyczno-społecznymi jakie zachodziły w regionie. Na obszarze gminy zidentyfikowano następujące przestrzenie, które straciły obecnie swoje pierwotne znaczenie i można je zakwalifikować jako przestrzenie zdegradowane. W poniższym opisie wykorzystano fotografie przekazane przez Urząd Miasta i Gminy w Mroczy wykonane przez pana Michała Meirowskiego, chyba że zaznaczono inaczej.

2.8.1 Park Jagiełły w Mroczy

Jest to park w centrum miasta Mrocza leżący strukturalnie na Osiedlu „Stare Miasto” – w sąsiedztwie Osiedla „Młodych”. W parku znajdują się ścieżki i zieleń ogólnodostępna, jednak stan infrastruktury jest niezadowolający – park jest zacieniony i nie przyjazny zwłaszcza po zmroku. Obszar zdegradowany wynosi ok. 1,44 ha.

Fotografia 1 Park Jagiełły – wejście i rzeka

2.8.2 Park przy ulicy Zielonej w Mroczy

Park przy ul. Zielonej w Mroczy leży strukturalnie na terenie Osiedla „Stare Miasto” w Mroczy. W parku znajduje się zaniedbane boisko sportowe, nieutwardzone ścieżki, oczko wodne, przy Parku położone jest Przedszkole Miejskie oraz Miejsko – Gminny Ośrodek

Pomocy Społecznej. Stan budynków można uznać jako niezadowolający i wymagający interwencji. Obszar zdegradowany wynosi ok. 3,55 ha.

Fotografia 2 Park przy ul. Zielonej – boisko i oczko wodne

2.8.3 Dworzec PKP w Mroczy

Budynek dawnego dworca PKP w Mroczy jest obecnie nieużytkowany, a lata świetności ma już za sobą. Strukturalnie budynek położony jest w Mroczy na Osiedlu „Jedynka”. Obszar dworca wraz z przyległym terenem wynosi ok. 0,37 ha.

Fotografia 3 Dawny dworzec PKP w Mroczy

Źródło: <https://muzeum.szubin.net/index.php?d=wiecej&d1=pkp&d2=10>

2.8.4 Orzelski Młyn

Orzelski Młyn jest to osada należąca do sołectwa Kaźmierzewo. Liczba mieszkańców wynosi 12 osób. Przez Orzelski Młyn przepływa rzeka Orla, nad którą zlokalizowany jest drewniany młyn wodny oraz zastawka. Młyn wodny zbudowany został w XVIII w. (Fot. 4). Budynek mieszkalny przyłączony do młyna jest aktualnie najstarszy, natomiast sam młyn

odbudowany został w drugiej połowie XIX w. Młyn działał do roku 1970. Wewnątrz zachowała się maszyna parowa wraz z innymi urządzeniami, które w czasie suszy zastępowały płynącą ze stawu młyńskiego wodę rzeki Orli. Obecnie budynek znajduje się na złym stanie technicznym i grozi zawaleniem. Obszar zdegradowany wynosi ok. 0,05 ha.

Fotografia 4 Orzelski Młyn – młyn wodny

2.8.5 Orle

W miejscowości Orle o 100 m od brzegu jeziora Witosławskiego znajduje się rządcówka wybudowana w 1820 roku. Tuż za budynkiem płynie rzeka Orla. Naprzeciwko głównego wejścia do rządcówki znajduje się spichlerz z 1870 roku. Folwark otoczony jest 4 ha „Parkiem Dworskim Orle” z występującym na jego terenie drogocennym i starym drzewostanem. Do folwarku należy również Kościół pw. św. Macieja, powstały w latach 1442-52, zbudowany w stylu neogotyckim z palonej cegły, ołtarz po przebudowie w XIX w. jest klasycystyczny, znajdują się na nim rzeźby św. Piotra i Pawła oraz obraz Matki Boskiej, wzorowany na Madonnie Sykstyńskiej Rafaela. Na terenie parafii umieszczone są dwa cmentarze, jeden użytkowany do dziś oddalony o 300 m od Kościoła na zachód, a drugi przy samym Kościele, należący do rodu Kaczorowskich, dawnych właścicieli całego okolicznego majątku.

Fotografia 5 Orle -rządcówka i spichlerz

2.8.6 Witosław

Od obiektu folwarku w Orle do centrum miejscowości Witosław wzdłuż Jeziora Witosławskiego mieści się 19 ha park powstały w XIX w. 4 ha tego parku zaliczają się do „Dworskiego Parku Witosław”. Występuje w nim 60 ponad 100-letnich drzewa takich jak: dęby o obwodzie pnia od 300 cm do 555 cm, platany do 453 cm, klony do 349 cm itp. Teren parku jest obecnie trudno dostępny i niezaadaptowany. Na końcu parku znajdują się fundamenty, gdzie stał kiedyś dwór wybudowany w XVIII wieku. Był to dwór parterowy z dwuspadowym dachem. Został rozebrany i skreślony z rejestru zabytków decyzją z dnia 19.03.1993 roku.

W Witosławiu znajduje się niefunkcjonująca już Witosławska gorzelnia powstała w 1872 roku oraz budynek dawnej stajni z 1897 roku częściowo rozebrany po pożarze.

Fotografia 6 Park w Witosławiu – część przylegająca bezpośrednio do jeziora

2.8.7 Izabela

W miejscowości Izabela znajduje się zespół dworsko-parkowy wraz z układem zabudowań służących dworowi. W chwili obecnej układ został zaburzony, budynek dworu znajduje się na terenie ogrodzonym, park znajduje się w złym stanie, a zabudowania służące dworowi są zamieszkiwane i zostały częściowo odnowione przez mieszkańców. Obszar zdegradowany wynosi ok. 6,33 ha.

Fotografia 7 Park dworski w Izabeli

2.8.8 Rościmin

W miejscowości Rościmin występują tereny niezagospodarowane wzdłuż Jeziora Rościmińskiego Małego, tereny te sąsiadują bezpośrednio z wybudowaną już Stacją Wodną oraz z drugiej strony ze świetlicą wiejską. W sąsiedztwie świetlicy znajduje się także słabo zagospodarowany brzeg jeziora, co uniemożliwia aktywne korzystanie z terenu dla mieszkańców. Zbliżony obszar zdegradowany wynosi ok. 1,24 ha.

Fotografia 8 Brzeg jeziora Rościmińskiego Małego w sąsiedztwie świetlicy wiejskiej

2.8.9 Jezioro Mintarz w Wielu

Brzeg Jeziora Mintarz w Wielu w przeszłości stanowił jeden z głównych punktów wypoczynku dla mieszkańców Gminy Mrocza, m.in. ze względu na nie wielką odległość od miasta. Obecnie teren dawnego biwakowiska jest nieużytkowany, pomost na jeziorze znajduje się w bardzo złym stanie technicznym i obowiązuje zakaz wejścia. Teren, który służył dawniej za punkt wypoczynkowy jest obecnie całkowicie niewykorzystywany. Obszar zdegradowany wynosi ok. 1,76 ha.

Fotografia 9 Brzeg Jeziora Mintarz w Wielu

2.8.10 Ostrowo

W miejscowości Ostrowo znajdowało się gospodarstwo wielkopowierzchniowe. Obecnie z miejscowości nie ma świetlicy ani żadnego innego budynku dla spotkań mieszkańców. Zdegradowana jest infrastruktura komunikacyjna znajdująca się w centralnej części wsi. Obszar zdegradowany wynosi ok. 0,52 ha.

Fotografia 10 Ostrowo – plac zabaw i boisko

2.8.11 Drażno

Na terenie Drażna występuje przestrzeń publiczna w centrum miejscowości o niewykorzystywanych właściwościach. Przestrzeń w przeszłości była użytkowana na potrzeby spotkań, obecnie znajduje się tu obiekt świetlicy wiejskiej wraz z Remizą OSP jednak teren wyklucza go z miejsca spotkań. Obszar zdegradowany wynosi ok. 0,56 ha.

Fotografia 11 Drażno – centrum miejscowości

2.8.12 Jezioro Hetmańskie

Jezioro Hetmańskie to zbiornik wodny leżący administracyjnie na terenie sołectwa Ostrowo – najbliższej miejscowości Chwałka, jednak w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Mrocza (tuż za obwodnicą miasta) – Osiedla „Stare Miasto”. Jezioro jest często użytkowane przez mieszkańców miasta, jednak jego brzeg położony od strony miasta jest niezagospodarowany i zarośnięty roślinnością utrudniającą korzystanie z niego. Obszar ten wynosi ok. 0,3 ha.

Fotografia 12 Zejście do Jeziora Hetmańskiego

3 WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Zgodnie z przyjętymi definicjami: stanu kryzysowego, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wskazane zostały sfery i negatywne zjawiska, które powinny być podstawą do identyfikacji danego obszaru jako obszaru zdegradowanego, a dalej obszaru rewitalizacji. Powyższe cechy – leżące u podstaw identyfikacji sytuacji problemowych – traktowane są jako ramy interwencji, zgodnie z zasadą, że interwencja powinna być ukierunkowana na likwidację lub ograniczenie sytuacji problemowej.

Ze względu na specyfikę obszarów miejsko - wiejskich oraz dostępność danych niezbędne było więc dostosowanie sposobu wyznaczenia obszaru zdegradowanego do tego typu jednostki osadniczej. Przy doborze wskaźników do analizy wzięto pod uwagę fakt, że na obszarach wiejskich występują tylko wybrane kategorie problemów, określone przy definicji stanu kryzysowego, które mają charakter problemu rozwoju. Ze względu na sposób pozyskiwania i publikowania danych statystycznych, możliwość monitorowania niektórych zagadnień jest dla obszarów wiejskich bardzo ograniczona. Należało uwzględnić fakt, że niektóre spośród aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji na obszarach miejsko-wiejskich – nie muszą być zjawiskami patologicznymi, wymagającymi interwencji w kierunku naprawy stanu. Cechą charakterystyczną takich obszarów, ściśle powiązaną z hierarchicznością ośrodków (za którą idzie zależność niektórych obszarów niewyposażonych od sąsiednich ośrodków wyposażonych), jest niedorozwój pewnych aspektów życia społeczno-gospodarczego. Naturalne jest, że obsługa w tym zakresie odbywa się w sąsiednich ośrodkach wyższego rzędu (stąd na przykład nie zawsze na takich obszarach za sytuację niewłaściwą uważa się brak określonych rodzajów usług – nie są one przejawem sytuacji kryzysowej). Ponadto należało także uwzględnić fakt, że na obszarach miejsko – wiejskich – zwłaszcza w skali części gmin, pojedynczych miejscowości lub części miejscowości – w praktyce nie jest możliwe monitorowanie w sposób statystyczny (za pomocą obiektywnych, porównywalnych w czasie i przestrzeni wskaźników) następujących aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarach miejsko – wiejskich, jakimi są obszary w obrębie Gminy Mrocza odbywać się będzie poprzez wskazanie jednostek wykazujących stan kryzysowy (za obszar zdegradowany uważa się całą miejscowość lub osiedle, w której stwierdzono występowanie stanu kryzysowego). Natomiast wskazanie obszaru rewitalizacji będzie zależne od wybranego celu rewitalizacji. Dla wszystkich jednostek gminy przeprowadzono diagnozę, mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego.

3.1 Wyznaczenie diagnozowanych jednostek.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie miejsko - wiejskiej w której miasto zamieszkuje więcej niż 30% ludności ogółem odbywa się poprzez podział jej obszaru na część wiejską, gdzie jednostkami porównawczymi są miejscowości (wsie) oraz na część miejską,

gdzie jednostkami porównawczymi są osiedla, co odzwierciedla znane i powszechnie dostrzegane zróżnicowanie w przestrzeni społeczno-gospodarczej miasta.

Specyfiką wyznaczania obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji na obszarze obejmującym zarówno tereny miejskie jak i wiejskie jest:

- ✓ rozproszenie obszarów zdegradowanych
- ✓ trudności ze wskazaniem miejsca nawarstwiania się problemów społecznych i negatywnych zjawisk

Konsekwencją tej specyfiki jest konieczność prowadzenia badań **na poziomie miejscowości i osiedli**.

W ramach każdej z analizowanych miejscowości występują – chociaż w zróżnicowanym natężeniu – wykazujące podobieństwo czynniki dotyczące stopnia zabudowania, form użytkowania gruntów, cech przestrzeni. Jednostka Miejska – Mrocza wyróżnia się z pozostałych czynnikiem funkcji, z uwagi na skoncentrowanie w niej jednostek publicznych.

Tab. 12 Podział gminy na jednostki strukturalne

L.p.	Nazwa obszaru		Powierzchnia Powierzchnia miasta / sołectwa [ha]	2017		
	Miasto / sołectwo	Osiedle / miejscowość		Liczba ludności [os.]	Liczba ludności miasta / sołectwa [os.]	% ludności gminy
1	Mrocza	Os. Jedynka	175,5862	1590	4293	17,32
2		Os. Stare Miasto		1455		15,85
3		Os. Młodych		1248		13,59
4	Białowieża	Białowieża	829	126	279	1,37
5		Jadwigowo		61		0,66
6		Orlinek		92		1,00
7	Drażno	Drażno	819	263	360	2,86
8		Drażonek		97		1,06
9	Drzewianowo	Drzewianowo	890	315	315	3,43
10	Izabela	Izabela	789	123	167	1,34
11		Podgórz		36		0,39
12		Zdrogowo		8		0,09
13	Jeziorki Zabartowskie	Jeziorki Zabartowskie	482	53	188	0,58
14		Rajgród		135		1,47
15	Kosowo	Kosowo	881	181	474	1,97
16		Kozia Góra Krajeńska		131		1,43
17		Modrakowo		162		1,76
18	Krukówko	Krukówko	649	225	225	2,45
19	Kaźmierzewo	Kaźmierzewo	604	148	160	1,61
20		Orzelski Młyn		12		0,13
21	Matyldzin	Matyldzin	497	277	277	3,02
22	Ostrowo	Ostrowo	1234	194	383	2,11

- o niewystarczający poziom uczestnictwa lokalnej społeczności w życiu publicznym i kulturalnym.

Dla zidentyfikowania stanu kryzysowego na analizowanych obszarach posłużono się wskaźnikami adekwatnymi dla obszarów miejsko – wiejskich w poszczególnych sferach. Lista wskaźników do ujawnienia stanu kryzysowego pokazana jest w poniższej tabeli:

Tab. 13 Lista wskaźników dla ujawnienia stanu kryzysowego na terenie miejskim)

Sfera	Cechy szczególne sfery	Opis wskaźnika
Społeczna	<i>Zaawansowanie procesu starzenia się ludności</i>	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
	<i>Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych</i>	Udział osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
		Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku
Przestrzenno-funkcjonalna	<i>Przestrzeń zdegradowana</i>	Udział przestrzeni zdegradowanej w ogólnej powierzchni jednostki

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 14 Lista wskaźników dla ujawnienia stanu kryzysowego na terenie wiejskim)

Sfera	Cechy szczególne sfery	Opis wskaźnika
Społeczna	<i>Zaawansowanie procesu starzenia się ludności</i>	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
	<i>Problemy rynku pracy</i>	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
		Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
	<i>Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych</i>	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie przeprowadzonej analizy do obszaru zdegradowanego na terenach wiejskich zostały zaliczone te jednostki strukturalne, które spełniły **jednocześnie poniższe kryteria:**

- ✓ na terenie miejscowości identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wybranymi do analizy wskaźnikami spośród tych, które określone zostały na liście wskaźników stanu kryzysowego na obszarach wiejskich według „Instrukcję dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego”; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w miejscowości wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy,

- ✓ na terenie miejscowości znajdują się **przestrzenie zdegradowane** lub gmina może zaproponować inne kryterium reprezentujące przynajmniej jedną ze sfer (negatywne zjawisko), o których mowa przy definicji stanu kryzysowego skwantyfikowaną wskaźnikiem adekwatnym dla danej sfery.

Do obszaru zdegradowanego na terenach miejskich zostały zaliczone te jednostki strukturalne, które spełniły **jednocześnie poniższe kryteria**:

- ✓ na terenie jednostki identyfikuje się co najmniej 2 z 4 wybranych wskaźników, które przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla gminy. Przynajmniej jednym ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla gminy musi być wskaźnik ze sfery społecznej. wskaźnikami spośród wskaźników, które określone zostały na liście wskaźników stanu kryzysowego na obszarach miejskich według „Instrukcję dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego”; jednocześnie wskaźniki, te przyjmują w jednostce wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla miasta i gminy,

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zostało poddane ankietyzacji. W czasie ich trwania interesariusze rewitalizacji (*tj. mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inni użytkownicy danego obszaru*) byli włączani w czynne uczestnictwo w procesie wyznaczenia obszarów wymagających rewitalizacji.

Analizie poddano wszystkie miejscowości i osiedla. Celem analizy było stwierdzenie, czy w gminie występuje stan kryzysowy oraz jakiego obszaru dotyczy.

3.2.1 Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych.

Punktem wyjścia do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie była analiza występowania problemów społecznych. W tym celu przeanalizowano następujące wskaźniki z listy wskaźników stanu kryzysowego.

Na obszarach miejskich były to:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
- Udział osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku

Na obszarach wiejskich były to:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
- Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
- Udział osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Spośród wszystkich aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji na obszarach wiejskich – nie muszą być zjawiskami patologicznymi, wymagającymi interwencji w kierunku naprawy stanu. Cechą

charakterystyczną obszarów wiejskich, ściśle powiązaną z hierarchicznością ośrodków (za którą idzie zależność niektórych obszarów niewyposażonych od sąsiednich ośrodków wyposażonych), jest niedorozwój pewnych aspektów życia społeczno-gospodarczego. Naturalne jest, że obsługa w tym zakresie odbywa się w sąsiednich ośrodkach wyższego rzędu (stąd na przykład nie zawsze na obszarach wiejskich za sytuację niewłaściwą uważa się brak określonych rodzajów usług – nie są one przejawem sytuacji kryzysowej). Ponadto należało także uwzględnić fakt, że na obszarach wiejskich – zwłaszcza w skali części gmin, pojedynczych miejscowości lub części miejscowości – w praktyce nie jest możliwe monitorowanie w sposób statystyczny (za pomocą obiektywnych, porównywalnych w czasie i przestrzeni wskaźników) wszystkich aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Tak więc na obszarach miejsko – wiejskich występują różne kategorie, określone przy definicji stanu kryzysowego, które mają charakter problemu rozwoju.

3.2.1.1 Zaawansowanie procesu starzenia się ludności.

Poniżej przedstawiono analizę struktury wiekowej mieszkańców poszczególnych miejscowości gminy. Analizie poddano stosunek poszczególnych grup ekonomicznych ludności, przy założeniu, że przez:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym rozumie się osoby w wieku do 17 lat
- Ludność w wieku produkcyjnym rozumie się osoby w wieku 18-65 lat
- Ludność w wieku poprodukcyjnym rozumie się osoby w wieku powyżej 65 lat.

Tab. 15 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, wg miejscowości – stan na 30.06.2017 rok

SFERA SPOŁECZNA	Zaawansowany proces starzenia się ludności					Identyfikacja stanu kryzysowego
	Miejscowość	Ludność ogółem	z tego osób:			
w wieku przedprodukcyjnym			w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym		
Mrocza Os. Jedynka	1578	310	1049	219	13,88%	stan kryzysowy
Mrocza Os. Stare Miasto	1454	316	961	177	12,17%	stan kryzysowy
Mrocza Os. Młodych	1248	268	859	121	9,70%	
Białowieża	126	24	81	21	16,67%	stan kryzysowy
Jadwigowo	61	12	41	8	13,11%	stan kryzysowy
Orlinek	92	20	58	14	15,22%	stan kryzysowy
Drażno	263	85	159	19	7,22%	
Drażonek	97	31	61	5	5,15%	
Drzewianowo	315	73	223	19	6,03%	
Izabela	123	17	92	14	11,38%	
Podgórz	36	6	26	4	11,11%	
Zdrogowo	8	2	6	0	0,00%	
Jeziorki Zabartowskie	53	11	30	12	22,64%	stan kryzysowy
Rajgród	135	16	98	21	15,56%	stan kryzysowy
Kosowo	180	48	112	20	11,11%	stan kryzysowy
Kozia Góra Krajeńska	131	31	90	10	7,63%	
Modrakowo	162	28	117	17	10,49%	

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Krukówko	225	51	146	28	12,44%	stan kryzysowy
Kaźmierzewo	148	21	110	17	11,49%	
Orzelski Młyn	12	2	9	1	8,33%	
Matyldzin	277	62	174	41	14,80%	stan kryzysowy
Ostrowo	194	49	133	12	6,19%	
Chwałka	87	27	56	4	4,60%	
Słupówko	102	33	59	10	9,80%	
Rościmin	244	62	153	29	11,89%	stan kryzysowy
Samsiecznynek	204	46	133	25	12,25%	stan kryzysowy
Wiele	351	62	244	45	12,82%	stan kryzysowy
Dąbrowice	4	0	4	0	0,00%	
Konstantowo	143	28	100	15	10,49%	
Witosław	605	126	378	101	16,69%	stan kryzysowy
Orle	140	21	104	15	10,71%	
Wyrza	368	91	238	39	10,60%	
GMINA MROCZA	9 166	1 979	6 104	1 083	11,82%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Mrocza wg stanu na dzień 30.06.2017

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców w gminie Mrocza na dzień 30.06.2017 wynosi 10,69% i jest nieznacznie poniżej średniej dla powiatu nakielskiego. Na 31.12.2016 roku: Powiat Nakielski – 17,28%; Miasto i Gmina Mrocza – 15,78%.

Jednak w szeregu miejscowości zjawisko to jest szczególnie widoczne.

Wartości wskaźnika wyższe niż średnia dla gminy występują w miejscowościach wskazanych w tabeli powyżej jako „**stan kryzysowy**”

3.2.1.2 Problemy na rynku pracy.

Tab. 16 Wskaźniki dotyczące rynku pracy w poszczególnych miejscowościach gminy – stan na 30.06.2017

SFERA SPOŁECZNA	Problemy rynku pracy						Identyfikacja stanu kryzysowego - SK	
	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym	bezrobocie ogółem	długotrwałe bezrobocie	
Miejscowość								
Miasto Mrocza	2869	228	93	7,95%	3,24%	brak analizy	brak analizy	
Białowieża	81	5	5	6,17%	6,17%		SK	
Jadwigowo	41	5	3	12,20%	7,32%	SK	SK	
Orlinek	58	13	4	22,41%	6,90%	SK	SK	
Drażno	159	23	11	14,47%	6,92%	SK	SK	
Drażonek	61	4	3	6,56%	4,92%			
Drzewianowo	223	16	11	7,17%	4,93%		SK	
Izabela	92	10	5	10,87%	5,43%	SK	SK	
Podgórz	26			0,00%	0,00%			
Zdrogowo	6	2	1	33,33%	16,67%	SK	SK	
Jeziorki Zabartowskie	30	2	1	6,67%	3,33%			
Rajgród	98	14	9	14,29%	9,18%	SK	SK	
Kosowo	112	9	5	8,04%	4,46%			
Kozia Góra	90	4	1	4,44%	1,11%			

Krajeńska							
Modrakowo	117	16	9	13,68%	7,69%	SK	SK
Krukówko	146	4	2	2,74%	1,37%		
Kaźmierzewo	110	4	0	3,64%	0,00%		
Orzelski Młyn	9			0,00%	0,00%		
Matyldzin	174	19	13	10,92%	7,47%	SK	SK
Ostrowo	133	17	4	12,78%	3,01%	SK	
Chwałka	56	9	5	16,07%	8,93%	SK	SK
Słupówko	59	5	2	8,47%	3,39%		
Rościmin	153	25	17	16,34%	11,11%	SK	SK
Samsieczyn	133	7	5	5,26%	3,76%		
Wiele	244	11	3	4,51%	1,23%		
Dąbrowice	4			0,00%	0,00%		
Konstantowo	100	10	3	10,00%	3,00%	SK	
Witosław	378	38	21	10,05%	5,56%	SK	SK
Orle	104	10	6	9,62%	5,77%	SK	SK
Wyrza	238	19	11	7,98%	4,62%		
GMINA Mrocza	6104	529	253	9,55%	4,92%		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Mrocza wg stanu na dzień 30.06.2017

Wskaźnik udziału bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w gminie na dzień 30.06.2017 wynosi 9,55 %. Wskaźnik udziału bez pracy 12 m-cy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym wynosi dla gminy 4,92%. Wartości wskaźnika wyższe niż średnia dla gminy występują w jednostkach wskazanych w tabeli powyżej jako „SK – stan kryzysowy”.

3.2.1.3 Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych.

Zadania społeczne w zakresie pomocy społecznej mieszkańcom gminy Mrocza realizuje Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy.

Dla zdiagnozowania problemów społecznych w powyższej sferze oraz wskazania ewentualnych obszarów ubóstwa w Mieście i Gminie Mrocza przeanalizowano w każdej miejscowości udział osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem oraz udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku:

Tab. 17 Wskaźnik samowystarczalności ekonomicznej ludności wg miejscowości – stan na dzień 30.06.2017 roku

SFERA SPOŁECZNA	Samowystarczalność ekonomiczna ludności			Identyfikacja stanu kryzysowego
	Ludność ogółem	Liczba osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	
Mrocza Os. Jedyńka	1578	67	4,25%	
Mrocza Os. Stare Miasto	1454	58	3,99%	
Mrocza Os. Młodych	1248	18	1,44%	
tereny wiejskie gminy	4886	247	5,06%	brak analizy
Gmina Mrocza	9 166	390	4,25%	Stan wyjściowy

Źródło: Urząd Gminy Mrocza/GOPS

Udział osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej w aktualnej liczbie ludności ogółem dla gminy wynosi na 30.06.2017 **4,25%**. Na terenie miejskim gminy wartości wskaźnika nie mają wartości wyższych niż średnia dla gminy (*stan wyjściowy*).

Tab. 18 Wskaźnik samowystarczalności ekonomicznej – udział dzieci do lat 17 – stan na dzień 30.06.2017 roku

SFERA SPOŁECZNA	Samowystarczalność ekonomiczna ludności			Identyfikacja stanu kryzysowego
	Liczba dzieci do lat 17 ogółem	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	
Mrocza Os. Jedyńka	310	118	38,06%	
Mrocza Os. Stare Miasto	316	149	47,15%	stan kryzysowy
Mrocza Os. Młodych	268	65	24,25%	
Białowieża	24	10	41,67%	
Jadwigowo	12	6	50,00%	stan kryzysowy
Orlinek	20	12	60,00%	stan kryzysowy
Drażno	85	59	69,41%	stan kryzysowy
Drażonek	31	25	80,65%	stan kryzysowy
Drzewianowo	73	27	36,99%	stan kryzysowy
Izabela	17	10	58,82%	stan kryzysowy
Podgórz	6	5	83,33%	stan kryzysowy
Zdrogowo	2	1	50,00%	stan kryzysowy
Jeziorki Zabartowskie	11	2	18,18%	
Rajgród	16	7	43,75%	stan kryzysowy
Kosowo	48	12	25,00%	
Kozia Góra Krajeńska	31	9	29,03%	
Modrakowo	28	11	39,29%	
Krukówko	51	25	49,02%	stan kryzysowy
Każmierzewo	21	8	38,10%	
Orzelski Młyn	2	0	0,00%	
Matyldzin	62	29	46,77%	stan kryzysowy
Ostrowo	49	21	42,86%	stan kryzysowy
Chwałka	27	18	66,67%	stan kryzysowy
Słupówko	33	15	45,45%	stan kryzysowy
Rościmin	62	36	58,06%	stan kryzysowy
Samsiecznynek	46	20	43,48%	stan kryzysowy
Wiele	62	13	20,97%	
Dąbrowice	0	0	0,00%	
Konstantowo	28	12	42,86%	stan kryzysowy
Witosław	126	69	54,76%	stan kryzysowy
Orle	21	6	28,57%	
Wyrza	91	17	18,68%	
Gmina Mrocza	1 979	817	42,24%	Stan wyjściowy

Zródło: Urząd Gminy Mrocza/GOPS

Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku dla gminy wynosi na 30.06.2017 **42,24%**, Wartości wskaźnika wyższe niż średnia dla gminy (*stan wyjściowy*) występują w jednostkach wskazanych w tabeli powyżej jako „**stan kryzysowy**”.

3.2.1.4 Analiza wskaźnikowa pod względem sfery przestrzenno-funkcjonalnej

Na podstawie definicji przestrzeni zdegradowanej wyznaczono jednostki na których przestrzeń ta występuje oraz określono zasięg przestrzenny występowania. Dla obszaru miejskiego wyznaczono udział powierzchni zdegradowanej w całkowitej powierzchni danego obszaru, a na terenach wiejskich zdiagnozowano czy przestrzeń takowa istnieje. Na tej podstawie określono stan kryzysowy na terenie obszarów miejskich.

Tab. 19 Stan kryzysowy na terenie obszarów miejskich

SFERA PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNA				Identyfikacja stanu kryzysowego
	powierzchnia ogółem [ha]	powierzchnia obszaru zdegradowanego	udział powierzchni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru	
Mrocza Os. Jedyńka	63,7061	0,3675	0,55%	stan kryzysowy
Mrocza Os. Stare Miasto	44,5351	4,9886	7,83%	stan kryzysowy
Mrocza Os. Młodych	67,345	0	0,00%	
tereny wiejskie	14571	33,21	0,23%	
Białowieża	374,39			
Jadwigowo	181,25			
Orlinek	273,36			
Drażno	225,00			
Drażonek	594,00			
Drzewianowo	890,00			
Izabela	581,12	6,33		obszar istnieje
Podgórz	170,08			
Zdrogowo	37,80			
Jeziorki Zabartowskie	135,88			
Rajgród	346,12			
Kosowo	336,42			
Kozia Góra Krajeńska	243,48			
Modrakowo	301,10			
Krukówko	649,00			
Kaźmierzewo	558,70			
Orzelski Młyn	45,30	0,0493		obszar istnieje
Matyldzin	497,00			
Ostrowo	625,05	0,52		obszar istnieje
Chwałka	328,64	0,3		obszar istnieje
Słupówko	280,31			
Rościmin	1039,00	1,2405		obszar istnieje
Samsiecznynek	382,00			
Wiele	1943,19	1,7682		obszar istnieje
Dąbrowice	791,67			
Konstantowo	22,14			
Witosław	1326,94	19		obszar istnieje
Orle	307,06	4		obszar istnieje
Wyrza	1085,00			
Gmina Mrocza	14746,59	38,5641	0,26%	Stan wyjściowy

3.2.1.5 Podsumowanie analizy wskaźnikowej

W wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej zdiagnozowano następujące problemy społeczne:

- **Problem 1. Starzenie się społeczeństwa**
- **Problem 2. Wysokie bezrobocie**
- **Problem 3. Długotrwałe bezrobocie**
- **Problem 4. Niski poziom samodzielności ekonomicznej mieszkańców**
- **Problem 5. Wysoki poziom niesamodzielności ekonomicznej dzieci do lat 17.**

Rozkład występowania problemów społecznych w poszczególnych miejscowościach gminy Mrocza przedstawia poniższa tabela.

Tab. 20 Rozkład problemów sfery społecznej w miejscowościach gminy Mrocza. - opracowanie własne

Miejscowość	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w %	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym	Liczba osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	Udział przestrzeni zdegradowanej lub jej występowanie	Diagnoza stanu kryzysowego	
Mrocza Os. Jedyńka	1	brak analizy dla danego obszaru	brak analizy dla danego obszaru	0	0	1	2	
Mrocza Os. Stare Miasto	1			0	1	1	3	
Mrocza Os. Młodych	0			0	0	0	0	
Białowieża	1	0	1	brak analizy dla danego obszaru	brak analizy dla danego obszaru		2	
Jadwigowo	1	1	1				1	4
Orlinek	1	1	1				1	4
Drażno	0	1	1				1	3
Drażonek	0	0	0				1	1
Drzewianowo	0	0	1				1	2
Izabela	0	1	1				1	3
Podgórz	0	0	0				1	1
Zdrogowo	0	1	1				1	3
Jeziorki Zabartowskie	1	0	0				0	1
Rajgród	0	1	1				1	3
Kosowo	1	0	0				0	1
Kozia Góra Krajeńska	0	0	0				0	0
Modrakowo	0	0	1				0	1
Krukówko	1	0	0				1	2
Kaźmierzewo	0	0	0				0	0
Orzelski Młyn	0	0	0				0	0
Matyldzin	1	1	1				1	4
Ostrowo	0	1	0				1	2
Chwałka	0	1	1				1	3
Ślupówko	0	0	0				1	1
Rościmin	1	1	1				1	4
Samsieczynek	1	0	0				1	2
Wiele	1	0	0				0	1
Dąbrowice	0	0	0				0	0
Konstantowo	0	1	0				0	1
Witosław	1	1	1				1	4
Orle	0	1	1	1	3			
Wyrza	0	0	0	0	0			

Tak więc dla jednostek z obszaru wiejskiego, w których zdiagnozowano **co najmniej 2 problemy społeczne** poddano dalszej analizie pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych, a dla jednostek z obszaru miejskiego w których zdiagnozowano **co najmniej 2 problemy w tym 1 problem społeczny**.

3.3 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego – podsumowanie.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa pozwoliła na obszarze miejskim wyłonić 2 obszary, na których występuje co najmniej 1 niekorzystne zjawisko społeczne oraz przestrzeń zdegradowana, która może być zaadaptowana na cele społeczne. Analiza wskaźnikowa problemów społecznych na terenach wiejskich pozwoliła także na wyznaczenie miejscowości w których występuje stan kryzysowy. Wyniki analizy przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 21 Jednostki w których występują co najmniej 2 stany kryzysowe

	Miejscowość	ilość zidentyfikowanych stanów kryzysowych
obszar miejski gminy	Mrocza Os. Jedynka	2
	Mrocza Os. Stare Miasto	3
	Mrocza Os. Młodych	0
obszar wiejski gminy	Białowieża	2
	Jadwigowo	4
	Orlinek	4
	Drażno	3
	Drażonek	1
	Drzewianowo	2
	Izabela	3
	Podgórz	1
	Zdrogowo	3
	Jeziorki Zabartowskie	1
	Rajgród	3
	Kosowo	1
	Kozia Góra Krajeńska	0
	Modrakowo	1
	Krukówko	2
	Kaźmierzewo	0
	Orzelski Młyn	0
	Matyldzin	4
	Ostrowo	2
	Chwałka	3
	Słupówko	1
	Rościmin	4
	Samsiecznynek	2
	Wiele	1
	Dąbrowice	0
	Konstantowo	1
	Witosław	4
	Orle	3
	Wyrza	0

Kolejnym etapem wyznaczenia obszaru zdegradowanego było sprawdzenie czy istnieją obszary zdegradowane na danym terenie.

Tab. 22 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

	Miejscowość	ilość zidentyfikowanych stanów kryzysowych	występowanie obszaru zdegradowanego na terenie jednostki	zaliczenie do obszaru zdegradowanego gminy
obszar miejski gminy	Mrocza Os. Jedyńka	2	tak	tak
	Mrocza Os. Stare Miasto	3	tak	tak
	Mrocza Os. Młodych	0		nie
obszar wiejski gminy	Białowieża	2		nie
	Jadwigowo	4		nie
	Orlinek	4		nie
	Drażno	3	tak	tak
	Drażonek	1		nie
	Drzewianowo	2		nie
	Izabela	3	tak	tak
	Podgórz	1		nie
	Zdrogowo	3		nie
	Jezioroki Zabartowskie	1		nie
	Rajgród	3		nie
	Kosowo	1		nie
	Kozia Góra Krajeńska	0		nie
	Modrakowo	1		nie
	Krukówko	2		nie
	Kaźmierzewo	0		nie
	Orzelski Młyn	0	tak	nie
	Matyldzin	4		nie
	Ostrowo	2	tak	tak
	Chwałka	3	tak	tak
	Ślupówko	1		nie
	Rościmin	4	tak	tak
	Samsiecznynek	2		nie
	Wiele	1	tak	nie
	Dąbrowice	0		nie
	Konstantowo	1		nie
Witosław	4	tak	tak	
Orle	3	tak	tak	
Wyrza	0		nie	

Na tak wyznaczony obszar zdegradowany gminy składają się następujące jednostki: Osiedle „Stare Miasto”, Osiedle „Jedyńka”, miejscowość Izabela, Drażno, Ostrowo, Chwałka, Rościmin, Witosław, Orle. Obszar zdegradowany Gminy Mrocza zajmuje łącznie 4539 ha (30,8% powierzchni gminy), a teren ten zamieszkuje 4716 osób (51,36% ludności ogółem).

Tab. 23 Charakterystyka obszaru zdegradowanego gminy Mrocza

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO						
Lp.	Nazwa obszaru		Powierzchnia		Ludność	
	Miasto / sołectwo	Osiedle / miejscowość	Powierzchnia osiedla / wsi [ha]	% powierzchni gminy	Liczba ludności [os.]	% ludności gminy
1	Mrocza	Os. Jedyńka	67,35	0,5%	1 590	17,32%
2		Os. Stare Miasto	63,71	0,4%	1 455	15,85%
3	Drażno	Drażno	201,00	1,4%	263	2,86%
4	Izabela	Izabela	581,12	3,9%	123	1,34%

5	Ostrowo	Ostrowo	625,05	4,2%	194	2,11%
6		Chwałka	328,64	2,2%	102	1,11%
7	Rościmin	Rościmin	1039,00	7,0%	244	2,66%
8	Witosław	Witosław	1326,94	9,0%	605	6,59%
9		Orle	307,06	2,1%	140	1,53%
OBSZAR ZDEGRADOWANY			4539,86	30,8%	4716	51,37%
GMINA MROCZA			14746,57		9 180	

4 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z definicją, **Obszar rewitalizacji** to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz współistniejącymi negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż **20%** powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż **30%** mieszkańców gminy.

Przeprowadzona delimitacja obszaru rewitalizacji wskazuje do rewitalizacji miejscowości, w których łączna liczba mieszkańców nie przekracza 30% ludności gminy, natomiast suma powierzchni przekracza 20% ogólnej powierzchni w gminie, niezbędne jest więc dokonanie wyboru zawężającego, zgodnie z „Zasadami Programowania...” wg priorytetowania opisanego poniżej.

Gmina Mrocza pragnie objąć działaniami rewitalizacyjnymi zarówno obszar Miasta Mrocza jak i obszar wiejski dlatego niezbędne jest wyznaczenie obszaru rewitalizacji dla obu tych terenów, przy czym łączny obszar musi spełniać wymagania obszaru rewitalizacji tj. nie więcej niż 20% terenu gminy oraz 30% mieszkańców.

4.1 Obszar rewitalizacji na obszarach miejskich

Przyjęto metodę wyboru tych jednostek strukturalnych, w których liczba wskaźników z wartościami mniej korzystnymi od średniej dla miasta jest największa. Wówczas w pierwszej kolejności wybrane zostają jednostki strukturalne, w których w przypadku 4 wskaźników sytuacja jest mniej korzystna od średniej, w drugiej kolejności jednostki strukturalne, w których w przypadku 3 wskaźników sytuacja jest mniej korzystna od średniej, w trzeciej kolejności jednostki strukturalne, w których w przypadku 2 wskaźników sytuacja jest mniej korzystna od

średniej. Natomiast w przypadku równej liczby wskaźników w zakresie których sytuacja jest mniej korzystna od średniej dla miasta, o kwalifikacji decyduje suma różnic (jako procent średniej wartości wskaźnika dla miasta) pomiędzy wartościami wykazywanymi a wartościami średnimi dla miasta w zakresie wskaźników mniej korzystnych od wartości średnich w porównywanych jednostkach strukturalnych.

Według tak opisanych priorytetów dokonano wyboru jednej jednostki na terenach miejskich, w których niekorzystne zjawiska są najsilniejsze. Jednostką ta jest Osiedle „Stare Miasto” na terenie której zdiagnozowano 3 obszary dla których wskaźniki są mniej korzystne niż średnia dla gminy podczas gdy w przypadku Osiedla „Jedynka” występują dwa takie wskaźniki. Jednocześnie w przypadku 2 z nich suma różnic pomiędzy wartością wyznaczoną i wartością średnią dla gminy jest większa niż dla drugiej jednostki (wskaźniki: udział obszarów zdegradowanych oraz Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku).

Tab. 24 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji na obszarze miejskim

Lp.	Miasto / sołectwo	Osiedle / miejscowość	Powierzchnia osiedla [ha]	Liczba ludności [os.]	ilość wskaźników mniej korzystnych od średniej dla gminy	zaliczenie do obszaru rewitalizacji
1	Mrocza	Os. Jedynka	67,35	1 590	2	nie
2		Os. Stare Miasto	63,71	1 455	3	tak

4.2 Obszar rewitalizacji na obszarach wiejskich

Zgodnie z „Zasadami Programowania...” priorytetowanie następuje poprzez:

- w pierwszej kolejności – działania na rzecz adaptacji przestrzeni zdegradowanych na cele rozwoju gospodarczego,
- w drugiej kolejności – działania, które zapewniają efekty rewitalizacyjne w miejscowościach o największej liczbie mieszkańców (działania zapewniające możliwie najszerze oddziaływanie społeczne),
- w trzeciej kolejności – pozostałe działania.

Ponieważ nie przewiduje się adaptacji przestrzeni zdegradowanych na cele rozwoju gospodarczego to w celu wyboru obszaru rewitalizacji kierowano się kryterium działań, które zapewniają efekty rewitalizacyjne, które najszerzej oddziaływałyby społecznie. Na tej podstawie odrzucono Chwałka i Izabela oraz Ostrowo.

Tab. 25 Charakterystyka obszaru rewitalizacji

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI			
lp	Nazwa obszaru	Powierzchnia	Ludność

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

	Miasto / solectwo	Osiedle / miejscowość	Powierzchnia osiedla / wsi [ha]	% powierzchni gminy	Liczba ludności [os.]	% ludności gminy
1	Mrocza	Os. Stare Miasto	63,71	0,4%	1 455	15,85%
2	Drażno	Drażno	201,00	1,4%	263	2,86%
3	Rościmin	Rościmin	1039,00	7,0%	244	2,66%
4	Witosław	Witosław	1326,94	9,0%	605	6,59%
5		Orle	307,06	2,1%	140	1,53%
OBSZAR REWITALIZACJI			2937,71	19,92%	2707,00	29,49%
GMINA MROCZA			14746,59		9 180	

Tak wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje **19,92%** obszaru gminy Mrocza oraz **29,49%** ludności gminy.

5 SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

5.1 Opis obszaru rewitalizacji.

5.1.1 Mrocza – Osiedle Stare Miasto

Fotografia 13 Wejście do Parku im. Władysława Jagiełły – Osiedle Stare Miasto Mrocza

5.1.1.1 Lokalizacja.

Osiedle Stare Miasto stanowi północno – zachodnią część Miasta Mrocza, które leży odległości 20 km od Nakła n/Notecią, 35 km od Bydgoszczy, 75 km od Torunia i 300 km od Warszawy.

Mrocza jest siedzibą władz administracji samorządowej Miasta i Gminy Mrocza. Osiedle Stare Miasto zajmuje 63,7061 ha powierzchni i zamieszkuje ją 1455 osób.

Sąsiaduje:

- od północy - z Konstantowem (*sołectwo Wiele*) – w odległości 3,3 km,
- od południa - z Osiedlem Jedyńka – bezpośrednio,
- od zachodu - z Osiedlem Młodych – bezpośrednio,
- od wschodu - z Chwałką (*sołectwo Ostrowo*) – w odległości 2,2 km,

5.1.1.2 Historia Osiedla Stare Miasto.

Osiedle Stare Miasto zostało wyodrębnione jako jednostka pomocnicza w 1990 roku. Osiedle posiada statut nadany Uchwałą Nr XLV/398/2014 Rady Miejskiej w Mroczy z dnia 7 marca 201 w sprawie Statutu Osiedla „Stare Miasto” w mieście Mrocza na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 7 i art. 35 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013 r. poz. 594, zm. z 2013 r. poz. 645 i 1318) oraz po konsultacjach mieszkańcami.

5.1.1.3 Aktywność społeczności lokalnej – organizacje i stowarzyszenia.

Aktywność społeczna mieszkańców skupia się wokół organów statutowych Osiedla. Do zakresu działania Osiedla należą wszystkie sprawy publiczne Osiedla niezastrzeżone ustawami i statutem Gminy na rzecz innych organów, a w szczególności:

- 1) inicjowanie działań organów Gminy we wszystkich sprawach wchodzących w zakres zadań własnych Gminy;
- 2) współpraca z radnymi, którzy kandydowali z terenu Osiedla głównie poprzez ułatwienie im kontaktu z wyborcami;
- 3) współpraca z właściwymi organami w zakresie ochrony zdrowia, pomocy społecznej, oświaty, kultury, kultury fizycznej, porządku publicznego i ochrony przeciwpożarowej;
- 4) organizowanie przez mieszkańców Osiedla wspólnych spraw społecznie użytecznych;
- 5) współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Osiedla.

5.1.1.4 Rozwój.

Cele rozwojowe, jakie postawili sobie mieszkańcy Osiedla to m.in.:

- wysoka jakość powietrza i czystość środowiska
- zwiększenie aktywności społecznej
- uatrakcyjnienie form spędzania wolnego czasu, w tym zorganizowanej klubowej formy i zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży
- poprawa standardu życia mieszkańców
- rozwój agroturystyki

Ustanowiono następujące priorytety:

- 1) Utworzenie miejsc do aktywnego spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży,
- 2) Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców,
- 3) Stworzenie miejsca kulturalnego spędzania czasu wolnego.

Niestety, powyższe cele udało się zrealizować jedynie w niewielkim zakresie. Natomiast nie zrealizowano dotąd w pełni zadań określonych w priorytetach 2, 3 i 4, czego efektem są m.in. zdiagnozowane obecnie stany kryzysowe.

5.1.1.5 Infrastruktura.

Osiedle Stare Miasto jest uzbrojone w podstawowe elementy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej takie jak:

- sieć wodociągowo-kanalizacyjna,

- częściowo sieć ciepłownicza,

natomiast brakuje:

- sieci gazowej,
- ścieżek rowerowych

Mieszkańcy miejscowości mają zapewniony dostęp do następujących elementów infrastruktury technicznej:

- internet
- elektryfikacja,

W Mieście Mrocza prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

5.1.1.6 Kultura

Na terenie Mroczy funkcjonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. Jego działania zostały opisane w rozdziale 2.

5.1.2 Drażno

5.1.2.1 Lokalizacja.

Miejscowość Drażno leży około 2,5 km od drogi wojewódzkiej nr 241 i około 5 km od Mroczy. Miejscowość ma powierzchnię 201 ha i jest zamieszkała przez 263 osób. Jest to siedziba sołtysa. Do sołectwa należy jeszcze wieś Drażonek. Miejscowość sąsiaduje:

- od północy z wsią Ostrowo,
- od południa z wsią Drażonek,
- od zachodu z wsią Krukówko.
- od wschodu z wsią Samsiecznynek

Układ komunikacyjny wyznacza głównie droga krajowa nr 241. Miejscowość zajmuje powierzchnię 225,0000 ha, położonej na równinie.

5.1.2.2 Historia wsi.

Drażno wzmiankowane w 1432r. posiada nazwę dzierzawczą od nazwiska Drażek. Właściciele: Dominik Działyński w 1670r., P. Małachowski w 1773r., od 1945r.

W 1945r. na tym terenie utworzone zostało Państwowe Gospodarstwo Rolne. W XV i XVI w. wieś należała do parafii w Drzewianowie, XVIII do parafii Mroteckiej. Usytuowane przy drodze lokalnej. Karczma w XVI w., Karczma i Kowal w XVIII w. Dzisiejszym przysiółkiem Drażna jest wieś Drażonek.

5.1.2.3 Aktywność społeczności lokalnej – organizacje i stowarzyszenia

Aktywność społeczna mieszkańców wsi skupiona jest wokół działających na tym obszarze organizacji, głównie Koła Gospodyń Wiejskich (KGW) i Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP), KGW stawia sobie za cel:

- kultywowanie tradycji lokalnych, zachowanie dziedzictwa kulturowego
- organizowanie pogadanek o tematyce: medycznej, ogrodniczej i kosmetycznej, pokazów kulinarnych,
- organizowanie świąt okolicznościowych, np. Dnia Dziecka, Dnia Kobiet, Dnia Matki.

OSP stawia sobie za cel:

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom i współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i organizacjami społecznymi,
- udział w akcjach ratowniczych podczas pożarów i innych klęsk, branie udziału w ochronie cywilnej,
- uświadamianie ludności o konieczności i sposobach ochrony przed pożarami oraz przygotowanie jej do udziału w ochronie przeciwpożarowej.

5.1.2.4 Rozwój.

Społeczność lokalna opracowała Plan Rozwoju Miejscowości. Cele rozwojowe, jakie postawili sobie mieszkańcy Wsi to m.in.:

- wysoka jakość powietrza i czystość środowiska,
- zwiększenie aktywności społecznej,
- uatrakcyjnienie form spędzania wolnego czasu, w tym zorganizowanej, klubowej formy i zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży,
- poprawa standardu życia mieszkańców,
- rozwój agroturystyki

Ustanowiono następujące priorytety:

- 1) Utworzenie miejsc do aktywnego spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży,
- 2) Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców,
- 3) Stworzenie miejsca kulturalnego spędzania czasu wolnego.

5.1.2.5 Infrastruktura.

Miejscowość posiada podstawowe elementy infrastruktury technicznej. Brak dostatecznej komunikacji publicznej.

Mieszkańcy miejscowości mają zapewniony dostęp do następujących elementów infrastruktury technicznej:

- internet
- elektryfikacja, w tym oświetlenie głównych punktów miejscowości.

W miejscowości prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

Aktywność mieszkańców wsi Drążno skoncentrowana jest wzdłuż drogi nr 241.

Fotografia 14 Drążno, Turniej piłkarski OSP

5.1.2.6 Kultura

Na terenie miejscowości, aktywność kulturalna skupia się wokół wymienionych KDW i OSP. Mieszkańcy korzystają też z Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury w Mroczy.

5.1.3 Rościmin

5.1.3.1 Lokalizacja

Miejscowość Rościmin leży na terenie gminy Mrocza w odległości 11 km od Mroczy oraz około 5 km od trasy komunikacyjnej nr 241 Sępólno Krajeńskie – Nakło n. Notecią. Wieś stanowi samodzielne sołectwo. Miejscowość Rościmin zajmuje powierzchnię 1 039 ha. Zamieszkuje ją 244 osoby.

Miejscowość sąsiaduje :

- od północy z wsią Zabartowo (gmina Więcbork),
- od południa z jeziorami Rościmińskim Małym i Witosławskim,
- od zachodu z wsią Jeziorki Zabartowskie,
- od wschodu z Jeziorem Witosławskim

Obszar miejscowości Rościmin pod względem fizyczno – geograficznym przynależy do sołectwa Rościmin, Gmina Mrocza, powiat nakielski, województwo kujawsko-pomorskie.

5.1.3.2 Historia wsi.

Pierwsza wzmianka pochodzi z 1288 r, była to wówczas wieś kościelna. Po raz kolejny pojawia się w 1391 r. wraz z pobliskim Rościninem i nazwiskiem właściciela tych ziem - Orlikiem. Kolejnym był Sławbor z Bożejewic (Sławbór lub Sławobor). W 1433 r. nabył on od Piotra z Orla i Drogosławy cztery łany w Orlu wraz z czterema karczmami i następnie inne okoliczne dobra – Rościmin.

5.1.3.3 Aktywność społeczności lokalnej – organizacje i stowarzyszenia.

Aktywność społeczna mieszkańców wsi skupiona jest wokół działających na tym obszarze organizacji, głównie Koła Gospodyń Wiejskich (KGW) i Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP), KGW stawia sobie za cel:

- kultywowanie tradycji lokalnych, zachowanie dziedzictwa kulturowego
- organizowanie pogadanek o tematyce: medycznej, ogrodniczej i kosmetycznej, pokazów kulinarnych,
- organizowanie świąt okolicznościowych, np. Dnia Dziecka, Dnia Kobiet, Dnia Matki.

OSP stawia sobie za cel:

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom i współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i organizacjami społecznymi,
- udział w akcjach ratowniczych podczas pożarów i innych klęsk, branie udziału w ochronie cywilnej,

- uświadamianie ludności o konieczności i sposobach ochrony przed pożarami oraz przygotowanie jej do udziału w ochronie przeciwpożarowej

5.1.3.4 Rozwój.

Społeczność lokalna opracowała Plan Rozwoju Miejscowości. Cele rozwojowe, jakie postawili sobie mieszkańcy Wsi to m.in.:

- wysoka jakość powietrza i czystość środowiska,
- zwiększenie aktywności społecznej,
- uatrakcyjnienie form spędzania wolnego czasu, w tym zorganizowanej, klubowej formy i zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży,
- poprawa standardu życia mieszkańców,
- rozwój agroturystyki

Ustanowiono następujące priorytety:

- 1) Utworzenie miejsc do aktywnego spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży,
- 2) Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców,
- 3) Stworzenie miejsca kulturalnego spędzania czasu wolnego.

5.1.3.5 Infrastruktura

Miejscowość posiada podstawowe elementy infrastruktury technicznej. Brak dostatecznej komunikacji publicznej.

Mieszkańcy miejscowości mają zapewniony dostęp do następujących elementów infrastruktury technicznej:

- internet
- elektryfikacja, w tym oświetlenie głównych punktów miejscowości.

W miejscowości prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

Aktywność mieszkańców wsi Rościmin skoncentrowana jest wzdłuż drogi nr 241 oraz jezior Rościmińskiego Małego i Witosławskiego.

5.1.3.6 Kultura

Na terenie miejscowości, aktywność kulturalna skupia się wokół wymienionych KDW i OSP. Mieszkańcy korzystają też z Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury w Mroczy.

Burmistrz Miasta i Gminy Mrocza
oraz
Dyrektor Miejsko - Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji w Mroczy
zapraszają
na imprezę plenerową pn.
“Rościminiada 2017”
24 czerwca 2017 roku.

Mrocza Triathlon - 2017
Mrocza - Rościmin (godz. 10:00)

Turniej Sołectw (godz. 16:00)

Atrakcje: Big Band z MGOKiR, sekcja karate „Raion” z Mroczy, duet szantowy „Pilersi”, ZPiT „KRAJNA”

Koncert zespołu AVANTI
(godz. 21:00)
po koncercie zabawa - Robert Szczepaniak

KONCERT AVANTI

Fotografia 15 Plakat promujący Rościminiadę 2017

Życie społeczno – kulturalne wsi skupia się na placu przy remizie strażackiej, jest ona miejscem organizowanych wydarzeń sportowych i kulturalnych np. zawody strażackie, święcenie pokarmów oraz na plaży nad jeziorem Rościmińskim Małym, gdzie jest zlokalizowana świetlica wiejska.

5.1.4 Witosław

Fotografia 16 Wciąż pod parą – historyczne zdjęcie pociągu wąskotorowego w Witosławiu

5.1.4.1 Lokalizacja.

Witosław – wieś w Polsce położona w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie nakielskim, w gminie Mrocza. Witosław ma powierzchnię 1 326,94 ha i jest zamieszkały przez 605 osób. Sołectwo Witosław obejmuje jeszcze wieś Orle. Miejscowość sąsiaduje:

- od północy z wsiami Jeziorki Zabartowskie, Rajgród i Rościmin
- od południa z wsiami Podgórz i Broniewo (gm. Sadki)
- od zachodu z wsią Izabela
- od wschodu z wsią Orle

Układ komunikacyjny stanowi sieć dróg gminnych oraz droga wojewódzka 241 przebiegająca w odległości około 8,4 km. Taka sama odległość dzieli Witosław od Mroczy.

Miejscowość Witosław położona jest na terenie równinnym, wśród jezior.

5.1.4.2 Historia wsi.

Pierwsze wzmianki o Witosławiu pojawiły się w 1395 r. Źródła pisane wspominają o Szamborze herbu Prawdzic z rodu Witosławskich, który w czternastym wieku był właścicielem miejscowości Witosław i ziem do niej należących.

Witosławscy przybyli do Polski z Niemiec w czasach wojen z Krzyżakami. Nie wiadomo dokładnie kiedy i w jakich okolicznościach Witosław przestał być ich własnością. Kolejnymi właścicielami Witosławia byli: przed 1539 r. Maciej Rynarzewski, a po 1539 r. Maciej z Czasowa. W 1673 r. właścicielem Witosławia został Paweł Żychliński, a w 1744 r. Władysław Krzycki, natomiast w 1773 r. Józef Krzycki, który w 1780 r. wybudował tu dwór. Majątek witosławski w rękach Koczorowskich znalazł się u schyłku XVIII w., kiedy to Franciszek Koczorowski z Gościeszyna poślubił Katarzynę Krzycką. Majątkiem, w którego skład wchodziło ponad 2 tys. ha gruntów i kilka okolicznych wsi, władali nieprzerwanie do 1939 r. Byli rodem zamożnym i wpływowym. Ich ulubionym miejscem wypoczynku były Włochy, a w ich rękach znalazła się nawet wysepka w okolicach Wenecji. Tertulian, najśłynniejszy z rodziny Koczorowskich utrzymywał kontakty z Cezare Borgia z Mediolanu, który wśród członków swojej rodziny miał osobistości zasiadające na tronie papieskim. Dzięki tej znajomości Koczorowscy znaleźli się w kręgach watykańskich i przez cały sezon mogli przyjeżdżać do mediolańskiej La Scali. W okresie największego rozkwitu witosławskiego klucza przypadającego na rządy Tertuliana Koczorowskiego, na przełomie XIX/XX w. dobra przynosiły dochód w wysokości do 13766 marek rocznie. W 1840 r. Tertulian Koczorowski dobudował do dworu skrzydło, zaś w 1998 r. wznosił jego środkową część. Ostatni właściciel Witosławia Franciszek Koczorowski zginął zaraz na początku wojny. Jego żona Konstancja Koczorowska w 1939 r. została zesłana do obozu w Ravensbruck. Była tam przez 5 lat. W sylwestra roku 1939/40 spaliła się część dworu, spłonęły wtedy meble i ogromna część archiwów, pozostałe przedmioty zostały rozkradzione. Po powrocie z obozu Konstancja zastała zdewastowany, częściowo spalony budynek dworku, mieszkała tam do 1945 r., potem wyjechała do Olsztyna gdzie spędziła 50 lat życia.

Po wojnie część majątku rozparcelowano pomiędzy okolicznych mieszkańców, pozostała część została przekształcona w Państwowe Gospodarstwo Rolne. Byli pracownicy majątku,

którzy wykupili ziemię od ówczesnych władz nie gospodarowali na nich długo, po pewnym czasie spora część rozparcelowanego majątku została ponownie przyłączona do PGR-u Witosław. W latach 1990/91 nastąpiła likwidacja PGR.

5.1.4.3 Aktywność społeczności lokalnej – organizacje i stowarzyszenia.

Aktywność społeczna mieszkańców wsi skupiona jest wokół działających na tym obszarze organizacji:

- Ochotnicza Straż Pożarna
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Witosławia i okolic / Prawdziec

OSP stawia sobie za cel:

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom i współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i organizacjami społecznymi,
- udział w akcjach ratowniczych podczas pożarów i innych klęsk, branie udziału w ochronie cywilnej,
- uświadamianie ludności o konieczności i sposobach ochrony przed pożarami oraz przygotowanie jej do udziału w ochronie przeciwpożarowej.

Stowarzyszenie stawia sobie za cel:

- Wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju: społecznego, oświatowego, kulturalnego i gospodarczego wsi Witosław i okolic w gminie Mrocza
- Wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym.

5.1.4.4 Rozwój.

Społeczność lokalna opracowała Plan Rozwoju Miejscowości. Cele rozwojowe, jakie postawili sobie mieszkańcy Wsi to m.in.:

- wysoka jakość powietrza i czystość środowiska,
- zwiększenie aktywności społecznej,
- uatrakcyjnienie form spędzania wolnego czasu, w tym zorganizowanej, klubowej formy i zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży,
- poprawa standardu życia mieszkańców,
- rozwój agroturystyki

Ustanowiono następujące priorytety:

- 1) Utworzenie miejsc do aktywnego spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży,
- 2) Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców,
- 3) Stworzenie miejsca kulturalnego spędzania czasu wolnego.

5.1.4.5 Infrastruktura.

Miejscowość posiada podstawowe elementy infrastruktury technicznej. Brak dostatecznej komunikacji publicznej. Mieszkańcy miejscowości mają zapewniony dostęp do następujących elementów infrastruktury technicznej:

- Internet
- elektryfikacja, w tym oświetlenie głównych punktów miejscowości.

W miejscowości prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

Aktywność mieszkańców wsi Rościmin skoncentrowana jest wzdłuż drogi gminnej oraz Jeziora Witosławskiego. Plaża przy jeziorze jest na tyle obszerna, że stanowi ważne miejsce integracji dla wsi i całej Gminy.

5.1.4.6 Kultura

Na terenie miejscowości, działalność kulturalna koncentruje się wokół OSP i Stowarzyszenia. Plac nad Jeziorem Witosławskim w dniu 22 lipca 2017 roku był miejscem XI Witosławskich Impresji Ludowych „*Łączą Nas Impresje*”. Jest to przykład imprezy integrującej pokolenia oraz całą społeczność Miasta i Gminy.

Ponadto mieszkańcy korzystają z placówek kulturalnych miasta Mrocza, takich jak: Miejsko-Gminne Centrum Kultury, w którym organizowane są co jakiś czas festyny oraz koncerty, głównie z okazji świąt i uroczystości państwowych.

5.1.5 Orle

Fotografia 17 Rządówka w majątku Orle – stan obecny

5.1.5.1 Lokalizacja

Orle – wieś w Polsce położona w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie nakielskim, w gminie Mrocza. Orle ma powierzchnię 307,06 ha i jest zamieszkane przez 140 osób. Wieś Orle należy do sołectwa Witosław. Miejscowość sąsiaduje:

- od północy z Jeziorem Witosławskim
- od południa z wsią Orlinek
- od zachodu z wsią Witosław
- od wschodu z wsią Kaźmierzewo

Układ komunikacyjny stanowi sieć dróg gminnych oraz droga wojewódzka 241 przebiegająca w odległości około 6,4 km. Taka sama odległość dzieli Orle od Mroczy.

Miejscowość Orle położona jest na terenie równinnym, wśród jezior.

5.1.5.2 Historia wsi

Pierwsza wzmianka pochodzi z 1288 r, była to wówczas wieś kościelna. Po raz kolejny pojawia się w 1391 r. wraz z pobliskim Rościninem i nazwiskiem właściciela tych ziem - Orlikiem. Kolejnym był Sławbor z Bożejewic (Sławbór lub Sławobor). W 1433 r. nabył on od Piotra z Orla i Drogosławy cztery łany w Orlu wraz z czterema karczmami i następnie inne okoliczne dobra - Rościmin, Zduńsko, kolejne łany w Orlu i cz. Białowieży. Po śmierci zięcia, Piotra Włósciborskiego córka Elżbiety zwróciła dobra ojcu. Ten zapisał je kolejnej żonie - Małgorzacie, następnie dobra odziedziczył jeden z synów - Mikołaj. Dzięki spadkowi po jednym z braci, służącym u boku króla stał się zamożnym szlachcicem, szybko powiększył majątek i stał się znaną osobą, sprawował funkcję sędziego grodzkiego w Nakle. Ożenił się z Małgorzatą Siedlecką, miał dzieci - synów Jana i Mikołaja oraz córkę Małgorzatę, którzy odziedziczyli majątek. Większość dóbr pozostała w rękach Mikołaja (ur. 1489 r.). Był trzykrotnie żonaty, z drugą żoną Anną Grudzińską miał dwie córki, Katarzynę i Barbarę. Z trzecią, Barbarą Grocholską miał synów którzy byli męskimi kontynuatorami rodu Orzelskich. Łącznie miał 17 dzieci. Jeden z synów Andrzej odsprzedał cz. Orla i Białowieżę wyderkafem Aleksandrowi Wałdowskiemu. Prawo do Orla zachował kolejny z synów Mikołaja i Barbary z Grocholskich - Świętosław. Urodził się w 1549 r. na zamku w Orlu, gdzie spędził dzieciństwo. Był zwolennikiem Stefana Batorego, za co w 1580 r. otrzymał urząd sędziego ziemskiego kaliskiego i później starostwo kościańskie. Od kolejnego króla, Zygmunta III Wazy otrzymał dożywotnią rentę 1500zł. z żup bydgoskich. Pozostawił po sobie wiele pism,

a jego głównym dziełem jest "*Acta interregni post obitium nimirum Sigismundi Augusti*" która trafnie uwypukla polskie wady, które 200 lat później przyczyniły się do rozbiorów. Po jego śmierci dobra przejęła wdowa Katarzyna Rusocka, w 1599 r. wydzierżawiła je pasierbowi, młodemu Świętosławowi Orzelskiemu. Jego brat Zygmunt dzierżawił swoje części Jakubowi Sarnowskiemu i częściowo Kruszewskim. Wdowa po Świętosławie skasowała oprawę i dożywocie na większości wsi należących do majątku. Spośród ich dzieci majątek rodowy odziedziczył Aleksander Jerzy. Na skutek sprawy sądowej o zabójstwo na pocz. XVII w. słuch o nim zaginął, majątkiem zarządzała żona - Magdalena. Zmarła ok. 1694 r. Dwór został całkowicie zniszczony przez Szwedów w czasie "*potopu*". Magdalena Orzelska miała dwóch synów, Świętosława i Samuela, którzy sprzedali majątek Janowi Krzyckiemu, kasztelanowi poznańskiemu. Od schyłku XVIII w. majątek stał się własnością rodziny Koczorowskich. Pruski spis inwentaryzacyjny informuje, że folwark w Orlu składał się z 10 łąnów, we wsi działała karczma oraz młyn wodny o dwóch kołach. Właścicielami byli m.in. Karol i Adolf Koczorowscy którzy w 1861 r. wyremontowali tutejszy kościół. W XIX w. folwark w Orlu prowadzili zarządcy zatrudniani przez Koczorowskich, a później dzierżawcy. Budynek mieszkalny dla zarządców powstał w 1820 r. Usytuowany został malowniczo na zach. skraju parku. W 1921 r., w odrodzonej Rzeczypospolitej pierwszym zarządcą majątku został Michał Wnuk, a potem Aleksander Balcer (aż do 1939 r.). Hodowano tu ok. 200 szt. rogacizny, a majątek liczył wówczas 350 ha.

5.1.5.3 Aktywność społeczności lokalnej – organizacje i stowarzyszenia

W obrębie wsi Orle nie funkcjonują żadne organizacje i stowarzyszenia przejawiające aktywność społeczną.

5.1.5.4 Rozwój

Społeczność lokalna nie określiła swych planów rozwojowych i nie opracowała Planu Odnowy miejscowości.

5.1.5.5 Infrastruktura

Miejscowość posiada podstawowe elementy infrastruktury technicznej. Brak dostatecznej komunikacji publicznej. Mieszkańcy miejscowości mają zapewniony dostęp do następujących elementów infrastruktury technicznej:

- Internet
- elektryfikacja, w tym oświetlenie głównych punktów miejscowości.

W miejscowości prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

Aktywność mieszkańców wsi Orle skoncentrowana jest wzdłuż drogi gminnej oraz okolicznych jezior.

5.1.5.6 Kultura

Brak szczególnych inicjatyw kulturalnych. Mieszkańcy korzystają z ofert Miejsko- Gminnego Ośrodka Kultury w Mroczy oraz organizacji funkcjonujących we wsi soleckiej Witosław.

5.2 Sfera społeczna

5.2.1 Powierzchnia, ludność.

Tab. 26 Mrocza Osiedle stare Miasto

Lp	Nazwa obszaru/wsi/ osiedla	liczba ludności (stali)	% ludności gminy	powierzchnia ha	% powierzchni gminy
1	Osiedle Stare Miasto	1455	15,85%	44,5351	0,30%
Miasto Mrocza		4293	46,76%	6,235	1,19%

Osiedle Stare Miasto wchodzi w skład obszaru miejskiego Mroczy . osiedle zamieszkuje 1455 osób, co stanowi 15,85% ludności Miasta i Gminy Mrocza oraz zajmuje obszar 44,5351 ha, co stanowi 0,30%% powierzchni Gminy i 25,36% powierzchni Miasta.

Tab. 27 Drążno

Lp	Nazwa obszaru/wsi	liczba ludności (stali)	% ludności gminy	powierzchnia ha	% powierzchni gminy
1	Drążno	263	2,86%	225,000	1,53%
Sołectwo Drążno		360	3,92%	829,000	5,62%

Drążno jest miejscowością stanowiącą część sołectwa o tej samej nazwie. Wieś zamieszkuje 263 osoby, co stanowi 2,86% ludności gminy oraz zajmuje obszar 225,000 ha, co stanowi 1,53% powierzchni gminy.

Tab. 28 Rościmin

Lp	Nazwa obszaru/wsi	liczba ludności (stali)	% ludności gminy	powierzchnia ha	% powierzchni gminy
1	Rościmin	244	2,66%	1 039,000	7,05%
Sołectwo Rościmin		244	2,66%	1 039,000	7,05%

Rościmin stanowi obszar wsi i sołectwa o powierzchni 1 039,000 ha, co stanowi 7,05% powierzchni gminy. Wieś i sołectwo zamieszkiwana przez 244 osoby, co stanowi 2,66% ogółu mieszkańców gminy.

Tab. 29 Witosław

Lp	Nazwa obszaru/wsi	liczba ludności (stali)	% ludności gminy	powierzchnia ha	% powierzchni gminy
1	Witosław	605	6,59%	1 326,9396	9,00%
	Sołectwo Witosław	745	8,12%	1 634,000	11,08%

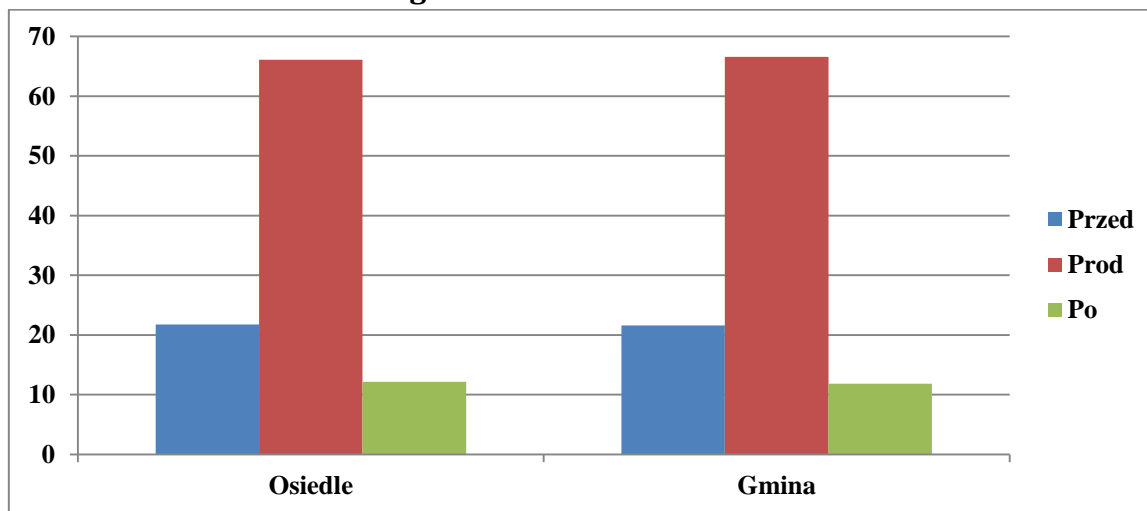
Witosław stanowi obszar sołectwa o tej samej nazwie; o powierzchni 1326,9396 ha, co stanowi 9,00% powierzchni gminy. Wieś zamieszkiwana jest przez 605 osób, co stanowi 6,59 % ogółu mieszkańców gminy.

Tab. 30 Orle

Lp	Nazwa obszaru/wsi	liczba ludności (stali)	% ludności gminy	powierzchnia ha	% powierzchni gminy
1	Orle	140	1,53%	307,0604	2,08%
	Sołectwo Witosław	745	8,12%	1 634,000	11,08%

Orle stanowi obszar wsi należącej do sołectwa Witosław o powierzchni 307,0604 ha, co stanowi 2,08% powierzchni gminy. Wieś zamieszkiwana jest przez 140 osób, co stanowi 1,53% ogółu mieszkańców gminy.

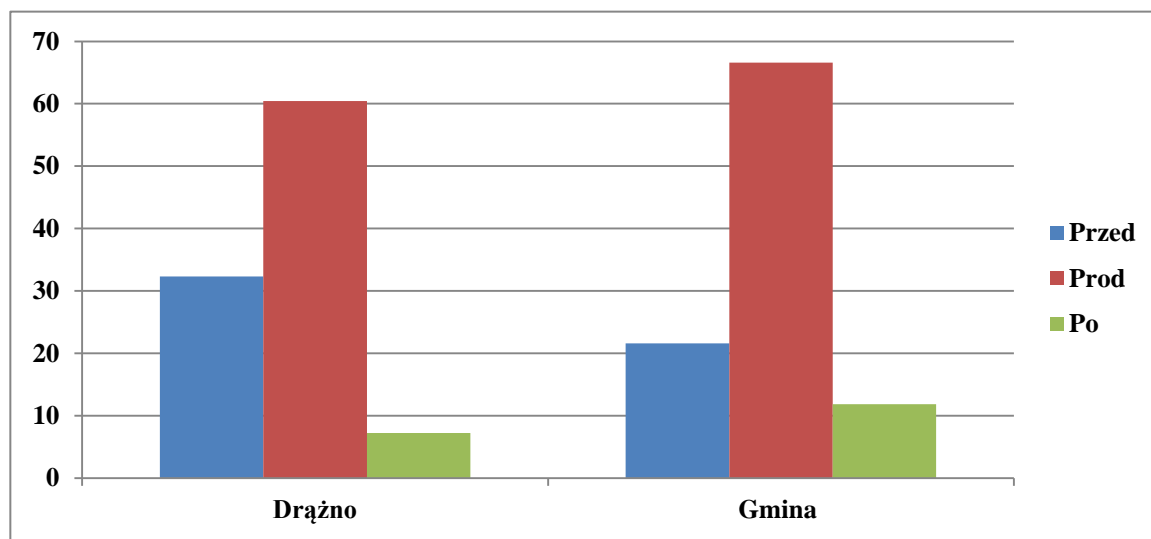
5.2.2 Wskaźniki demograficzne

Rys. 3 Wskaźniki demograficzne - Osiedle Stare Miasto

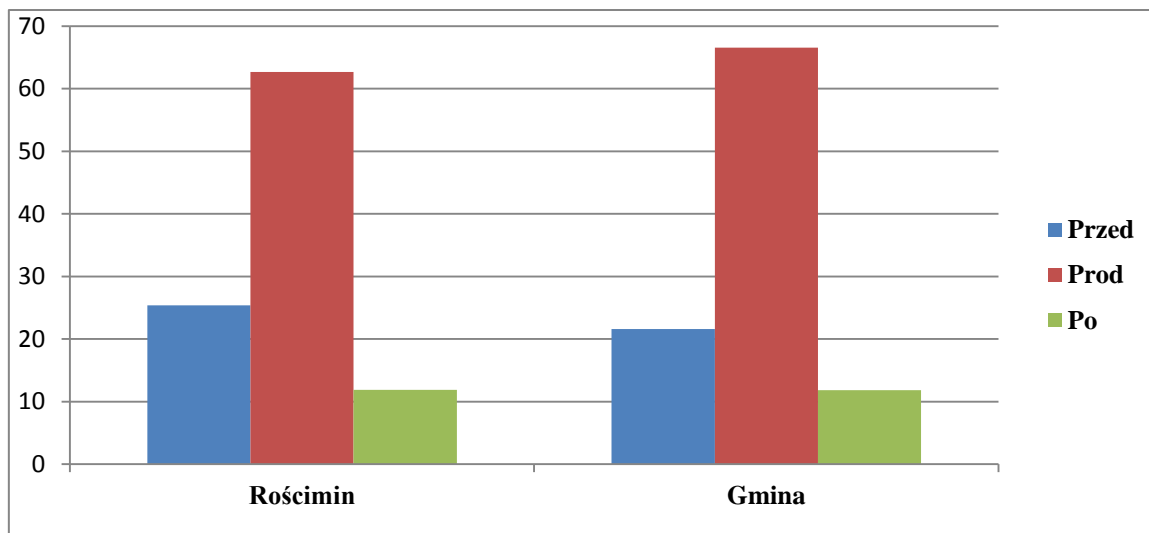
Osiedle Stare Miasto charakteryzuje się wyższym od średniej w gminie udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym i nieznacznie wyższym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym. Udział ludności w wieku produkcyjnym jest niższy od średniej gminnej.

Wskaźniki demograficzne wskazują na postępujące starzenie się społeczeństwa, w związku z czym konieczne jest zapewnienie odpowiednich usług kierowanych do osób starszych.

Rys. 4 Wskaźniki demograficzne – Drążno

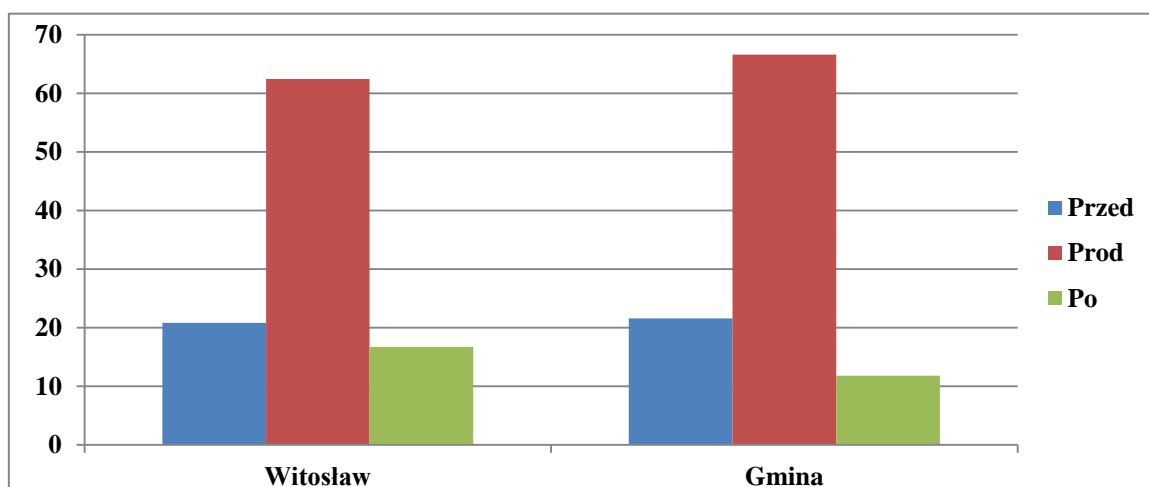
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w obszarze Drążno jest nieznacznie niższy od średniej gminnej. Natomiast w grupie ludności w wieku produkcyjnym wskaźnik jest zbliżony do średniej w gminie oraz odpowiednio wyższy w grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym. Wskaźniki demograficzne wskazują na znaczącą przewagę ludzi młodych w populacji wsi.

Rys. 5 Wskaźniki demograficzne – Rościmin

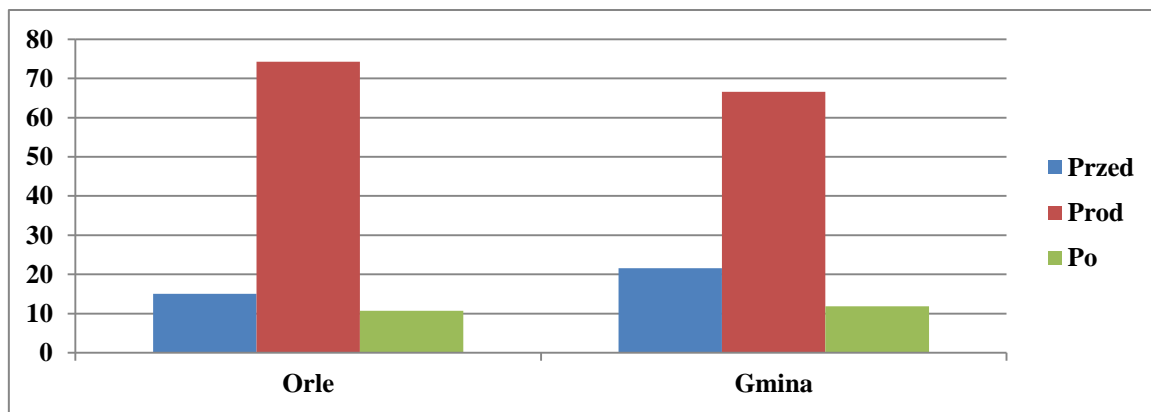
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w miejscowości Rościmin jest wyższy od średniej gminnej. W obszarze tym zamieszkuje znacząco większy w stosunku do średniej gminnej odsetek ludzi w wieku przedprodukcyjnym.

Wskaźnik obciążenia demograficznego w Rościminie jest mniej korzystny ponieważ mniej jest osób w wieku produkcyjnym. W związku z tym, że odsetek osób w wieku poprodukcyjnym jest wyższy niż średni w gminie istnieje zapotrzebowanie na realizację przedsięwzięć społecznych, które zostaną skierowane do najstarszych mieszkańców.

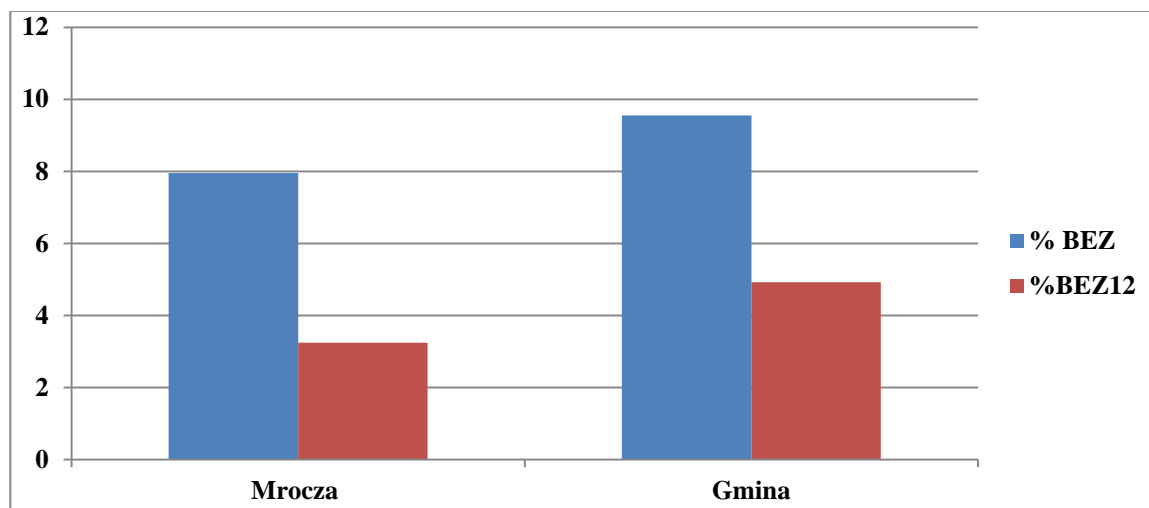
Rys. 6 Wskaźniki demograficzne – Witosław

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w Witosławiu znacząco odbiega od średniej gminnej. Natomiast w grupie ludności w wieku produkcyjnym wskaźnik jest istotnie niższy od średniej w gminie oraz zbliżony w grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym. Wskaźniki demograficzne wskazują na postępujące starzenie się społeczeństwa wsi, w związku z czym konieczne jest zapewnienie odpowiednich usług kierowanych do osób starszych. Na terenie wsi nie funkcjonuje żadna instytucja, która zapewniałaby opiekę nad osobami starszymi.

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w miejscowości Orle jest niższy od średniej gminnej. Natomiast w grupie ludności w wieku produkcyjnym wskaźnik jest istotnie wyższy od średniej w gminie oraz również istotnie niższy w grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym.

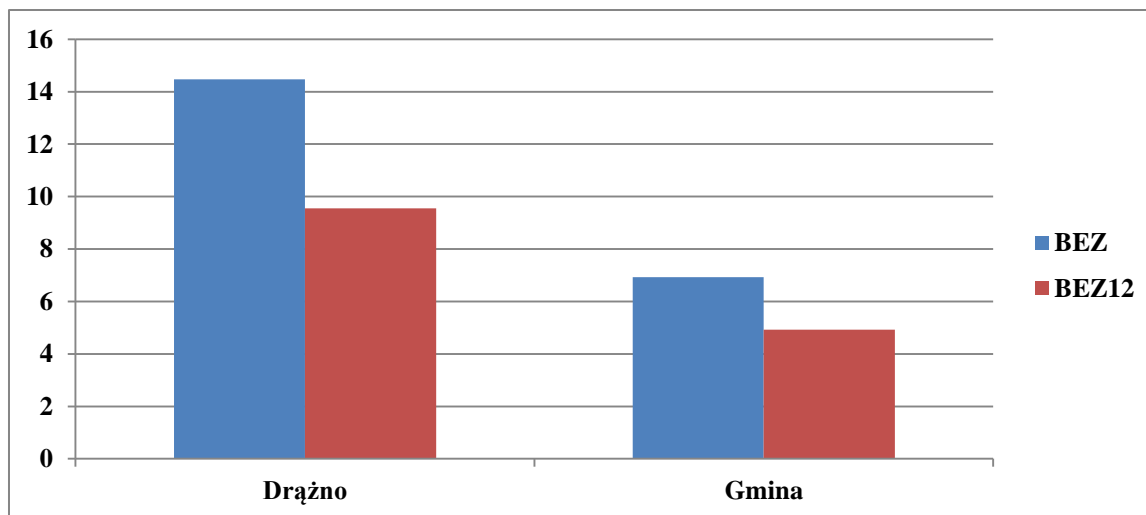
5.2.3 Wskaźniki rynku pracy

Rys. 7 Wskaźniki rynku pracy – Mrocza na tle Gminy

BEZ Mrocza – 7,95 , Gmina – 9,55; **BEZ12** Mrocza – 3,24, Gmina – 4,92

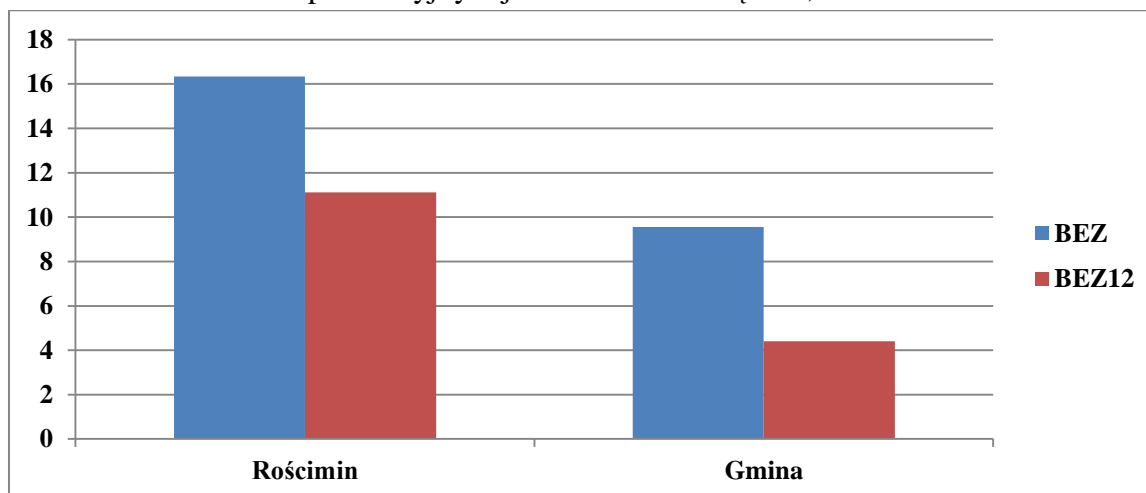
Bezrobocie nie stanowi kluczowego problemu w Mroczy. Wskaźniki udziału osób bezrobotnych w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym zarówno dotyczące ogólnej liczby bezrobotnych – BEZ; jak i długotrwale bezrobotnych – BEZ12 są istotnie lepsze od średnich dla gminy. Brak analizy szczegółowej dla Osiedla Stare Miasto

Rys. 8 Wskaźniki rynku pracy – Drążno na tle Gminy

BEZ Drążno – 14,47 , Gmina – 9,55; **BEZ12** Drążno – 6,92, Gmina – 4,92

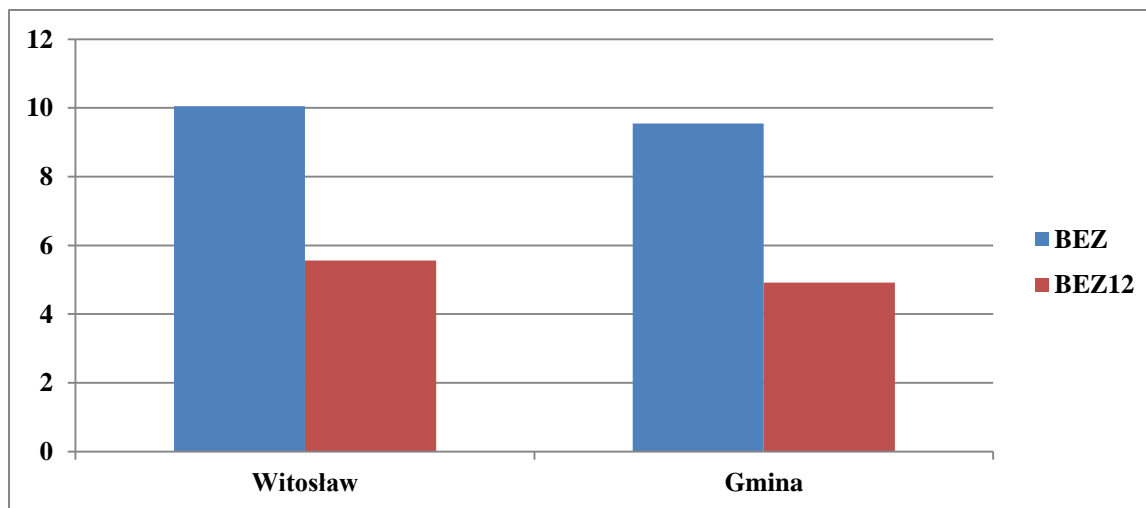
Bezrobocie stanowi kluczowy problem dla tego obszaru. Ilość bezrobotnych ogółem – BEZ oraz pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy – BEZ12, odniesiona do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym jest około 50% większa, niż średnio w Gminie.

Rys. 9 Wskaźniki rynku pracy – Rościmin na tle Gminy

BEZ Rościmin – 16,34 , Gmina – 9,55; **BEZ12** Rościmin – 11,11, Gmina – 4,92

Rościmin to obszar o jednym z najwyższych wskaźników bezrobocia w Gminie – ponad 50% wyższym niż średnia dla BEZ i ponad dwukrotnie wyższym dla BEZ12. Sytuacja ta, stanowiąca poważny element kryzysowy, jest także załączkiem wszelkich innych negatywnych zjawisk społecznych we wsi.

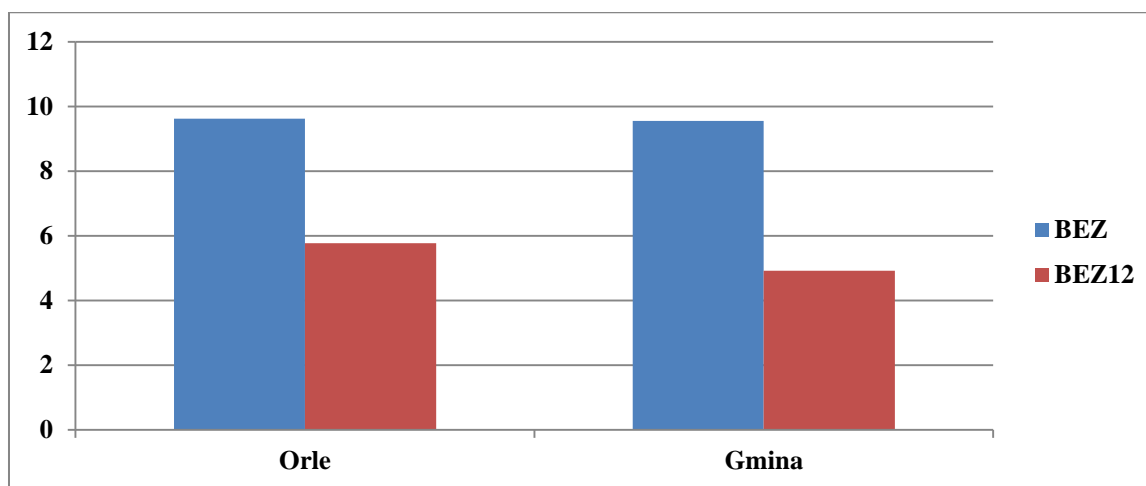

Rys. 11 Wskaźniki rynku pracy – Witosław na tle Gminy

BEZ Witosław – 10,05 , Gmina – 9,55; **BEZ12** Witosław – 5,56, Gmina – 4,92

Witosław to obszar o wskaźnikach bezrobocia wyższych niż średnia dla BEZ i BEZ12.

Sytuacja ta, stanowiąca poważny element kryzysowy, jest także załączkiem wszelkich innych negatywnych zjawisk społecznych we wsi.

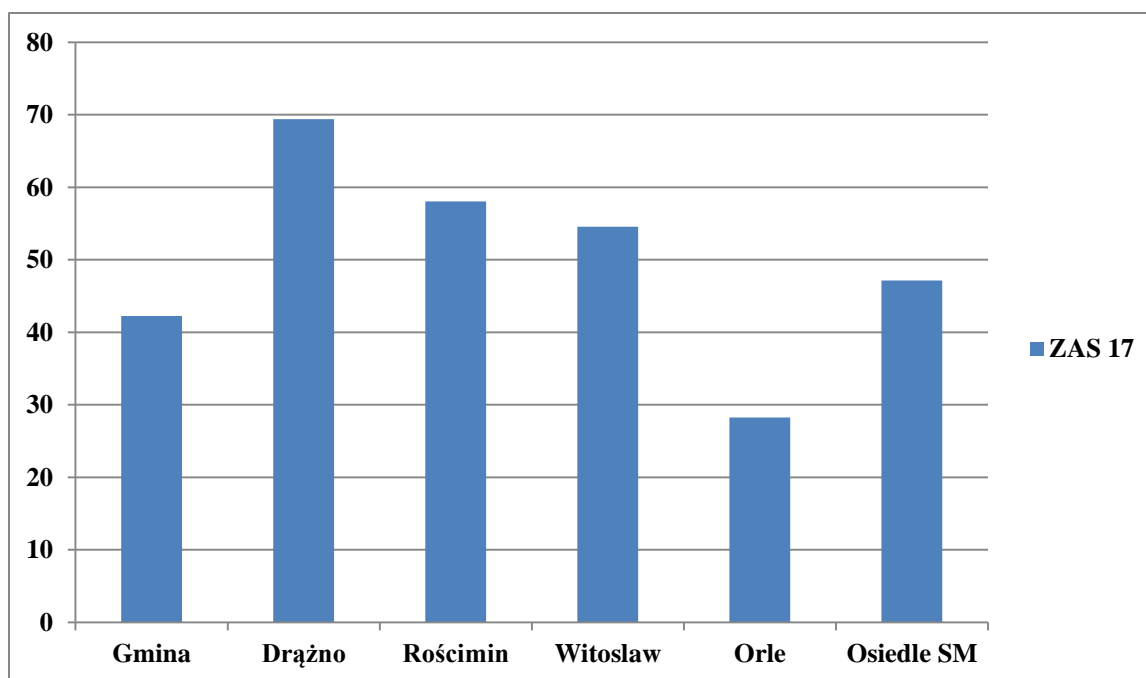
Rys. 10 Wskaźniki rynku pracy - Orle na tle Gminy

BEZ Orle – 9,62 , Gmina – 9,55; **BEZ12** Orle – 5,77, Gmina – 4,92

Orle to obszar o wskaźnikach bezrobocia wyższych niż średnia dla BEZ i BEZ12. Sytuacja ta, stanowiąca poważny element kryzysowy, jest także załączkiem wszelkich innych negatywnych zjawisk społecznych we wsi.

5.2.4 Samowystarczalność ekonomiczna ludności

Przyjęto dla wszystkich diagnozowanych jednostek kryterium – udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. Średnia dla Gminy wynosi 42,24%. Stany wyższe zostały zdiagnozowane jako stany kryzysowe.

Rys. 11 Skala pomocy społecznej - Samowystarczalność ekonomiczna ludności

Na koniec czerwca 2017 roku we wszystkich przypadkach poza miejscowością ORLE z zasiłków korzystał większy odsetek mieszkańców niż średnia gminna 42,24%. Znamionuje to występowanie zjawiska kryzysowego polegającego na niskim stopniu samowystarczalności ekonomicznej mieszkańców.

5.2.5 Poziom przestępczości

Poziom przestępczości zbadaliśmy jedynie dla obszaru rewitalizacji uwzględniającego ilość zgłoszeń – interwencji oraz popełnionych wykroczeń; odrębnie dla obszaru Miasta i odrębnie dla obszaru pozamiejskiego. Tym samym nie ujęliśmy tego parametru do naszej analizy szczegółowej.

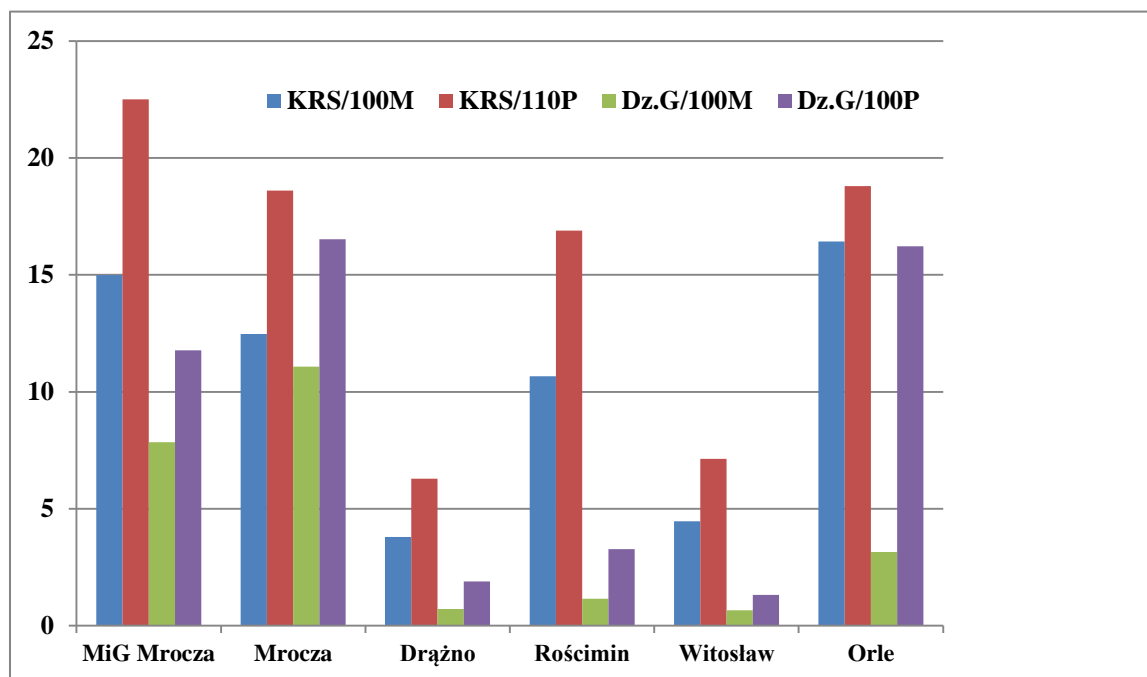
5.3 Sfera gospodarcza

Stopień przedsiębiorczości mierzony jest wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Cały obszar rewitalizacji negatywnie wyróżnia się aktywnością gospodarczą na tle zarówno całej Gminy Mrocza jak i województwa kujawsko – pomorskiego.

Ponadto, za wyjątkiem Ostrowa, w pozostałych miejscowościach notuje się bardzo niski poziom aktywności inwestycyjnej, której wyrazem jest liczba wydanych pozwoleń na budowę. Przyjmując średni 40-letni okres umorzenia dla obiektów kubaturowych, należałoby przyjąć za akceptowalny 2,5-procentowy roczny wskaźnik odtworzenia substancji obiektów kubaturowych. Licząc ilość wydanych w 2016 roku pozwoleń na budowę do ilości wszystkich obiektów w gminie uzyskujemy średni wskaźnik dla gminy 2,2, co świadczy nie tylko o stagnacji ale nawet stopniowej degradacji istniejącej na terenie gminy zabudowy.

Na poniższym wykresie przedstawiono poziom aktywności gospodarczej wg stanu na dzień 30 czerwca 2017 r w poszczególnych miejscowościach obszaru rewitalizacji.

Rys. 12 Aktywność gospodarcza – obszar rewitalizowany na tle Miasta i Gminy Mrocza

Miejscowości objęte rewitalizacją są obszarem o aktywności gospodarczej niższej niż wskaźnik dla Miasta i Gminy. Aktywność oceniono badając ilość podmiotów ujawnionych w KRS oraz ilość podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w poszczególnych miejscowościach. Na poziomie porównywalnym do ogółu kształtuje się ilość osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w miejscowości Orle, przy czym w odniesieniu do 100 osób we wieku produkcyjnym dla tej miejscowości ten wskaźnik jest nieco wyższy jak średnio dla Miasta i Gminy. Wskaźniki są zdecydowanie niższe w przypadku Drażna i Witosława. Generalnie powyższa projekcja jest potwierdzeniem słuszności wyboru obszaru objętego rewitalizacją.

5.4 Sfera środowiskowa

Na terenie wsi Drażno brak zagrożeń związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. Drażno to typowo rolnicza wieś, jednak o słabo jakościowych glebach (głównie V-VI klasy) Problemem dostrzeganym przez mieszkańców jest zanieczyszczenie powietrza oraz niska świadomość ekologiczna mieszkańców. Na tło zanieczyszczeń powietrza wpływają: zanieczyszczenia emitowane przez źródła emisji położone poza obszarem wsi i gminy, emisja liniowa wzdłuż dróg oraz niska emisja (z domowych pieców i lokalnych kotłowni starego typu). Do największych emitentów zanieczyszczeń środowiska należy zaliczyć przede wszystkim:

- drogi gminne łączące z sąsiednimi wsiami.

- indywidualne źródła ciepła (głównie piece na paliwo węglowe)

Brak na tym terenie jakichkolwiek zakładów przemysłowych eliminuje zagrożenia środowiska związane z procesami przemysłowymi, sprzyja czystości środowiska naturalnego. W Drażnie nie ma jakichkolwiek form ochrony przyrody. Teren wsi nie stanowi również obszaru chronionego krajobrazowo.

Na terenie wsi Rościmin również **brak jest zagrożeń** związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. Problemem dostrzeganym przez mieszkańców jest jedynie zanieczyszczenie powietrza oraz niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

Do największych emitentów zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne źródła ciepła (piece na paliwo węglowe).

Obszar wsi Rościmin leży w całości na obszarze Krajeńskiego Parku Krajobrazowego. Rościmin nie wykorzystuje w pełni niewątpliwych walorów turystycznych wynikających z bliskości jezior: Rościmińskie Duże, Rościmińskie Małe i Witosławskie.

Brak na terenie Rościmina większych zakładów przemysłowych eliminuje zagrożenia środowiska związane z procesami przemysłowymi.

Na obszarze wsi Witosław również **brak jest zagrożeń** związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. Podobnie jak w pozostałych wsiach obszaru rewitalizacji, problemem dostrzeganym przez mieszkańców jest zanieczyszczenie powietrza oraz niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

Witosław to typowo rolnicza wieś, jednak o słabo jakościowych glebach (prawie w całości V-VI klasy). Wieś jest położona nad jeziorem Witosławskim, które stanowi jedno z najbardziej atrakcyjnych kąpielisk w Gminie.

Do największych emitentów zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego należy zaliczyć przede wszystkim:

- Ruch drogowy, w szczególności droga gminna do Mroczy,
- Indywidualne źródła ciepła (piece na paliwo węglowe)

Część wsi Witosław leży na terenie Krajeńskiego Parku Krajobrazowego. Według rejestru zabytków NID[2] na listę zabytków wpisany jest zespół dworski, 1 poł. XIX w., nr rej.: A/224/1-6 z 10.06.1987: park, 2. połowa XIX w. gorzelnia, 1872 r. stodoła, 1900 r. . W obrębie parku dworskiego znajdują się jednostkowe okazy roślinności wieloletniej, w tym pomniki przyrody.

Brak na tym terenie jakichkolwiek zakładów przemysłowych eliminuje zagrożenia środowiska związane z procesami przemysłowymi, sprzyja czystości środowiska naturalnego. W Witosławiu działają jedynie sklepy spożywczo-przemysłowe, tartak, ferma drobiu. W Rzańcu nie ma jakichkolwiek form ochrony przyrody. Teren wsi nie stanowi również obszaru chronionego krajobrazowo.

Na obszarze wsi Orle również **brak jest zagrożeń** związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia

i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. Podobnie jak w pozostałych wsiach obszaru rewitalizacji, problemem dostrzeganym przez mieszkańców jest zanieczyszczenie powietrza oraz niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

Orle to także typowo rolnicza wieś, jednak o słabo jakościowych glebach (prawie w całości V-VI klasy). Wieś leży nad rzeką Orlą, która stanowi naturalne połączenie z Jeziorem Witosławskim.

Do największych emitentów zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego należy zaliczyć przede wszystkim:

- Ruch drogowy, w szczególności droga powiatowa (Łobżenica – Witosław – Mrocza), przebiegająca przez część wsi
- Indywidualne źródła ciepła (piece na paliwo węglowe)

Jeżeli chodzi o zabytki to należy zwrócić uwagę na Dwór w stylu klasycystycznym murowany z cegły na planie prostokąta, otynkowany na podmurowaniu granitowym, parterowy, z facjatą. Dach dworu jest naczółkowy, kryty dachówką. W pobliżu, na folwarku, znajduje się murowany, dwukondygnacyjny spichlerz zbudowany w 1870 r. Dwór otacza 4 ha park z drogocennym i bardzo starym drzewostanem.

Brak na tym terenie dużych zakładów przemysłowych eliminuje zagrożenia środowiska związane z procesami przemysłowymi, sprzyja czystości środowiska naturalnego.

5.5 Sfera funkcjonalno- techniczna

5.5.1 Infrastruktura przestrzenna

Rościmin

Na terenie wsi zlokalizowanych jest 127 budynków i budowli, głównie o charakterze mieszkalno-gospodarczym. Zabudowa jednorodzinna, głównie murowana. Natomiast zabudowania gospodarcze w dużej mierze przestarzałe. Brak jest jakichkolwiek obiektów zabytkowych. Wieś jest słabo skomunikowana z kluczowymi miejscowościami powiatu jak i z pozostałymi miejscowościami Gminy. Droga gminna o nawierzchni bitumicznej nie posiada chodników ani ścieżek rowerowych. Wieś zasobna jest w tereny leśne, zarówno państwowe jak i prywatne. Wieś ma potencjał inwestycyjny zarówno pod budownictwo mieszkaniowe jak i działalność gospodarczą.

Drażno

Na terenie wsi zlokalizowanych jest 168 budynków i budowli, głównie o charakterze mieszkalno-gospodarczym. Zabudowa jednorodzinna, głównie murowana. Natomiast zabudowania gospodarcze w dużej mierze przestarzałe. Brak jest jakichkolwiek obiektów zabytkowych. Ograniczona dostępność komunikacyjna wsi jest jedną z głównych bolączek podnoszonych przez mieszkańców. Droga gminna o nawierzchni bitumicznej nie posiada chodników ani ścieżek rowerowych. Wieś zasobna jest w tereny leśne, zarówno państwowe jak i prywatne.

Wieś ma potencjał inwestycyjny zarówno pod budownictwo mieszkaniowe jak i działalność gospodarczą.

Witosław

Na terenie wsi zlokalizowanych jest 328 budynków i budowli, głównie o charakterze mieszkalno-gospodarczym. Zabudowa zagrodowa jednorodzinna, jednokondygnacyjna, głównie murowana. Natomiast zabudowania gospodarcze w dużej mierze przestarzałe. Według rejestru zabytków NID na listę zabytków wpisany jest zespół dworski, 1 poł. XIX w., nr rej.: A/224/1-6 z 10.06.1987: park, 2. połowa XIX w. gorzelnia, 1872 r. stodoła, 1900 r.. Zarówno pobliska droga nr 241 jak i drogi gminne o nawierzchni bitumicznej nie posiadają chodników poza ścisłą wsią ani ścieżek rowerowych.

Miejscowość jest dobrze skomunikowana, zarówno w kierunkach wewnątrz gminy jak i poza jej obszarem. Poza dniami roboczymi istnieją poważne problemy w funkcjonowaniu komunikacji zbiorowej. Życie społeczno – kulturalne wsi skupia się na placu przy WDK oraz w parku podworskim i przy plaży. Są to miejsca organizowanych wydarzeń sportowych i kulturalnych np. koncerty, zawody strażackie, święcenie pokarmów.

Orle

Na terenie wsi zlokalizowane są 72 budynki i budowle, głównie o charakterze mieszkalno-gospodarczym. Zabudowa zagrodowa jednorodzinna, jednokondygnacyjna, głównie murowana. Natomiast zabudowania gospodarcze w dużej mierze przestarzałe. Budynki mieszkalne położone są wzdłuż dróg gminnych. Brak jest jakichkolwiek obiektów zabytkowych. Układ komunikacyjny stanowi sieć dróg gminnych oraz droga (Łobżenica – Witosław – Mrocza), przebiegająca przez część wsi. Droga ze względu na pełnioną funkcję jest stosunkowo ruchliwa oraz zbyt wąska przy panującym natężeniu ruchu, ponadto brak jest chodników, co stwarza szczególne niebezpieczeństwo dla pieszych i rowerzystów. Miejscowość jest dobrze skomunikowana, zarówno w kierunkach wewnątrz gminy jak i poza jej obszarem. Istnieją problemy z funkcjonowaniem komunikacji publicznej.

W miejscowości Orle, tak jak w każdej miejscowości znajdują się obszary, które ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne mają szczególne znaczenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Miejscowość Orle położona jest na terenie równinnym, wśród lasów, nad rzeką Orla.

Wieś ma potencjał inwestycyjny zarówno pod budownictwo mieszkaniowe jak i działalność gospodarczą.

5.5.2 Dostępność do infrastruktury społecznej

Drażno

Tab. 29 Dostępność do infrastruktury społecznej - Drażno

Element infrastruktury społecznej	Ilość		
	brak	Odległość (km) do najbliższej lokalizacji	
Biblioteka Publiczna/punkt biblioteczny	brak	5,6	Mrocza
Szkoła Podstawowa	brak	5,6	Mrocza
Gimnazjum	brak	5,6	Mrocza
Przychodnia zdrowia	brak	5,6	Mrocza
Boisko sportowe	2		
Świetlica wiejska	1		
Plac zabaw	1		
Park/tereny zielone	brak	5,6	Mrocza
Przedszkole/ Punkt przedszkolny	brak	5,6	Mrocza
Ścieżka zdrowia/aleja spacerowa	brak w gminie		
Ścieżka rowerowa - km	brak		
Kościół/miejsce kultu religijnego	brak	5,6	Mrocza

Wieś wyposażona jedynie w obiekty infrastruktury społecznej:

- boiska sportowe,
- świetlica wiejska,
- plac zabaw,

Dostęp do pozostałych elementów infrastruktury społecznej możliwy jedynie w obiektach zlokalizowanych w innych miejscowościach gminy w odległości od 5,6 w Mroczy lub w Nakle n/Notecią oddalonym o 16 km.

Rościmin

Tab. 30 Dostępność do infrastruktury społecznej - Rościmin

Element infrastruktury społecznej	Ilość		
	brak	Odległość (km) do najbliższej lokalizacji	
Biblioteka Publiczna/punkt biblioteczny	brak	3,5	Witosław
Szkoła Podstawowa	brak	3,5	Witosław
Gimnazjum	brak	12,3	Mrocza
Przychodnia zdrowia	brak	3,5	Witosław
Boisko sportowe	1		
Świetlica wiejska	1		
Plac zabaw	2		

Park/tereny zielone	1		
Przedszkole/Punkt przedszkolny	brak	3,5	Witosław
Ścieżka zdrowia/aleja spacerowa	brak w gminie		
Ścieżka rowerowa - km	brak		
Kościół/miejsce kultu religijnego	1		

Wieś Rościmin wyposażona jest jedynie w obiekty infrastruktury społecznej:

- place zabaw,
- boisko sportowe,
- świetlica wiejska,

oraz miejsce kultu religijnego:

- kościół katolicki.

Dostęp do pozostałych elementów infrastruktury społecznej możliwy jedynie w obiektach zlokalizowanych w innych miejscowościach gminy w odległości od 3,5 km w Witosławiu do 12,3 km Mroczy.

Witosław

Tab. 31 Dostępność do infrastruktury społecznej - Witosław

Element infrastruktury społecznej	Ilość		
	brak	Odległość (km) do najbliższej lokalizacji	
Biblioteka Publiczna/punkt biblioteczny	1		
Szkoła Podstawowa	1		
Gimnazjum	brak	8,4	Mrocza
Przychodnia zdrowia	1		
Boisko sportowe	2		
Wiejski Dom Kultury filia MGOK	1		
Plac zabaw	1		
Park/tereny zielone	1		
Przedszkole/Punkt przedszkolny	1		
Ścieżka zdrowia/aleja spacerowa	brak w gminie		
Ścieżka rowerowa - km	brak		
Kościół/miejsce kultu religijnego	1		

Wieś Witosław wyposażona jest w obiekty infrastruktury społecznej: szkoła podstawowa wraz z punktem przedszkolnym w grupie „0”, plac zabaw, boiska sportowe, przychodnie i WDK.

Orle

Tab. 32 Dostępność do infrastruktury społecznej – Orle

Element infrastruktury społecznej	Ilość		
	brak	Odległość (km) do najbliższej lokalizacji	
Biblioteka Publiczna/punkt biblioteczny	brak	2,6	Witosław
Szkoła Podstawowa	w Mroczy		
Gimnazjum	brak	2,6	Mrocza
Przychodnia zdrowia	brak	2,6	Witosław
Boisko sportowe	2		
Świetlica wiejska	brak	2,6	Witosław
Plac zabaw	1		
Park/tereny zielone	1		
Przedszkole/Punkt przedszkolny	brak	2,6	Witosław
Ścieżka zdrowia/aleja spacerowa	brak w gminie		
Ścieżka rowerowa - km	brak		
Kościół/miejsce kultu religijnego	1		

Wieś Orle wyposażona jest jedynie w obiekty infrastruktury społecznej:

- boiska sportowe,
- plac zabaw,

Dostęp do pozostałych elementów infrastruktury społecznej możliwy jedynie w obiektach zlokalizowanych w Witosławiu.

5.6 Przestrzeń zdegradowana

Mrocza

Przestrzeń zdegradowaną w obrębie Osiedla Stare Miasto stanowią:

- 1) Park Jagiełły,

Nr działki	Własność	Powierzchnia
758	Gmina Mrocza	0,0729
760	Gmina Mrocza	0,032
765	Gmina Mrocza	0,03
769	Gmina Mrocza	0,9164
768/2	Gmina Mrocza	0,0128
768/1	Gmina Mrocza	0,0426
770/2	osoba fizyczna	0.4019
774/1	osoba fizyczna	0.1734
777/9	osoba fizyczna	0.4055

778/3	osoba fizyczna	0.2006
779	osoba fizyczna	0.3230
780	osoba fizyczna	0.4513
781/11	Gmina Mrocza	0.9114
783/39	Skarb Państwa (ANR)	5.0421
784	Skarb Państwa(Urząd M i G w Mroczy	0.1690
785/2	Skarb Państwa (ANR)	0.5307
785/1	Skarb Państwa (ANR)	0.9109
785/3	Skarb Państwa (ANR)	3.4044
208/2	brak danych	brak danych
209/11	brak danych	brak danych
209/9	brak danych	brak danych
RAZEM		14,0309

2) Park przy ulicy Zielonej

Nr działki	Własność	Powierzchnia
370/10	Gmina Mrocza	2,3674
370/11	Gmina Mrocza	0,2398
370/12	Gmina Mrocza	0,1192
370/13	Gmina Mrocza	0,0725
370/19	Gmina Mrocza	0,3563
RAZEM		3,1552

3) Bulwar Nadrzeczny wzdłuż Rokitki – wydzielony fragment działek nr 769 i 783/39

4) Plaża przy jeziorze Hetmańskim – 216/5; 1,3664, 215/7 45,3793 ANR

Drażno

Na terenie Drażna występuje przestrzeń publiczna w centrum miejscowości o niewykorzystywanych właściwościach. Przestrzeń w przeszłości była użytkowana na potrzeby spotkań, obecni znajdują się tu Remiza OSP jednak teren wyklucza go z miejsca spotkań. Obszar zdegradowany to działki:

Nr działki	Własność	Powierzchnia
32/12	Gmina Mrocza	0,2973
32/5	Gmina Mrocza	0,2246
32/6	Gmina Mrocza	0,0193
31/1	Gmina Mrocza	0,38
30/2	Gmina Mrocza	0,1648
RAZEM		1,086

Rościmin

W miejscowości Rościmin występują tereny niezagospodarowane wzdłuż Jeziora Rościmińskiego Małego, tereny te sąsiadują bezpośrednio z wybudowaną już Stacją Wodną oraz z drugiej strony ze świetlicą wiejską. W sąsiedztwie świetlicy znajduje się także słabo zagospodarowany brzeg jeziora, co uniemożliwia aktywne korzystanie z terenu dla mieszkańców. Zbliżony obszar zdegradowany wynosi – działki: a

Nr działki	Własność	Powierzchnia
36/11	Gmina Mrocha	1,6838
35	Gmina Mrocha	1,47
23/1	Gmina Mrocha	1,05
36/8	Gmina Mrocha	0,0271
151/4	Skarb Państwa(Urząd M i G)	0,11
36/7	Gmina Mrocha	0,0555
RAZEM		4,3964

Witosław

- 1) Od obiektu folwarku w Orle do centrum miejscowości Witosław wzdłuż Jeziora Witosławskiego mieści się 19 ha park powstały w XIX w. 4 ha tego parku zaliczają się do „Dworskiego Parku Witosław”. Występuje w nim 60 ponad 100-letnich drzewa takich jak: dęby o obwodzie pnia od 300 cm do 555 cm, platany do 453 cm, klony do 349 cm itp. Teren parku jest obecnie trudno dostępny i niezaadaptowany. Przestrzeń zdegradowana to działki:

Nr działki	Własność	Powierzchnia
18/13	Gmina Mrocha	0,2362
18/15	Gmina Mrocha	4,0532
18/1	Parafia Rzymsko-Katolicka	0,15
RAZEM		4,4394

- 2) Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – plaża gminna nr działki:18/15 stanowią własność MiG Mrocha o powierzchni 4,0532 ha
- 3) Trasa – ścieżka rowerowa na nasypie kolejki wąskotorowej Witosław – teren należy do PKP – negocjacje w przyszłości

Orle

W miejscowości Orle o 100 m od brzegu jeziora Witosławskiego znajduje się rządcówka wybudowana w 1820 roku. Tuż za budynkiem płynie rzeka Orla. Naprzeciwko głównego wejścia do rządcówki znajduje się spichlerz z 1870 roku. Folwark otoczony jest 4 ha „Parkiem Dworskim Orle” z występującym na jego terenie drogocennym i starym drzewostanem. Do folwarku należy również Kościół pw. św. Macieja, powstały w latach 1442-52, zbudowany w stylu neogotyckim z palonej cegły, ołtarz po przebudowie w XIX w. jest klasycystyczny, znajdują się na nim rzeźby św. Piotra i Pawła oraz obraz Matki Boskiej, wzorowany na Madonnie Sykstyńskiej Rafaela. Na terenie parafii umieszczone są dwa cmentarze, jeden użytkowany do dziś oddalony o 300 m od Kościoła na zachód, a drugi przy samym Kościele, należący do rodu Kaczorowskich, dawnych właścicieli całego okolicznego majątku. Przestrzeń zdegradowana to działki:

Nr działki	Własność	Powierzchnia
14/4	ANR	8,1223
31	Parafia rzymsko-katolicka pw. Św. Macieja w Orlu	0.8819
RAZEM		9,0042

Fotografia 18 Przestrzeń zdegradowana – Rządcówka w miejscowości Orle

5.7 Podsumowanie diagnozy obszaru rewitalizacji

Zbiorcze zestawienie wskaźników syntetycznych w sferze społecznej i gospodarczej przedstawiono w poniższej tabeli.

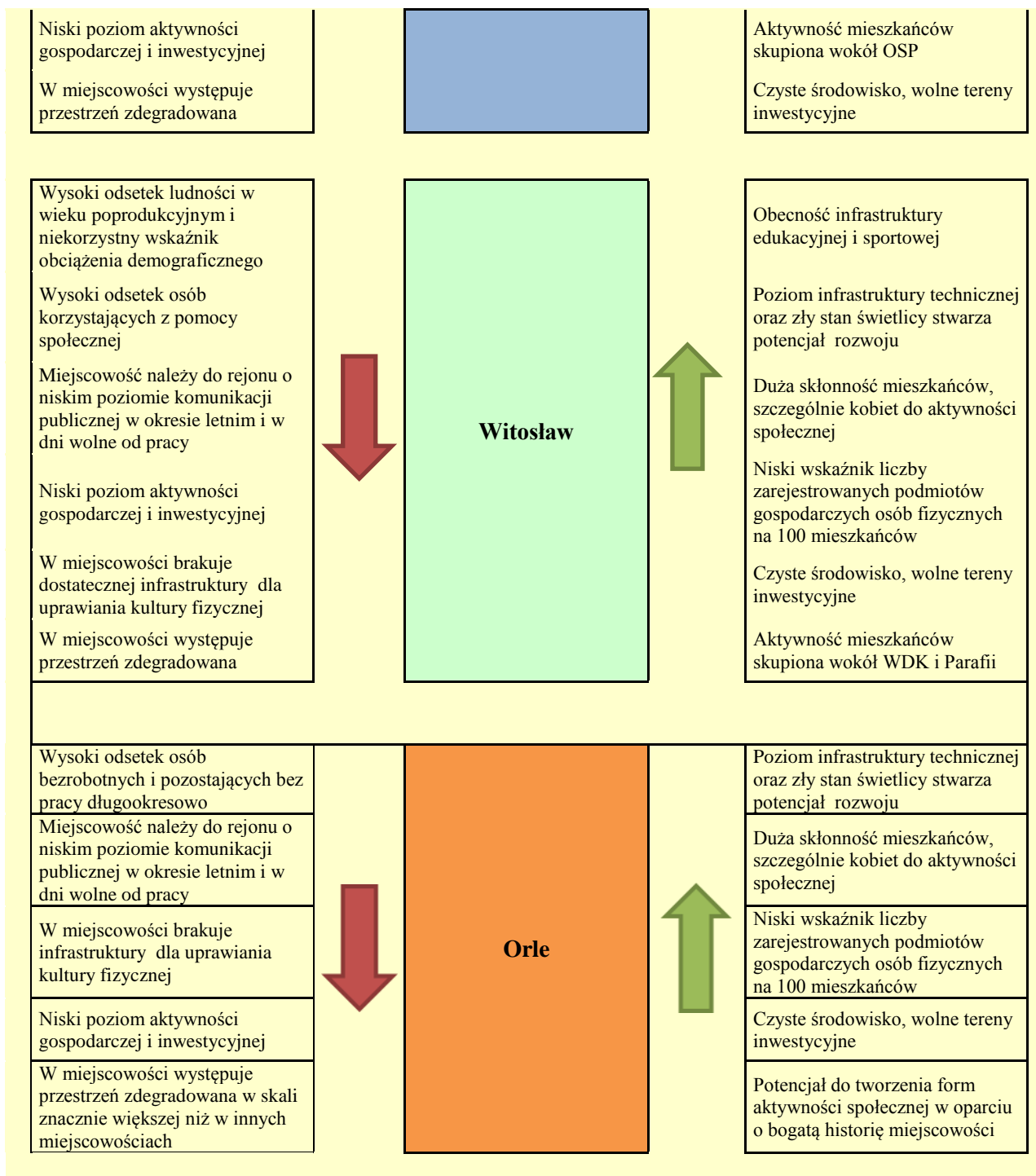
Tab. 33 Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji

Sfera	Obszar	Wskaźnik	Okres	MOSM	DRAZ	ROSC	WITO	ORLE	OR	GMINA	
SFERA SPOŁE- CZNA	DEMOGRAFIA	Ludność ogółem	30.06.17	1 454	263	244	605	140	2706	9166	
		Ludność przed pro.	30.06.17	316	85	62	126	21	610	1976	
		Ludność produk.	30.06.17	961	159	153	378	104	1755	6104	
		Ludność poprod.	30.06.17	177	19	29	101	15	341	1083	
		% poprod./ogółem	30.06.17	12,17	7,22	11,89	16,69	10,71	12,60	11,82	
	RYNEK PRACY	Bezrobotni ogółem	30.06.17			23	25	38	10	96	529
		Bez pracy 12M >	30.06.17			11	17	21	6	55	253
		Wsk. bezrobocia = BEZ / PROD w %	30.06.17			14,47	16,34	10,05	9,62	12,09	9,55
		Wsk. BEZ 12 = BEZ12/PROD w %	30.06.17			6,92	11,11	5,56	5,77	6,93	4,92
	UBÓSTWO	Liczba osób otrz. świadczenia	30.06.17	58							390
		Wsk. świadczeń = ŚWIAD/ MIESZK	30.06.17	4,25							4,25
		Dzieci do 17 lat	30.06.17	316	85	62	126	21	610	1979	
		ZAS dla dzieci 17	30.06.17	149	59	36	69	6	319	817	
		Wsk. Świadczeń = ZAS17/DZIECI17%	30.06.17	47,15	69,41	58,06	54,76	28,57	52,30	42,24	
	SFERA GOSPO- DARCZA	GOSPODARKA	Budynki i budowle	30.06.17							
Działalność gospodarcza na 100 mieszkańców w wieku PROD			30.06.17	16,52	1,89	3,27	1,32	16,92	9,22	11,78	
Ilość w KRS/ na 100 osób PROD			30.06.17	18,61	6,29	16,99	7,14	19,42	14,34	22,51	
FUNKCJON. UŻYTKOWA	PRZESTRZEŃ ZDEGRADOWANA	powierzchnia zdegradowana									
SFERA TECHNICZNA	DOSTĘP DO INFRASTRUKTURY	Ilość przyłączy wodociągi									
		Ilość przyłączy kanalizacja									

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych UG

5.7.1 Kluczowe zjawiska zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji

<i>Zjawiska negatywne</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Potencjały</i>
<p>Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym i niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego</p> <p>Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej</p> <p>Niski wskaźnik samowystarczalności gospodarczej – wyższy odsetek dzieci lat 17 objętych zasiłkami</p> <p>Niski poziom aktywności gospodarczej</p> <p>Słaba skłonność mieszkańców do wykazywania aktywności społecznej</p> <p>W miejscowości występuje przestrzeń zdegradowana</p>	 Mrocza Osiedle Stare Miasto	<p>Brak zagrożenia przestępczością. Niski wskaźnik liczby przestępstw kryminalnych</p> <p>Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o wysokim poziomie kształcenia</p> <p>Poziom infrastruktury technicznej i społecznej stwarza potencjał jej rozwoju w przyszłości</p> <p>Obecność infrastruktury edukacyjnej i sportowej</p> <p>Czyste środowisko, wolne tereny inwestycyjne, duża ilość przestrzeni zielonej (parki)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Niski wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców
<p>Niski wskaźnik samowystarczalności gospodarczej – wyższy odsetek dzieci lat 17 objętych zasiłkami</p> <p>Wysoki odsetek bezrobotnych i bezrobotnych pobierających zasiłek ponad 12 miesięcy</p> <p>Miejscowość niedobrze skomunikowana z regionem – brak odpowiedniej komunikacji publicznej</p> <p>Brak odpowiedniej infrastruktury edukacyjnej i sportowej</p> <p>W miejscowości występuje przestrzeń zdegradowana</p>	 Drążno	<p>Poziom aktywności gospodarczej wyższy niż w innych częściach gminy</p> <p>Poziom infrastruktury technicznej i społecznej stwarza potencjał jej rozwoju</p> <p>Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o wysokim poziomie kształcenia</p> <p>Niski wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców</p> <p>Czyste środowisko, wolne tereny inwestycyjne</p>
<p>Wyższy odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym i niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego</p> <p>Bardzo wysoki udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym, w tym długotrwale bezrobotnych</p> <p>Niski wskaźnik samowystarczalności gospodarczej – wyższy odsetek dzieci lat 17 objętych zasiłkami</p> <p>Miejscowość słabo skomunikowana z regionem – brak odpowiedniej komunikacji publicznej</p>	 Rościmin	<p>Duży potencjał rozwojowy dla infrastruktury turystycznej</p> <p>Poziom infrastruktury technicznej i społecznej stwarza potencjał jej rozwoju</p> <p>Wskaźnik liczby przestępstw kryminalnych nie wykracza poza średnią gminy</p> <p>Wyższy wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców</p>

Rys. 13 Zjawiska pozytywne oraz negatywne zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji

Wykorzystaną dla zdiagnozowania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji analizę wskaźnikową wsparło opiniami interesariuszy działań rewitalizacyjnych zebranych w trakcie bezpośrednich spotkań konsultacyjnych jak i przeprowadzonej ankietyzacji. Formę, zakres i wyniki komunikacji z interesariuszami procesu rewitalizacji przedstawiono w załącznikach 1,2,3 i 4.

Interesariusze w zdecydowanej większości wykazali zbieżność swych opinii z wnioskami z przeprowadzonej diagnozy i wyraźnie wskazali, że **największymi problemami są:**

a) W sferze społecznej:

- wysokie obciążenia demograficzne i rynku pracy,
- wysoki poziom ubóstwa,
- słaba oferta kulturalna,

oraz wybiórczo:

- niesatysfakcjonujący stan edukacji,,
- przestępczość, w szczególności wykroczenia,
- słaba integracja mieszkańców (*brak więzi międzyludzkich*)

b) W sferze gospodarczej:

- niezadawalające wsparcie przedsiębiorczości,,
- niska aktywność inwestycyjna mieszkańców,
- brak wykorzystania dość dużych zasobów terenów inwestycyjnych

c) W sferze przestrzenno-technicznej i środowiskowej:

- przestrzenie zdegradowane,
- brak wyposażenia miejscowości obszaru rewitalizacji w infrastrukturę wodno – kanalizacyjną o odpowiedniej jakości i gazową,
- brak dostępności do infrastruktury kultury,
- brak ścieżek rowerowych,
- niedostatek chodników i oświetlenia drogowego,
- niedostatek zasobów mieszkaniowych,
- niska estetyka otoczenia,
- brak skwerów i placów wyposażonych w ławki i urządzenia dla wyrabiania tężyzny fizycznej,
- niezadawalający stan obiektów użyteczności publicznej,
- brak infrastruktury rekreacji i wypoczynku (tereny spacerowe, parki, ścieżki zdrowia),
- niskie wykorzystanie istniejącego potencjału przestrzennego i istniejących walorów środowiska naturalnego.

6 WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO REWITALIZACJI

W prowadzeniu procesu rewitalizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami, pierwszym krokiem było przeprowadzenie pełnej diagnozy problemów z jakimi borykają się mieszkańcy Miasta i Gminy Mrocza. Na tej podstawie zdefiniowana została wizja zmiany (odnowy) obszaru wymagającego rewitalizacji, czyli Osiedla Stare Miasto w Mroczy oraz miejscowości: Drażno, Nożewo, Rościmin, Witosław i Orle. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2023 roku i odnosi się do wszystkich sfer, których zdiagnozowano problemy. Przesłanie wizji stanu obszaru rewitalizacji wykracza poza ten obszar i swymi efektami oddziaływać będzie na całą Gminę.

Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne.

Przeprowadzone badanie ankietowe pokazało, że w wyniku wsparcia wskazanych w rozdziale IV, społecznych i gospodarczych celów rewitalizacji, najbardziej **oczekiwanymi przez mieszkańców infrastrukturalnymi efektami procesu rewitalizacji** wspierającymi powyższe cele społeczne są (w hierarchii wynikającej z wyników ankietowych):

- Modernizacja/budowa infrastruktury drogowej (w tym: chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie),
- Modernizacja/budowa infrastruktury technicznej (co, wod-kan., gaz),
- Wsparcie aktywności gospodarczej i zawodowej (w tym: wsparcie różnych form samozatrudnienia, zwiększenie działalności szkoleniowo-doradczej),
- Modernizacja/budowa infrastruktury edukacyjnej, w tym poprawa wyposażenia istniejących obiektów,
- Modernizacja/budowa infrastruktury ochrony środowiska (np. instalacja odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja budynków),
- Poprawa estetyki i ładu przestrzennego (w tym: zagospodarowanie pustych przestrzeni, budowa skwerów, placów zabaw, miejsc spacerowych),
- Modernizacja/budowa obiektów kulturalnych, w tym poprawa wyposażenia i oferty istniejących obiektów,
- Rozwój mikro i małych przedsiębiorstw oraz pozyskanie inwestorów zewnętrznych (np. przygotowanie terenów inwestycyjnych dla rozwoju przedsiębiorczości),
- Poprawa systemu komunikacji (*w tym dojazdu do szkół, pracy i urzędu*),
- Nakłady na poprawę bezpieczeństwa publicznego (np. system monitoringu),
- Nakłady na rozwój turystyki i wykorzystanie istniejącego potencjału dla rozwoju turystyki, w szczególności wykorzystującej potencjał rzek i jezior,
- Przedsięwzięcia przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu (*w tym: poprawa systemu pomocy społecznej, wspieranie inicjatyw społecznych w tym zakresie*)

Wizja stanu obszaru rewitalizacji, stanowiąca opis koncepcji obszaru rewitalizacji po zrealizowaniu programu, wynika z logicznie powiązanych ze sobą działań prowadzących do:

- identyfikacji problemów,
- wskazania sposobu ich rozwiązania,

- określenia stanu docelowego
Logikę interwencji zaprezentowano na poniższym schemacie:

SCHEMAT WYZNACZENIA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I OBSZARU REWITALIZACJI W MIEŚCIE I GMINIE MROCZA			
Analiza Miasta i Gminy w podziale na 3 osiedla i 29 miejscowości: ➔ analiza danych statystycznych (lokalne, regionalne) ➔ analiza danych gminnych (informacje, ankiety, spotkania, warsztaty)		Analiza osiedli i miejscowości pod kątem występowania: ➔ problemów społecznych ➔ przestrzeni zdegradowanych ➔ problemów w innych sferach (gosp., środowisko)	
UPROSZCZONA DIAGNOZA POD KĄTEM WYSTĘPOWANIA STANU KRYZYSOWEGO			
Analiza wskaźnikowa i jakościowa mająca na celu zdiagnozowanie obszarów zdegradowanych			
WSKAZANIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH			
Na podstawie przeprowadzonych analiz do obszarów zdegradowanych z miejscowości, w których zdiagnozowano co najmniej 2 problemy społeczne i przestrzeni zdegradowaną lub stan kryzysowy w sferze gospodarczej			
WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI			
Analiza wskaźnikowa i jakościowa oraz zweryfikowanie wyznaczonych obszarów zdegradowanych pod kątem spełnienia celów rewitalizacji			
A. przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej B. przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej C. zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej			
Do obszaru rewitalizacji zaliczono następujące osiedla i miejscowości:			
OSIEDLE STARE MIASTO, DRAŻNO, ROŚCIMIN, WITOSŁAW, ORLE			
Udział powierzchni rewitalizacji w ogólnej powierzchni Miasta i Gminy Mrocza w %	19,92	29,49	Udział mieszkańców obszaru rewitalizacji w ogólnej liczbie mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza w %

Rys. 14 Schemat wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszaru rewitalizacji w Mieście i Gminie Mrocza

Jak wynika z powyższego schematu, ciągiem logicznym w pierwszej kolejności była przeprowadzona diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych, a dopiero w następnej kolejności określono – w oparciu o tę diagnozę i analizę potrzeb - zasięg przestrzenny działań rewitalizacyjnych.

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę oraz wyniki badań ankietowych, sformułowano następującą **wizję obszaru rewitalizacji**:

Obszar rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza zamieszkuje aktywni społecznie i zawodowo, zintegrowani ze społeczeństwem mieszkańcy, korzystający ze zmodernizowanej oraz dostosowanej do potrzeb infrastruktury gospodarczej, edukacyjno-kulturalnej i rekreacyjno-sportowej.

Powyższą wizję pozwolą zrealizować wskazane w rozdziale VII cele i kierunki działań.

W wyniku realizacji powyższej wizji poprawie ulegnie jakość życia nie tylko na obszarach objętych rewitalizacją, ale również w wyniku efektu synergicznego, nastąpi wzrost stopy życiowej wszystkich mieszkańców Gminy. Wpłynie to pozytywnie na działania podejmowane przez społeczność i stanie się impulsem do rozwoju Gminy. Udział w organizowanych spotkaniach, imprezach kulturalnych i sportowych wpłynie na stworzenie i nawiązanie wspólnotowych relacji.

Powyższa wizja jest komplementarna z wizją i misją nakreślonymi w aktualnej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Mrocza na lata 2016-2030:

WIZJA

„Miasto i Gmina Mrocza w roku 2030 gminą przyjazną i bezpieczną dla mieszkańców z rozwiniętą infrastrukturą oraz bogatą ofertą kulturalną i sportowo rekreacyjną. Atrakcyjną dla turystów i przedsiębiorców stosującą zasady zrównoważonego rozwoju”

MISJA

MISJĄ MIASTA I GMINY MROCZA jest stworzenie właściwego klimatu dla rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o wykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych, zasobów rolniczych i potencjału ludzkiego w celu poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców

7 CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

7.1 Cel główny PR Miasta i Gminy Mrocza

**WYPROWADZENIE OBSZARU REWITALIZACJI ZE STANU KRYZYSOWEGO POPRZEZ
ELIMINACJĘ ZJAWISK WPLYWAJĄCYCH NA ICH DEGRADACJĘ**

7.2 Cele szczegółowe GPR Gminy Mrocza

Zgodnie z przyjętymi we wstępie do niniejszego programu założeniami obszar rewitalizacji powinien spełnić **przynajmniej jeden z 4** określonych tam zestawów kryteriów w odniesieniu do obszaru zdegradowanego, determinując tym samym określony kierunek/kierunki działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji. Kierując się zarówno wytycznymi MIR, jak i szeroko dostępnymi wytycznymi wydanymi przez programy regionalne dla obszarów wiejskich oraz zidentyfikowanymi, w oparciu o przeprowadzoną diagnozę i analizę wskaźnikową (patrz tabela 24), w Gminie Mrocza przewidziano następujące 3 cele szczegółowe rewitalizacji przyczyniające się do realizacji powyższego celu głównego:

CEL 1

Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej

CEL 2

Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej

CEL 3

Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne

Kryteria dla powyższych celów szczegółowych przedstawiono w poniższych tabelach:

I. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej

Tab. 34 Występowanie przestrzeni zdegradowanej- możliwość zaadaptowania na cele rozwoju społecznego oraz dostępność publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej

Osiedle ST	Drażno	Rościmin	Witosław	Orle
Występowanie przestrzeni zdegradowanej, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego				
<p>Park Jagiełły działki o pow. 14,0309 ha do wykorzystania dla celów rekreacji. Park przy ulicy Zielonej działki o pow. 3,1552 ha do wykorzystania dla celów rekreacji. Bulwar Nadrzeczny wzdłuż Rokitki – wydzielony fragment działek nr 769 i 783/39 o powierzchni około 5 ha Plaża przy jeziorze Hetmańskim</p>	<p>Obszar przed remizą OSP o pow. 1,0860 ha do wykorzystania jako miejsce spotkań i edukacji z zakresu historii pożarnictwa na tym terenie oraz w obrębie MiG Mrocza</p>	<p>Tereny niezagospodarowane wzdłuż jeziora Rościmińskiego Małego działki o pow. 4,3964 ha. Teren idealny na urządzenie plaży i zaplecza rekreacyjnego dla wsi i okolicznych miejscowości</p>	<p>Park Podworski teren trudno dostępny i zaniedbany, działki o pow. 4,4394 ha walory poznawcze i rekreacja. Plaża gminna nr działki: 18/15 stanowią własność MiG Mrocza o powierzchni 4,0532 ha teren rekreacji i wypoczynku dla całej Gminy Torowisko kolei w wąskotorowej Witosław do granicy Gminy – adaptacja na ścieżkę rowerową - walor poznawczy i unikalna atrakcja turystyczna,</p>	<p>Rządówka w miejscowości Orle, spichlerz oraz tereny parkowe. Działka o pow. 9,0042 ha Walory poznawcze, ekspozycja unikalnych w skali europejskiej zabytków kultury szlacheckiej z przełomu XVIII i XIX wieku. Ważne ze względu na definiowanie tożsamości kulturowej miejscowości</p>
Dostępność publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej				
<p>W obrębie Osiedla SM brak jest dostatecznej liczby miejsc o charakterze rekreacyjnym i umożliwiającym poprawę tężyzny fizycznej i ogólnej sprawności</p>	<p>Na terenie miejscowości brak jest obiektów o charakterze poznawczym, które by wpływały na kształtowanie postaw empatycznych i patriotycznych</p>	<p>Miejscowość posiada ogromne rezerwy w zakresie przestrzeni, które mogą być wykorzystane do celów rekreacyjnych. Tym samym będzie to działanie nadające odpowiedniego kolorytu i wyrazistości</p>	<p>W obrębie gminy brak jest przestrzeni o takim charakterze, która byłaby zagospodarowana. Zarówno Park, jak i plaża oraz ścieżka rowerowa nadałyby miejscowości swoistej specyfiki i wpłynęły na lepsze spełnienie oczekiwań społeczności lokalnej</p>	<p>W obrębie gminy brak jest przestrzeni o takim charakterze, która byłaby zagospodarowana. Zagospodarowany Park, nadałyby miejscowości swoistej specyfiki i wpłynęły na lepsze spełnienie oczekiwań społeczności lokalnej</p>

II. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej

Tab. 35 Występowanie przestrzeni zdegradowanej- możliwość zaadaptowania na cele rozwoju gospodarczego oraz dostępność publicznej infrastruktury aktywizacji gospodarczej

Osiedle ST	Drażno	Rościmin	Witosław	Orle
Występowanie przestrzeni zdegradowanej, która może być zaadaptowana do celów rozwoju gospodarczego				
<p>Park Jagiełły działki o pow. 14,0309 ha do wykorzystania dla celów rekreacji. Park przy ulicy Zielonej działki o pow. 3,1552 ha do wykorzystania dla celów rekreacji. Bulwar Nadrzeczny wzdłuż Rokitki – wydzielony fragment działek nr 769 i 783/39 o powierzchni około 5 ha Plaża przy jeziorze Hetmańskim.</p>	<p>Obszar przed remizą OSP o pow. 1,0860 ha do wykorzystania jako miejsce spotkań i edukacji z zakresu historii pożarnictwa na tym terenie oraz w obrębie MiG Mrocza.</p>	<p>Tereny niezagospodarowane wzdłuż jeziora Rościmińskiego Małego działki o pow. 4,3964 ha. Teren idealny na urządzenie plaży i zaplecza rekreacyjnego dla wsi i okolicznych miejscowości.</p>	<p>Park Podworski teren trudno dostępny i zaniedbany, działki o pow. 4,4394 ha walory poznawcze i rekreacja. Plaża gminna nr działki: 18/15 stanowią własność MiG Mrocza o powierzchni 4,0532 ha teren rekreacji i wypoczynku dla całej Gminy Torowisko kolei w wąskotorowej Witosław do granicy Gminy – adaptacja na ścieżkę rowerową - walor poznawczy i unikalna atrakcja turystyczna.</p>	<p>Rządówka w miejscowości Orle, spichlerz oraz tereny parkowe. Działka o pow. 9,0042 ha Walory poznawcze, ekspozycja unikalnych w skali europejskiej zabytków kultury szlacheckiej z przełomu XVIII i XIX wieku. Ważne ze względu na definiowanie tożsamości kulturowej miejscowości.</p>

Dostępność publicznej infrastruktury aktywizacji gospodarczej				
W obrębie Osiedla SM brak jest dostatecznej aktywności gospodarczej. Brak odpowiednich instalacji sieciowych, niska sprawność Internetu i dostępu do LTE	W obrębie Drażna brak jest dostatecznej aktywności gospodarczej. Brak odpowiednich instalacji sieciowych, niska sprawność Internetu i dostępu do LTE	W obrębie Rościmina brak jest dostatecznej aktywności gospodarczej. Brak odpowiednich instalacji sieciowych, niska sprawność Internetu i dostępu do LTE	W obrębie Witosławia brak jest dostatecznej aktywności gospodarczej. Brak odpowiednich instalacji sieciowych, niska sprawność Internetu i dostępu do LTE	W obrębie miejscowości Orle brak jest dostatecznej aktywności gospodarczej. Brak odpowiednich instalacji sieciowych, niska sprawność Internetu i dostępu do LTE

III. Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne

Tab. 36 Miejscowości o gorszych niż przeciętna w Mieście i Gminie wskaźnikach stanów kryzysowych

Osiedle ST	Drażno	Rościmin	Witosław	Orle
Miejscowości wykazują gorsze od przeciętnej w Mieście i Gminie wskaźniki stanów kryzysowych				
Zaawansowany proces starzenia ludności Wysoki odsetek bezrobotnych Wysoki odsetek bezrobotnych ponad 12>	Wysoki odsetek bezrobotnych Wysoki odsetek bezrobotnych ponad 12>	Zaawansowany proces starzenia ludności Wysoki odsetek bezrobotnych Wysoki odsetek bezrobotnych ponad 12>	Zaawansowany proces starzenia ludności Wysoki odsetek bezrobotnych Wysoki odsetek bezrobotnych ponad 12>	Wysoki odsetek bezrobotnych Wysoki odsetek bezrobotnych ponad 12>
Zainteresowanie lokalnego samorządu prowadzeniem działań aktywizujących sferę społeczną				
Lokalny Samorząd oraz MGOPS wykazują udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących, które mają na celu zwiększenie partycypacji w życiu społecznym oraz zmniejszenie stopnia uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej na terenie Osiedla lub miejscowości. Ponadto lokalna społeczność wykazuje aktywne zainteresowanie budową, modernizacją i adaptacją infrastruktury na cele aktywizacji społecznej.				

- Każdy z powyższych celów został następnie opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi.
- Do każdego z celów rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.
- W ramach powyższych celów i kierunków działań i założonych wskaźników ustalono listę przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.
- Zaplanowane przedsięwzięcia ukierunkowane są na uzyskanie wskazanych w rozdziale VI efektów.

Działania podjęte w ramach Programu Rewitalizacji pozwolą na osiągnięcie wskazanych poniżej efektów na zdegradowanych obszarach Miasta i Gminy Mrocza:

Wzrost aktywności społecznej stymulującej ożywienie społeczne i aktywizację zawodową mieszkańców oraz likwidację przestrzeni zdegradowanych. Zagospodarowanie nieczynnej infrastruktury na cele społeczne. Uruchomienie miejsc spotkań zróżnicowanych środowiskowo i pokoleniowo grup mieszkańców. Poprawa estetyki i ład przestrzennego gminy.

Ożywienie gospodarcze, wzrost potencjału gospodarczego między innymi poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanych. Wzrost aktywizacji zawodowej mieszkańców. Aktywne wypromowanie potencjału rozwoju gospodarczego gminy, w szczególności na obszarze rewitalizacji.

Zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego (związanego m.in. z oddaleniem od rynku pracy, degradacją obszarów, niewystarczającym dostępem do dobrej jakości, niedrogich usług społecznych), w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym. Zmniejszenie problemów patologii społecznej. Poprawa stanu infrastruktury służącej świadczeniu usług społecznych.

Cele rewitalizacyjne i kierunki działań, są odpowiedzią na wcześniej zdiagnozowane problemy i potrzeby oraz zdefiniowaną wizję obszaru rewitalizacji po rewitalizacji. Ich zadaniem jest ograniczenie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji. Cele działań rewitalizacyjnych w gminie Mrocza są ukierunkowane na osiągnięcie wskazanych wyżej efektów procesów rewitalizacji.

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy i konsultacji społecznych wyznaczono więc odpowiadające im cele rewitalizacji odnoszące się przede wszystkim do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Poniżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i są także ukierunkowane na osiąganie efektów procesów rewitalizacji w całym regionie.

Zestawienie celów i kierunków działań rewitalizacyjnych w gminie Mrocza przedstawiono na poniższym schemacie:

WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA					
Obszar rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza zamieszkują aktywni społecznie i zawodowo, zintegrowani ze społeczeństwem mieszkańcy, korzystający ze zmodernizowanej oraz dostosowanej do potrzeb infrastruktury gospodarczej, edukacyjno-kulturalnej i rekreacyjno-sportowej.					
↓					
CEL GŁÓWNY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI					
WYPROWADZENIE OBSZARU REWITALIZACJI ZE STANU KRYZYSOWEGO POPRZECZ ELIMINACJĘ ZJAWISK WPLYWAJĄCYCH NA JEGO DEGRADACJĘ					
CEL SZCZEGÓŁOWY I		CEL SZCZEGÓŁOWY II		CEL SZCZEGÓŁOWY III	
Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej		Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej		Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne	
KIERUNEK DZIAŁANIA		KIERUNEK DZIAŁANIA		KIERUNEK DZIAŁANIA	
1.1.	Współpraca instytucjonalna (Burmistrz, UG, MGOPS, szkoły) na rzecz rozwoju zawodowego mieszkańców	2.1.	Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców	3.1.	Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem
1.2.	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu zagospodarowania przestrzeni zdegradowanej na cele społeczne	2.2.	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu zagospodarowania przestrzeni zdegradowanej na cele gospodarcze	3.2.	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu zagospodarowania przestrzeni zdegradowanej na cele społeczne
1.3.	Rozwój potencjału rekreacyjno- turystycznego i dziedzictwa kulturowego w przestrzeni zdegradowanej	2.3.	Rozwój potencjału gospodarczego i aktywne włączenie w ożywienie przestrzeni zdegradowanej	3.3.	Rozwój lokalnego potencjału społecznego i aktywne włączenie w ożywienie społeczne w MiG
1.4.	Rozwój potencjału społecznego oraz integrowanie mieszkańców – integracja międzypokoleniowa	2.4.	Rozwijanie systemu zachęt finansowych i prawnych dla prowadzenia działalności gospodarczej w PZ	3.4.	Rozwój potencjału rekreacyjno- turystycznego i dziedzictwa kulturowego

EFEKTY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA		
Wzrost aktywności stymulującej ożywienie społeczne i aktywizację zawodową. Zagospodarowanie nieczynnej infrastruktury. Poprawa estetyki i ład przestrzennego	Ożywienie gospodarcze, wzrost potencjału przez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w PZ, wzrost aktywizacji zawodowej, promocja potencjału w OR	Zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia, poprawa warunków udziału w życiu społecznym, zmniejszenie patologii i wykluczenia społecznego

Rys. 15 Zestawienie celów i kierunków działań rewitalizacyjnych

Do poszczególnych celów określono kierunki działań odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk. Kierunki działań sformułowano tak, aby było jasne, w jaki sposób przyczyniają się one do realizacji poszczególnych celów. Kierunki działań różnią się od przedsięwzięć, będących konkretnymi działaniami.

7.2.1 Kwantyfikacja celów rewitalizacji

W tabeli 26 przedstawiono listę wskaźników dla celów rewitalizacji. W zaplanowanych do realizacji głównych projektach rewitalizacyjnych określono wartości bazowe (przed rewitalizacją) i docelowe (stan po rewitalizacji) dla każdego projektu.

Oczekiwane wskaźniki osiągnięć założonych celów procesu rewitalizacji przedstawiono w oparciu o określone wskaźniki docelowe. Wartość poszczególnych wskaźników bazowych przyjmuje w poszczególnych projektach wartości zerowe, gdyż są one trudne do skwantyfikowania, co powoduje, że każda zmiana wskaźnika określi efekty prowadzonych działań. Przy ocenie osiągniętych przez Gminny Program Rewitalizacji założeń monitorowane będą dwa rodzaje wskaźników:

- **Wskaźnik produktu** – bezpośredni materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami;
- **Wskaźnik rezultatu** – bezpośredni efekt zrealizowanego przedsięwzięcia lub projektu, który dostarczy informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku ich wdrożenia i otrzymania wsparcia u beneficjentów pomocy.

Tab. 37 Wskaźniki celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	jm	Wartość wskaźnika	
		bazowy	docelowy
Wskaźniki produktu			
Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	0	8
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	km ²	0	0
Liczba osób biernych zawodowo niezarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy objętych wsparciem w programie ogółem	osoba	0	0
Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoba	0	0
Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoba	0	0
Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoba	0	0

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie.	osoba	0	83
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoba	0	947
Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	mwp	0	25
Wskaźniki rezultatu			
Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	0	0
Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek):	osób	0	2
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osób	0	0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu;	osób	0	0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu;	osób	0	0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek).	osób	0	0
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	szt	0	18
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na wł r-k) po opuszczeniu programu	osób	0	0
Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu.	osób	0	0

Źródło: Opracowanie własne

8 LISTA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Projekty rewitalizacyjne stanowią realną szansę naprawy sytuacji kryzysowej, a co najmniej ograniczenie jej w stopniu gwarantującym zahamowanie regresu i odwrócenie trendu w danej dziedzinie. Tym samym ustalając hierarchię potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych zaplanowano projekty rewitalizacyjne, w ramach kierunków działań, służące osiągnięciu zaplanowanych celów rewitalizacji.

Lista projektów zawiera:

- **główne projekty rewitalizacyjne**

Projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i nie rozwiąże się zdiagnozowanych sytuacji problemowych.

- **uzupełniające projekty rewitalizacyjne**

Opis pozostałych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

W opisie uzupełniających projektów rewitalizacyjnych wskazano jedynie obszary tematyczne, istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji. W grupie uzupełniającej zawarto przedsięwzięcia, które zidentyfikowano jako potrzebne do osiągnięcia określonych efektów, jednak na etapie opracowywania PR nie było możliwe wskazanie, kto będzie realizował dane zadanie, w jakim terminie, w jakim schemacie finansowym itp.

Projekty te nie wynikają bezpośrednio z fiszek projektowych lecz z zebranych w trakcie konsultacji społecznych uwag, sugestii i propozycji uczestniczących w konsultacjach interesariuszy.

Projekty te określono więc jedynie poprzez podanie rodzaju potrzebnych działań bez szczegółowych informacji.

Jednym z kryteriów doboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest identyfikacja potencjalnych źródeł sfinansowania ich realizacji. Dla projektów w ramach niniejszego PR źródła te tkwią w ramach RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Przewidziane do realizacji projekty opierają się w pierwszej kolejności na działaniach ze sfery społecznej. Ich spełnienie jest najczęściej uwarunkowane realizacją projektów infrastrukturalnych, czyli tzw. działań twardych, które wspomogą wykonanie działań miękkich i wpłyną na skuteczność ich działań.

Poniżej przedstawiony został wykaz głównych i uzupełniających projektów społecznych i infrastrukturalnych zaplanowanych do realizacji w ramach przedmiotowego *Programu Rewitalizacji*. Projekty te stanowią odpowiedź na zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji problemy.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Tab. 38 Lista główna projektów rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji		MROCZA OSIEDLE STARE MIASTO				
Cel rewitalizacji		Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej				
Kierunek działania		Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu zagospodarowania przestrzeni zdegradowanej na cele społeczne				
Sfera oddziaływania projektu*	S, FP	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej w Parku im. Jagielly na potrzeby mieszkańców		Nr	1
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość – zł	Prognozowane rezultaty		
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..
Miasto i Gmina Mrocza	Uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej, stworzenie miejsca integracji mieszkańców - Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 1 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. Zakres rzeczowy projektu obejmuje: 1) Ogrodzenie parku 2) Niwelacja i zagospodarowanie terenu 3) Instalacja ławek i oświetlenia. 5) Wydzielenie i urządzenie placu zabaw oraz montaż urządzeń fitness.	Mrocza działki nr wskazane na mapce w załączniku o powierzchni 14,0309 ha	500 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Produkt	1
				Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezultat.	1
Sposób oceny i miary rezultatów		Protokół odbioru końcowego robót				

*(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)

Obszar rewitalizacji		MROCZA OSIEDLE STARE MIASTO				
Cel rewitalizacji		Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne				
Kierunek działania		Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym				
Sfera oddziaływania projektu*	S	Tytuł projektu	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Osiedla SM z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej		Nr	2
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość – zł	Prognozowane rezultaty		
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Miasto i Gmina Mrocza	Organizacja imprez kulturalnych na terenie zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (parku), wykorzystanie miejsca integracji mieszkańców na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 3 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. 5) Przeciwdziałanie skutkom nadmiernego spożywania alkoholu poprzez zwiększenie świadomości społecznej Zakres rzeczowy projektu obejmuje: 1) Organizacja konkursu plastycznego; 2) Organizacja konkursu na temat zdrowego stylu życia oraz problematyki uzależnień; 3) Organizacja festynów, gier, zabaw z wykorzystaniem zrewitalizowanej infrastruktury; 4) Organizacja Dni Rodziny i Sportu.	Mrocza działki nr wskazane na mapce w załączniku o powierzchni 14,0309 ha	10 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie. – 1454 wszyscy mieszkańcy Osiedla	Produkt	1
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;			Rezultat	1	
Sposób oceny i miary rezultatów	Sprawozdanie podsumowujące wraz z oszacowaniem uczestników, listą wystaw, prezentacji prac itp., listy uczestników.					

*(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)

Obszar rewitalizacji	MROCZA OSIEDLE STARE MIASTO					
Cel rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne					
Kierunek działania	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu lepszego zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne					
Sfera oddziaływania projektu*	S, FP	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej w Parku przy ulicy Zielonej na potrzeby mieszkańców			Nr 3
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań		Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty	
					Nazwa wskaźnika	Wielk. wsk..
Miasto i Gmina Mrocza	Uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej, stworzenie miejsca integracji mieszkańców - Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 1 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań.		Mrocza działki nr wskazane na mapce w załączniku o powierzchni 3,1552 ha	900 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Produkt 1

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

	Zakres rzeczowy projektu obejmuje: Ogrodzenie parku, niwelacja i zagospodarowanie terenu, stworzenie oczka wodnego z łódką, budowa Mini-amfiteatru, instalacja ławek i oświetlenia, urządzenie placu zabaw, instalacja urządzeń fitness			Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezultat	1
Sposób oceny i miary rezultatów	Protokół odbioru końcowego robót					

*(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)

Obszar rewitalizacji							OSIEDLE STARE MIASTO MROCZA		
Cel rewitalizacji							Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne		
Kierunek działania							Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz rozwój potencjału rekreacyjno-turystycznego		
Sfera oddziaływania projektu*		S, P-F	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – budowa bulwaru nadbrzeżnego wzdłuż rzeki Rokitka		Nr	4		
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań		Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty				
					Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..		
Miasto i Gmina Mrocza	Uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej, stworzenie miejsca integracji mieszkańców - Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 1 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. 5) Uprawianie sportu – jazda na rowerze i spacer Zakres rzeczowy projektu obejmuje: 1) Wyznaczenie bulwaru 2) Niwelacja i zagospodarowanie terenu-umocnienie brzegów rzeki 3) instalacja ławek i oświetlenia. 5) Wydzielenie i urządzenie placu zabaw oraz montaż urządzeń fitness. 6) infrastruktura handlowo-gastronomiczna		Mrocza nr działek wyszczególnione w odrębnym zestawieniu o powierzchni około 5,0000 ha (część powierzchni Parku im. Jagiełły)	2 500 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach		Produkt	1	
					Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;		Rezultat	1	
Sposób oceny i miary rezultatów	Protokół odbioru końcowego robót								

*(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	OSIEDLE STARE MIASTO MROCZA						
Cel rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne						
Kierunek działania	Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz rozwój potencjału rekreacyjno-turystycznego						
Sfera oddziaływania projektu*	S, P-F	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – Plaża przy Jeziorze Hetmańskim			Nr	5
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty			
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..	
Miasto i Gmina Mrocza	Uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej, stworzenie miejsca integracji mieszkańców - Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 1 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. 5) Uprawianie sportu – jazda na rowerze i spacer Zakres rzeczowy projektu obejmuje: 1) Wyznaczenie plaży i części usługowej 2) Niwelacja i zagospodarowanie terenu-umocnienie brzegów jeziora 3) Instalacja ławek i oświetlenia. 5) Wydzielenie i urządzenie placu zabaw oraz montaż urządzeń fitness. 6) infrastruktura handlowo-gastronomiczna 7) Drogi dojazdowe i parkingi	Mrocza nr działek wyszczególnione w odrębnym zestawieniu o powierzchni około 5,0000 ha	2 000 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Produkt	1	
				Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;			Rezultat
Sposób oceny i miary rezultatów	Sprawozdanie podsumowujące wraz z oszacowaniem uczestników, listą wystaw, prezentacji prac itp., listy uczestników.						

**(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)*

Obszar rewitalizacji	DRAŻNO						
Cel rewitalizacji	Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej						
Kierunek działania	Rozwój potencjału rekreacyjno-turystycznego i dziedzictwa kulturowego w przestrzeni zdegradowanej						
Sfera oddziaływania projektu	S, FP	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – budowa Skansenu Pożarniczego			Nr	6
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty			
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..	

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Miasto i Gmina Mrocza	<p>Celem projektu jest stworzenie kompleksowej izby tradycji OSP na bazie funkcjonującej OSP w Drażnie. Będzie to ciekawa atrakcja turystyczna oraz propagowanie tradycji. Ponadto stworzenie miejsca integracji dla społeczności lokalnej.. Projekt ma na celu także zapobieżenie postępującej dewastacji zebranych eksponatów obrazujących historię pożarnictwa.</p> <p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)Projekt i budowa obiektu, 2) Uporządkowanie terenu. 3)Przystosowanie otoczenia do ekspozycji plenerowych 4) Wykonanie sanitariatów 5) Wydzielenie i urządzenie postoju i miejsca odpoczynku turystów. 6) Wyposażenie obiektu w niezbędny sprzęt obsługi muzealno-turystycznej, 7) Zatrudnienie personelu obsługi izby tradycji i obsługi turystycznej (1 osoba) 	Drażno nr działek wyszczególnione w odrębnym zestawieniu o powierzchni 1,0860 ha - działki stanowią własność MiG Mrocza	800 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Produkt	1
				Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezultat	1
				Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek):		1
Sposób oceny i miary rezultatów	Protokół odbioru końcowego robót, umowy o pracę					

**(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)*

Obszar rewitalizacji	Drażno						
Cel rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne						
Kierunek działania	Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym						
Sfera oddziaływania projektu*	S	Tytuł projektu	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Drażna z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej			Nr	7
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość – zł	Prognozowane rezultaty			
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..	

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Miasto i Gmina Mrocza	Organizacja imprez kulturalnych na terenie zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (sala tradycji OSP), wykorzystanie miejsca integracji mieszkańców na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 5 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. 5) Przeciwdziałanie skutkom nadmiernego spożywania alkoholu poprzez zwiększenie świadomości społecznej	Drażno nr działek wyszczególnione w odrębnym zestawieniu o powierzchni 1,0860 ha - działki stanowią własność MiG Mrocza	10 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – wszyscy mieszkańcy Wsi 263 osoby	Produkt	1
	Zakres rzeczowy projektu obejmuje: Organizacja konkursu wiedzy o OSP; Organizacja konkursu na temat zdrowego stylu życia oraz problematyki aktywizacji społecznej młodzieży;			Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;		
Sposób oceny i miary rezultatów	Sprawozdanie podsumowujące wraz z oszacowaniem uczestników, listą wystaw, prezentacji prac itp., listy uczestników.					

**(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)*

Obszar rewitalizacji	ROŚCIMIN					
Cel rewitalizacji	Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej					
Kierunek działania	Rozwój infrastruktury dla mieszkańców, w celu zagospodarowania przestrzeni zdegradowanej na cele społeczne					
Sfera oddziaływania projektu*	S, FP	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – plaża gminna		Nr	8
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty		
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..
Miasto i Gmina Mrocza	Celem tego projektu jest aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców obszaru rewitalizacji, a częściowo także innych mieszkańców gminy. W ramach projektu planuje przywrócenie plaży i zaplecza do dawnej świetności. Działania ośrodka kultury mają na celu aktywizację społeczną mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu oraz propagowanie zdrowych form rekreacji z wykorzystaniem sportów wodnych.	nr działek wyszczególnione w odrębnym zestawieniu o powierzchni 4,3964 ha - działki stanowią własność MiG Mrocza	2 500 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Produkt	1
	Zakres projektu obejmuje m.in.: wyczyszczenie dna jeziora, budowa urządzeń plażowych, zaplecze techniczne, wypożyczalnia sprzętu rekreacyjnego			Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie		
	wyczyszczenie fragmentu (ok. 15 m) brzegu jeziora, budowa urządzeń plażowych, zaplecze techniczne, wypożyczalnia sprzętu rekreacyjnego, rewaloryzacja otoczenia plaży – teren przylegający zostanie zagospodarowany na cele rekreacyjno-turystyczne, poprzez: budowę parkingu, kąpieliska					

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

*(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)

Obszar rewitalizacji		WITOSŁAW				
Cel rewitalizacji		Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej				
Kierunek działania		Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu zagospodarowania przestrzeni zdegradowanej na cele społeczne				
Sfera oddziaływania projektu*	S, FP	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – plaża gminna		Nr	10
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość – zł	Prognozowane rezultaty		
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..
Miasto i Gmina Mroczka	Uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej, stworzenie miejsca integracji mieszkańców - Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 1 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. Zakres rzeczowy projektu obejmuje: 1) Wyczyszczenie brzegu plaży 2) Niwelacja i zagospodarowanie terenu 3) Instalacja urządzeń sportowo - rekreacyjnych i oświetlenia. 5) Wydzielenie i urządzenie placu zabaw oraz montaż urządzeń fitness.	nr działki: 18/15 stanowią własność MiG Mroczka o powierzchni 4,0532 ha	3 000 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Produkt	1
				Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezultat.	1
Sposób oceny i miary rezultatów		Protokół odbioru końcowego robót				

*(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)

Obszar rewitalizacji		WITOSŁAW				
Cel rewitalizacji		Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne				
Kierunek działania		Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym				
Sfera oddziaływania projektu*	S	Tytuł projektu	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Witosławia z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej		Nr	11
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość – zł	Prognozowane rezultaty		
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Miasto i Gmina Mrocza	Organizacja imprez kulturalnych na terenie zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej, wykorzystanie miejsca integracji mieszkańców na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 5 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. 5) Przeciwdziałanie skutkom nadmiernego spożywania alkoholu poprzez zwiększenie świadomości społecznej	nr działki: 18/13; 18/15 stanowią własność MiG Mrocza oraz 18/1 Parafii rzymsko-katolickiej o powierzchni łącznej 4,4394 ha	10 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie.	Produkt
	Zakres rzeczowy projektu obejmuje: 1) Organizacja konkursu wiedzy o historii miejscowości, Organizacja konkursu na temat zdrowego stylu życia oraz problematyki aktywizacji społecznej młodzieży.			Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezultat	1
Sposób oceny i miary rezultatów	Sprawozdanie podsumowujące wraz z oszacowaniem uczestników, listą wystaw, prezentacji prac itp., listy uczestników.					

**(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)*

Obszar rewitalizacji	WITOSŁAW						
Cel rewitalizacji	Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej						
Kierunek działania	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu zagospodarowania przestrzeni zdegradowanej na cele społeczne						
Sfera oddziaływania projektu*	S, FP	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – Trasa – ścieżka rowerowa na nasypie kolejki wąskotorowej		Nr	12	
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań		Lokalizacja	Szacowana wartość – zł	Prognozowane rezultaty		
Miasto i Gmina Mrocza	Uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej, stworzenie miejsca integracji mieszkańców oraz niewątpliwej atrakcji turystycznej - Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 1 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. 5) Rozwój turystyki rowerowej Zakres rzeczowy projektu obejmuje: 1) Projekt techniczny i budowa ścieżki 2) Niwelacja i zagospodarowanie terenu 3) Wykonanie poglądowych tablic historyczno - przyrodniczych		Witosław – teren należy do PKP – negocjacje w przyszłości	3 000 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Produkt	1
					Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezultat.	1
Sposób oceny i miary rezultatów	Protokół odbioru końcowego robót						

**(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)*

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji		WITOSŁAW				
Cel rewitalizacji		Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne				
Kierunek działania		Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym				
Sfera oddziaływania projektu *	S	Tytuł projektu	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Witosławia z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (ścieżki rowerowej)		Nr	13
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty		
				Nazwa wskaźnika	Wielk. wsk..	
Miasto i Gmina Mrocza	Organizacja imprez integracyjnych i turystycznych na terenie zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (ścieżka rowerowa), wykorzystanie miejsca integracji mieszkańców na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 3 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. 5) Przeciwdziałanie skutkom nadmiernego spożywania alkoholu poprzez zwiększenie świadomości społecznej i uprawianie turystyki rowerowej	Witosław – teren należy do PKP – negocjacje w przyszłości	10 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie.	Produkt	
	Zakres rzeczowy projektu obejmuje: 1) Organizacja spotkań mieszkańców; 2) Organizacja konkurencji sportowych; 3) Organizacja festynów, gier, zabaw z wykorzystaniem zrewitalizowanej infrastruktury; 4) Organizacja konkursów tematycznych (plastycznych, muzycznych itp), 5) Dostarczenie mieszkańcom a przede wszystkim dzieciom i młodzieży podstawowych wiadomości o skutkach nadużywania alkoholu oraz stosowania innych używek			Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezultat	1
Sposób oceny i miary rezultatów		Sprawozdanie podsumowujące wraz z oszacowaniem uczestników,, listy uczestników.				

*(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	ORLE						
Cel rewitalizacji	Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej						
Kierunek działania	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu zagospodarowania przestrzeni zdegradowanej na cele społeczne						
Sfera oddziaływania projektu*	S, FP	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – rządcówka, spichlerz, teren parku			Nr	14
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość – zł	Prognozowane rezultaty			
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..	
Miasto i Gmina Mrocza	Uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej, stworzenie miejsca integracji mieszkańców - Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 1 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. Zakres rzeczowy projektu obejmuje: Ogrodzenie parku, renowacja kościoła, renowacja rządcówki, stworzenie hotelu na bazie spichlerza, sala biesiadna (gastrologia całoroczna), hipoterapia, ośrodek rekreacji ruchowej i porażeniowej, zagospodarowanie plaży i otoczenia (drogi, ścieżki, ławki, oświetlenie)	działka nr 14/4 ANR oraz działka nr 31 parafia rzymskokatolicka	5 000 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Produkt	1	
				Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezultat.	1	
Sposób oceny i miary rezultatów		Protokół odbioru końcowego robót					

*(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)

Obszar rewitalizacji	ORLE						
Cel rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne						
Kierunek działania	Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym						
Sfera oddziaływania projektu*	S	Tytuł projektu	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Orla z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej			Nr	15
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość – zł	Prognozowane rezultaty			
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..	

Miasto i Gmina Mrocza	Organizacja imprez kulturalnych na terenie zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej, wykorzystanie miejsca integracji mieszkańców na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 5 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. 5) Przeciwdziałanie skutkom nadmiernego spożywania alkoholu poprzez zwiększenie świadomości społecznej	działka nr 14/4 ANR oraz działka nr 31 parafia rzymsko-katolicka	10 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie.	Produkt
	Zakres rzeczowy projektu obejmuje: 1) Organizacja konkursu wiedzy o OSP; 2) Organizacja konkursu na temat zdrowego stylu życia oraz problematyki aktywizacji społecznej młodzieży;			Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezultat	1
Sposób oceny i miary rezultatów		Sprawozdanie podsumowujące wraz z oszacowaniem uczestników, listą wystaw, prezentacji prac itp., listy uczestników.				

*(S-społeczna; G-gospodarcza; OS-środowiskowa ; FP-funkcjonalno-przestrzenna)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie fiszek projektowych

Lista główna zawiera 15 przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wszystkie one przyczynią się do rozwiązania problemów społecznych zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji. Pięć przedsięwzięć to tzw. „projekty miękkie” nie zawierające zadań o charakterze infrastrukturalnym. Aż 10 przedsięwzięć zawiera tzw. „zadania twarde”, czyli niezbędne dla osiągnięcia celu społecznego działania infrastrukturalne. Część projektów realizowanych w obszarze rewitalizacji ma szerszy charakter, ich społeczne efekty w bezpośredni sposób oddziaływać będą na interesariuszy z obszaru rewitalizacji. Przewidziane zajęcia w obszarze kultury takie, szczególnie zajęcia bezpłatne dają szansę na aktywizację mieszkańców i włączenie mieszkańców dotąd nie biorących udziału w życiu lokalnym, w szczególności ze zdegradowanych terenów. Jest to miejsce na aktywizację i integrację

Tab. 39 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	Lp/cel/kierunek/wskaźniki	Sfera/Typ projektu	Tytuł/opis przedsięwzięcia
	Cel szczegółowy		Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne
	Kierunek działania		Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu lepszego zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne
	Wskaźnik produktu		Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją
	Wskaźnik rezultatu		Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury

	1	S/FP	Budowa ścieżek rowerowych wzdłuż dróg powiatowych i gminnych- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, wzrost aktywności mieszkańców
	Cel szczegółowy	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne	
	Kierunek działania	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom w celu lepszego zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne	
	Wskaźnik produktu	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją	
	Wskaźnik rezultatu	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury	
	2	S/FP	Budowa chodników i ścieżek dla pieszych przy drogach gminnych - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, poprawa estetyki otoczenia
	Cel szczegółowy	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne	
	Kierunek działania	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom w celu lepszego zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne	
	Wskaźnik produktu	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	
	Wskaźnik rezultatu	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury	
	3	S/FP	Budowa/modernizacja oświetlenia dróg gminnych - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
	Cel szczegółowy	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne	
	Kierunek działania	Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	
	Wskaźnik produktu	Liczba obiektów infrastruktury na zrewitalizowanych obszarach	
	Wskaźnik rezultatu	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na w/ r-k) po opuszczeniu programu	
	4	S/FP	Wsparcie aktywności gospodarczej i zawodowej - w tym: wsparcie różnych form samozatrudnienia, przywrócenie do aktywnego działania zawodowego i społecznego osób zagrożonych ubóstwem, w tym niepełnosprawnych, zwiększenie działalności szkoleniowo-doradczej, warsztaty, panele itp
	Cel szczegółowy	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społecznej	
	Kierunek działania	Rozwój potencjału rekreacyjno-turystycznego i dziedzictwa kulturowego	
	Wskaźnik produktu	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją	
	Wskaźnik rezultatu	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury	
	5	S/FP	Rewitalizacja publicznych terenów zieleni – stworzenie i wykorzystanie obszarów parkowych jako miejsc integracji, aktywności i odpoczynku mieszkańców, poprawa estetyki otoczenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych oraz informacji z UG

9 MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza łączy ze sobą działania społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne. W związku z tym, w sposób kompleksowy przyczynia się do rozwiązania problemów istniejących na wyznaczonym terenie zdegradowanym. Powyższe sfery są wzajemnie ze sobą powiązane i uzupełniają się. Program jest nastawiony na realizację głównie projektów społecznych, jednakże dla dopełnia części z tych działań planuje się przeprowadzenie również projektów infrastrukturalnych.

Komplementarność przestrzenna, problemowa, proceduralno-instytucjonalna, międzyokresowa oraz źródeł finansowania, pozwoli na efektywne oddziaływanie na wyznaczone obszary kryzysowe oraz poprzez efekt synergiczny wpłynie także na rozwój i poprawę warunków życiowych całego Miasta i Gminy.

Dla rewitalizowanego obszaru wyznaczono projekty główne i projekty uzupełniające. Priorytetem dla Miasta i Gminy jest realizacja projektów głównych, które w największym stopniu i w najlepszy sposób, przyczyniają się do poprawy sytuacji występującej na danym obszarze.

Powyższe projekty uzupełniane będą również dodatkowymi projektami, które realizowane będą poza granicami obszaru rewitalizowanego, jednakże są wzajemnie powiązane i w pewnym stopniu oddziałują na ten obszar, a także realizują cele wyznaczone dla Programu.

9.1 Komplementarność przestrzenna między projektami realizowanymi na obszarze rewitalizacji oraz poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji

Projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji, gdyż z efektów rewitalizacji przestrzennej (*ze zmodernizowanej infrastruktury*) będą korzystać nie tylko mieszkańcy danego obszaru, ale również mieszkańcy innych miejscowości, przedsiębiorcy i turyści. Dzięki tak dużemu zasięgowi wielu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na całą Gminę. Projekty te będą mieć pozytywny wpływ na obszar i mieszkańców Gminy, przyczynią się do zwiększenia integracji i aktywizacji społeczności lokalnej.

Prowadzone działania nie spowodują przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary. Nie będą również prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna opierać się więc będzie na:

- wzajemnym dopełnianiu się działań w przestrzeni Gminy (synergia rewitalizacji z planami strategicznymi na szczeblu lokalnym);
- zapobieganiu przenoszeniu problemów na inne tereny;
- ciągłej analizie następstw podejmowanych decyzji dla polityki przestrzennej MiG

9.2 Komplementarność problemowa pomiędzy projektami i lokalnymi programami/strategiami na obszarze rewitalizacji

Prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu. Komplementarność problemowa opierać się będzie na:

- wzajemnym dopełnianiu się działań sektorowych (dopełnienie programów, inwestycji służącym celom społecznym);
- parametryzacji pożądanego stanu, do którego osiągnięcia prowadzi realizacja programu (wskaźniki rezultatu);
- ocenie spójności działań z efektami analiz na obszarze województwa (monitorowanie i ocena wpływu rewitalizacji na wskaźniki regionalne).

Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Powiązania rewitalizacji z dokumentami planistycznymi i strategicznymi na szczeblach: krajowym, regionalnym i lokalnym wykazano w rozdziale I.

9.3 Komplementarność instytucjonalno-proceduralna w zakresie instytucji, procedur funduszy na obszarze rewitalizacji

Struktura i system zarządzania Programem Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Mrocza, pozwala na efektywne współdziałanie ze sobą różnych instytucji, co wpłynie na skuteczniejsze rozwiązywanie występujących na tym terenie negatywnych zjawisk i zagrożeń.

System zarządzania programem rewitalizacji został oparty na systemie działania i zarządzania Miasta i Gminy Mrocza w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

W celu wsparcia zarządzania Programem Rewitalizacji, w szczególności w zakresie współpracy i dialogu z interesariuszami zostanie powołany Komitet Rewitalizacji, który oprócz struktur formalnych Miasta i Gminy wesprze proces wdrażania Programu. W dniach 04 lipca – 10 sierpnia 2017 r przeprowadzono konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Gminy Mrocza w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna opierać się więc będzie na:

- efektywnym systemie zarządzania rewitalizacją (*patrz rozdział XII*);
- spójności działań proceduralnych (*monitorowanie czy proceduralność działań nie wpływa na ich skuteczność*);
- wypracowaniu trwałych standardów.

9.4 Komplementarność finansowa

Projekty rewitalizacyjne zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszy Spójności (FS) oraz środków własnych Gminy.

9.5 Komplementarność międzyokresowa

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza nawiązuje do doświadczeń z wcześniej zrealizowanych przedsięwzięć oraz do ciągłości programowej z poprzedniej perspektywy 2007-2013. Doświadczenie z poprzedniego okresu finansowania wpłynęło na wsparcie planowanych projektów w ramach obecnej perspektywy finansowej. Komplementarność międzyokresowa opierać się będzie na:

- analizie dotychczasowych działań Gminy, ocenie skuteczności osiągnięć, efektywności;
- wykorzystaniu wniosków z dotychczasowych działań w zakresie wykorzystania środków UE i innych w ramach dostępnych programów wsparcia.

10 MECHANIZM WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

Jednym z istotnych aspektów prac nad *Programem Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Mrocza* i planowania działań rewitalizacyjnych jest partycypacja społeczna. Zgodnie z art. 5 ustawy o rewitalizacji, partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz pracach Komitetu Rewitalizacji (*jeżeli został powołany*). Polega ona na realizacji wśród interesariuszy następujących działań, tj.:

- prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, skierowanych do interesariuszy (*o zasadach, celach, istotnie prowadzenia rewitalizacji oraz jej przebiegu*),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowywaniu i realizacji programów rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.
- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążenia do spójności planowanych z nimi działań,

Partycypacja społeczna jest więc nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament działań na każdym etapie tego procesu (*diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie*).

Podmiotami uczestniczącymi w procesie tworzenia i konsultacji Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Mrocza zaliczanymi do interesariuszy rewitalizacji były:

- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, tj. Osiedla Stare Miasto w Mroczy oraz wsi: Drażno, Rościmin, Witosław, Orle,
- Mieszkańcy Miasta Gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- Zarządy OSP z miejscowości rewitalizowanych,
- Zarządy KGW z miejscowości rewitalizowanych,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą na terenie Miasta i Gminy,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność społeczną na terenie Miasta i Gminy, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- Burmistrz, Urząd Miasta i Gminy i jednostki organizacyjne,
- Organy władzy publicznej (*policja*)

W przygotowaniu PR wykorzystano **formy konsultacji społecznych**, o których mowa w **art. 6 ust. 4 uor**, a mianowicie:

- zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, w tym formularzy zamieszczonych na stronie Gminy w BIP,
- spotkania i warsztaty z interesariuszami,
- zbieranie uwag i opinii w formie ankiet skierowanych do wszystkich interesariuszy.

Partycypacja społeczna w procesie opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Mrocza na lata 2017-2023 oparta została na metodzie **klasycznej drabiny partycypacji**. Klasyczna drabina partycypacji wyróżnia zasadniczo trzy główne poziomy:

- informowanie (*uczestnictwo bierne*),
- konsultowanie (*aktywne uczestnictwo*)
- współdecydowanie (*aktywne uczestnictwo*).

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza został wypracowywany przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru.

Podczas opracowywania Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Mrocza przeprowadzono spotkania informacyjne oraz konsultacje z mieszkańcami i ankietyzację, aby zapewnić im możliwość aktywnego udziału w przygotowaniu dokumentu oraz poznać ich oczekiwania wobec procesu rewitalizacji. Propozycje i argumenty mieszkańców wysunięte podczas dyskusji oraz analiza uzupełnionych ankiet, były kluczowym aspektem branym pod uwagę podczas podejmowania decyzji o wyborze obszaru rewitalizacji oraz projektów rewitalizacyjnych na terenie Gminy.

11 SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Podstawowym źródłem finansowania projektów zaplanowanych do zrealizowania w ramach *Programu Rewitalizacji* będzie Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Realizacja projektów będzie możliwa, poprzez zapewnienie komplementarności i skoordynowania projektów z przedsięwzięciami realizowanymi w ramach EFS i EFRR.

W tabeli poniżej przedstawiono ramy finansowe dla przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Mrocza.

Tab. 40 Indykatywne ramy finansowe głównych projektów rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji	OSIEDLE STARE MIASTO MROCZA							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Miasto i Gmina Mrocza	Nazwa projektu			500 000,00	85%	425 000,00	EFS	
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej w Parku im. Jagielly na potrzeby mieszkańców						RPO EFRR	425 000,00
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	175 000,00
	1	S, FP	2020 - 2021				śr. prywatne, w tym dłużne	-
Obszar rewitalizacji	OSIEDLE STARE MIASTO MROCZA							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Miasto i Gmina Mrocza	Nazwa projektu			10 000,00	85%	8 500,00	EFS	8 500,00
	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Osiedla SM z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej						EFRR	
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	1 500,00
	2	S	2020 - 2021				śr. prywatne, w tym dłużne	-
Obszar rewitalizacji	OSIEDLE STARE MIASTO MROCZA							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Miasto i Gmina Mrocza	Nazwa projektu			900 000,00	85%	765 000,00	EFS	
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej w Parku przy ulicy Zielonej na potrzeby mieszkańców						EFRR	765 000,00
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	135 000,00
	3	S, FP	2020-2022				śr. prywatne, w tym dłużne	

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	OSIEDLE STARE MIASTO MROCZA							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Miasto i Gmina Mrocza	Nazwa projektu			2 500 000,00	85%	2 125 000,00	EFS	
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – budowa bulwaru nadrzecznego wzdłuż rzeki Rokitka						RPO EFRR	2 125 000,00
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	375 000,00
	4	S, FP	2020 - 2021				śr. prywatne, w tym dłużne	-
Obszar rewitalizacji	OSIEDLE STARE MIASTO MROCZA							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Miasto i Gmina Mrocza	Nazwa projektu			2 000 000,00	85%	1 700 000,00	EFS	
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – Plaża przy Jeziorze Hetmańskim						RPO EFRR	1 700 000,00
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	300 000,00
	5	S, FP	2018-2020				śr. prywatne, w tym dłużne	
Obszar rewitalizacji	DRAŻNO							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Miasto i Gmina Mrocza	Nazwa projektu			800 000,00	85%	680 000,00	EFS	
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – budowa Skansenu Pożarniczego i otoczenie						RPO EFRR	680 000,00
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	120 000,00
	6	S, FP	2018-2020				śr. prywatne, w tym dłużne	-
Obszar rewitalizacji	DRAŻNO							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Miasto i Gmina Mrocza	Nazwa projektu			10 000,00	85%	8 000,00	EFS	8 000,00
	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Drażna z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej						EFRR	
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	2 000,00
	7	S	2018-2020				śr. prywatne, w tym dłużne	-
Obszar rewitalizacji	ROŚCIMIN							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Miasto i Gmina	Nazwa projektu			2 500 000,00	85%	2 225 000,00	EFS	

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

Mrocza	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – plaża gminna - od Świetlicy do Stacji						RPO EFRR	2 225 000,00
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	275 000,00
	8	S, FP	2018-2022				śr. prywatne, w tym dłużne	
Obszar rewitalizacji	WITOSŁAW							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Gmina Mrocza/GOPS	Nazwa projektu			4 000 000,00	85%	3 400 000,00	EFS	-
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej - Park Podworski w Witosławiu – plac zabaw, fitness						EFRR	3 400 000,00
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	600 000,00
	9	S, FP	2020-2023				śr. prywatne, w tym dłużne	
Obszar rewitalizacji	WITOSŁAW							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Gmina Mrocza	Nazwa projektu			3 000 000,00	85%	2 550 000,00	EFS	
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – plaża gminna						RPO EFRR	2 550 000,00
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	450 000,00
	10	S, FP	2019 - 2021				śr. prywatne, w tym dłużne	
Obszar rewitalizacji	WITOSŁAW							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Gmina Mrocza	Nazwa projektu			10 000,00	85%	8 500,00	EFS	8 500,00
	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Witosławia z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (Park, plaża)						EFRR	
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	1 500,00
	11	S	2019-2023				śr. prywatne, w tym dłużne	-
Obszar rewitalizacji	WITOSŁAW							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Gmina Mrocza	Nazwa projektu			3 000 000,00	85%	2 550 000,00	EFS	
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – Trasa – ścieżka Rowerowa na nasypie kolejki wąskotorowej						RPO EFRR	2 550 000,00

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023

	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	400 000,00
	12	S, FP	2020 - 2023				śr. prywatne, w tym dłużne	
Obszar rewitalizacji	WITOSŁAW							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Gmina Mrocza	Nazwa projektu			10 000,00	85%	8 500,00	EFS	8 500,00
	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Witosławia z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (ścieżka)						EFRR	
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	1 500,00
	13	S	2019-2023				śr. prywatne, w tym dłużne	
Obszar rewitalizacji	ORLE							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	Kwota zł
Gmina Mrocza	Nazwa projektu			5 000 000,00	40%	2 000 000,00	EFS	-
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej – rządcówka, spichlerz, teren parku						EFRR	-
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	2 000 000,00
	13	S, PF	2019-2023				śr. prywatne, w tym dłużne	2 000 000,00
Obszar rewitalizacji	ORLE							
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	kwota zł
Gmina Mrocza	Nazwa projektu			10 000,00	80%	8 500,00	EFS	8 500,00
	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców wsi Orle z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (park						EFRR	
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	1 500,00
	14	S	2019-2023				śr. prywatne, w tym dłużne	

12. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości Gminy, stanowią jej zadania własne. Wszelkie koszty związane z zarządzaniem programem będą pokrywane z budżetu Gminy.

Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest sprawna koordynacja działań i sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie przez interesariuszy skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Głównymi podmiotami, na których spoczywa obowiązek sprawnego przygotowania i wdrożenia programu to:

BURMISTRZ MIASTA I GMINY MROCZA

Do zadań Burmistrza Miasta i Gminy należy w szczególności:

- Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie programu rewitalizacji, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji,
- Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia programu rewitalizacji,
- Występowanie do instytucji wskazanych w art. 17 ustawy o rewitalizacji o zaopiniowanie projektu programu rewitalizacji,
- Prowadzenie konsultacji społecznych,
- Powołanie w drodze zarządzenia Komitetu Rewitalizacji,
- Zapewnienie obsługi organizacyjnej Komitetu Rewitalizacji,

RADA GMINY MROCZA

Zadaniami Rady Gminy są w szczególności:

- Zatwierdzenie i uchwalenie programu rewitalizacji,
- Uchwalenie zasad wyznaczania składu i zasad działania Komitetu Rewitalizacji,
- Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w gminnym programie rewitalizacji, służących realizacji zadań własnych Miasta i Gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta i Gminy,

Zakres zawartości załącznika do WPF określa przepis art. 226 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym zamieszcza się w nim odrębnie dla każdego przedsięwzięcia:

1. nazwę i cel;
2. jednostkę organizacyjną odpowiedzialną za realizację lub koordynującą wykonywanie przedsięwzięcia;
3. okres realizacji i łączne nakłady finansowe;

4. *limity wydatków w poszczególnych latach;*

5. *limit zobowiązań.*

- Uchwalanie zmian Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy,
- Podjęcie uchwały o uchyleniu programu rewitalizacji w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych.

KOMITET REWITALIZACJI

Stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Miasta i Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni rolę opiniodawczo-doradczą Burmistrza.

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji zapewniające wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli, określi w drodze uchwały Rada Miasta i Gminy Mrocza w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Programu Rewitalizacji.

KOORDYNACJA całego procesu rewitalizacji jest w gestii Urzędu Miasta i Gminy Mrocza, który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania. Burmistrz Miasta i Gminy wyznaczy pracownika odpowiedzialnego za wsparcie wszystkich powyższych organów w realizacji ich zadań związanych z rewitalizacją.

Osoba wyznaczona do koordynacji procesu rewitalizacji będzie realizowała m.in. następujące zadania:

- Współpraca ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu,
- Współpraca z innymi referatami Urzędu Miasta i Gminy w zakresie realizacji programu.
- Współpraca z Komitetem Rewitalizacji w sprawach związanych z przygotowaniem, prowadzeniem i oceną rewitalizacji, tworzenie sieci współpracy między interesariuszami,
- Współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi oraz prowadzenie dialogu społecznego
- Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek Miasta i Gminy oraz strony społecznej,
- Działania informacyjno-promocyjne w zakresie realizacji PR, w tym umieszczanie tablic informacyjnych i tablicy pamiątkowej w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, które będą informować o projekcie. Działania informacyjne i promocyjne są nierozdzielnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu,
- Przygotowywanie w uzasadnionych przypadkach projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów,

- Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów,
- Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu,
- Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu,

Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Mrocza na lata 2017-2023 obejmuje okres od m-ca czerwca 2017 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca 2023 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z programu.

12 SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ MODYFIKACJI PROGRAMU

W zależności od charakteru dostępnych danych przeprowadzone będą dwa rodzaje monitoringu:

- **monitoring rzeczowy** – dostarczy informacji na temat efektów realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podstawie wskaźników produktu i rezultatu;
- **monitoring finansowy** – dostarczy informacji na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, które będą podstawą do oceny efektywności i racjonalności wydatkowania potencjalnych środków.

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami gminnego programu rewitalizacji.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Odpowiedzialny za monitoring będzie wyznaczony pracownik Urzędu Miasta i Gminy. Do jego obowiązków należeć będzie także wykonanie wzoru formularza oceny projektu, który będzie wypełniany przez poszczególne podmioty wykonujące projekty rewitalizacyjne. Umożliwi to oszacowanie wartości wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów projektów.

Raport dotyczący oceny skuteczności działań wynikający z przeprowadzonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych sporządzany będzie co najmniej **raz na 3 lata** i przekazywany IZ RPO WK-P. (art. 22 ust 1 uor).

Zakres przedmiotowych raportów powinien obejmować następujące informacje, dotyczące:

- postępów finansowych, źródeł finansowanych zadań,
- postępów rzeczowych, zgodności z przyjętym harmonogramem,
- przebiegu wdrażania poszczególnych projektów,
- sposobu komunikacji ze społecznością lokalną w zakresie wdrażania GPR.

Prowadzący monitoring koncentrować się będzie na stopniu i postępie realizacji wskaźników określonych dla poszczególnych celów szczegółowych rewitalizacji oraz projektów rewitalizacyjnych (*rozdziały VI i VII*).

Istotnym elementem jest **aktualizacja Programu Rewitalizacji**, w przypadku wystąpienia podczas jego realizacji zmian zachodzących w obszarze rewitalizacji lub na terenie pozostającym z nim w zależności i wywierającym na niego wpływ. W przypadku takiej sytuacji istnieje konieczność dokonania odpowiednich zmian i uchwalenie aktualizacji dokumentu. Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. W szczególności aktualizacja będzie przeprowadzona w sytuacji:

- Zmiany aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy,
- Nowo zidentyfikowanych problemów, potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczności dostosowania działań do możliwości budżetu Gminy oraz dostępności środków zewnętrznych

Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym horyzoncie czasowym PR.

Przepisy ustawy o rewitalizacji określają procedurę postępowania aktualizacyjnego. Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, w przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, burmistrz Miasta i Gminy występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię Komitetu Rewitalizacji.

Zmiana/aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji **następuje w trybie, w jakim został on uchwalony**, a więc nie tylko w zakresie legislacyjnym ale również przy spełnieniu wszystkich ustawowych wymogów partycypacji społecznej.

Procedura wprowadzania zmian do gminnego programu rewitalizacji wymaga więc przeprowadzenia następujących działań:

1. Rada Gminy z własnej inicjatywy lub na wniosek Burmistrza, po uzyskaniu opinii Komitetu Rewitalizacji, podejmuje uchwałę o przystąpieniu do zmiany Programu Rewitalizacji.
2. Burmistrz ogłasza informację o przystąpieniu do zmiany Programu Rewitalizacji.

3. Na podstawie w/w uchwały Burmistrz przygotowuje projekt zmiany Programu Rewitalizacji.
4. Jeśli zmiana/aktualizacja PR dotyczy listy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub wymaga zmiany uchwały o Specjalnej Strefie Rewitalizacji, opracowany projekt aktualizacji PR poddany zostanie konsultacjom społecznym,
5. Wnioski o zaopiniowanie projektu zmiany Programu Rewitalizacji do podmiotów wymienionych w art. 17 ustawy o rewitalizacji obowiązuje odpowiednio jak w procedurze opracowania PR (*jeśli zmiana dot. listy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub wymaga zmiany uchwały o Specjalnej Strefie Rewitalizacji*).
6. Rada Miasta i Gminy Mrocza podejmuje następnie uchwałę o przyjęciu zmiany Programu Rewitalizacji. Uchwała nie stanowi aktu prawa miejscowego.

Zmiana Programu Rewitalizacji **nie wymaga** uzyskania opinii ani przeprowadzania konsultacji społecznych, jeżeli nie dotyczy przedsięwzięć zawartych na liście podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. (art. 23 ust 2 uor).

13 WYKAZ NIEZBĘDNYCH ZMIAN I OPINII

13.1 Ocena oddziaływania na środowisko Programu Rewitalizacji

Zgodnie z art. 46 i 47 ustawy OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają m.in. projekty:

- polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione powyżej, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony;
- dokumentów, innych niż wymienionych powyżej, jeżeli w uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (RDOŚ), organ opracowujący projekt dokumentu stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętych dokumentów, o którym mowa powyżej. W związku z tym co do zasady istnieje konieczność przeprowadzenia SOOS dla projektu PR. Koniecznym jest jednak stwierdzenie, że dokument wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, lub że realizacja postanowień tego dokumentu może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

W związku z obszarem oddziaływania jak i zakresem i charakterem zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Mrocza na lata

2017-2023 w rozumieniu przepisów regulujących oceny oddziaływania na środowisko stanowi dokument, o którym mowa w art. 48 i 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko –Burmistrz Miasta i Gminy Mrocza zdecydował o przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z powyższym projekt Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza na lata 2017-2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy celem **uzgodnienia zakresu dla przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.**

13.2 Gminny Program Rewitalizacji a ochrona zabytków

Na obszarze rewitalizacji objętym Programem Rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza brak jest obiektów podlegających ochronie zabytków.

Jednakże jeśli w trakcie realizacji przedsięwzięć objętych programem wystąpi konieczność przeprowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, roboty budowlane, badania konserwatorskie i restauratorskie , a także inne działania, które mogłyby prowadzić do naruszenia lub zmiany wyglądu obiektów i terenów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, ujętych w ewidencji zabytków lub wskazane do objęcia ochroną ustaleniami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, będą prowadzone zgodnie z wymogami odrębnych przepisów dotyczących ochrony zabytków.

W przypadku **obiektów i terenów objętych ochroną zabytków** przed ewentualnymi planowanymi pracami polegającymi m. in. na remoncie, budowie, modernizacji, iluminacji świetlnej, zagospodarowaniu terenu oraz rewaloryzacji parków skwerów zieleni, Gmina każdorazowo wystąpi do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o **zalecenia konserwatorskie**. Wskazane prace będą prowadzone **zgodnie z wymogami odrębnych przepisów dotyczących ochrony zabytków.**

13.3 Gminny Program Rewitalizacji a ochrona przyrody

Na obszarach rewitalizacji, na których **występują formy ochrony przyrody**, wszelkie podejmowane działania będą prowadzone **zgodnie z wymogami odrębnych przepisów** dotyczących ustanowionych form ochrony przyrody.

13.4 Gminny Program Rewitalizacji a obszary szczególnie zagrożone powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych

Na terenie Miasta i Gminy Mrocza nie zidentyfikowano źródeł szczególnego zagrożenia powodzią. Prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi nie występuje. Ponadto sieć hydrograficzna obszaru objętego projektem jest stosunkowo uboga. Występują powierzchnie

terenów podmokłych, które sprzyjają powstawaniu lokalnych, sezonowych podtopień. Jednak ich występowanie zależy głównie od okresowych zjawisk meteorologicznych.

Ponadto na terenie Miasta i Gminy Mrocza nie zidentyfikowano obszarów predysponowanych do osuwania się mas ziemnych.

14 WYKAZ ZMIAN W UCHWAŁACH

Ze względu na zaplanowane w niniejszym programie przedsięwzięcia rewitalizacyjne **nie jest konieczne dokonywanie zmian** w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 150 oraz z 2015 r., poz. 1322).

Realizacja niniejszego programu w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

nie wymaga wprowadzania zmian w:

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Mrocza - (art. 15 ust 1 pkt 13 a uor)

ani nie wymaga wskazania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany (art.15 ust 1 pkt 13 b uor)

Dla prawidłowej realizacji założeń programu **nie jest konieczne uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji**, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Dla obszaru objętego rewitalizacją **nie będzie tworzona Specjalna Strefa Rewitalizacji**. Jeżeli w późniejszym terminie zajdzie konieczność ustanowienia Strefy, zostanie ona wprowadzona w drodze uchwały będącej aktem prawa miejscowego na okres maksymalnie 10 lat, zgodnie z postanowieniami ustawy o rewitalizacji.

Niezwłocznie po uchwaleniu Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2017- 2023, Rada Miasta i Gminy wprowadzi przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w tym programie, służące realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, o którym mowa w art. 226 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, Rada Gminy wprowadzi przedsięwzięcia do tego załącznika niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.

Zgodnie z harmonogramem prac dotyczących opracowania PR w trakcie prac nad Programem Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2017-2023, tj. jeszcze przed jego uchwaleniem, zostanie podjęta uchwała Rady Miasta i Gminy w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania **Komitetu Rewitalizacji**.

3. Które z obszarów znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Mrocza powinny zostać poddane rewitalizacji? Zaznacz jedną miejscowość z poniższej listy.

Mrocza Osiedle Jedyńka	☐	Mrocza Osiedle Stare Miasto	☐
Mrocza Osiedle Młodych	☐	Chwałka	☐
Białowieża	☐	Dąbrowice	☐
Drażno	☐	Drażonek	☐
Drzewianowo	☐	Drzewianowo (osada leśna)	☐
Izabela	☐	Jadwigowo	☐
Jeziorko Zabartowskie	☐	Janowo	☐
Kaźmierzewo	☐	Konstantowo	☐
Kosowo	☐	Kozia Góra Krajeńska	☐
Krukówko	☐	Modrakowo	☐
Matyldzin	☐	Orle	☐
Ostrowo	☐	Orlinek	☐
Rościmin	☐	Orzelski Młyn	☐
Samsieczyn	☐	Podgórz	☐
Wiele	☐	Rajgród	☐
Witosław	☐	Słupówko	☐
Wyrza	☐	Zdrogowo	☐

4. Jakie problemy techniczne występują Pana/i zdaniem na obszarze wskazanej powyżej miejscowości?

Wypełniający nie tylko stwierdza występowanie lub brak problemu, ale także – w sytuacji stwierdzenia występowania danego problemu - ocenia stopień zagrożenia dla poziomu życia mieszkańców, jakie powoduje dany problem.

Rodzaj Problemu	<i>Brak problemu</i>	<i>Niskie zagrożenie problemem</i>	<i>Średnie zagrożenie problemem</i>	<i>Wysokie zagrożenie problemem</i>
<i>Brak infrastruktury technicznej (np. co, wod-kan, gaz)</i>	☐	☐	☐	☐
<i>Zły stan obiektów użyteczności publicznej</i>	☐	☐	☐	☐
<i>Zdewastowane i opuszczone tereny/obiekty</i>	☐	☐	☐	☐
<i>Brak terenów rekreacyjnych (np. boisk, placów zabaw)</i>	☐	☐	☐	☐
<i>Zły stan dróg, chodników/ścieżek dla pieszych</i>	☐	☐	☐	☐
<i>Małe zasoby mieszkaniowe</i>	☐	☐	☐	☐
<i>Zły stan techniczny budynków mieszkalnych</i>	☐	☐	☐	☐
<i>Brak ścieżek rowerowych</i>	☐	☐	☐	☐
<i>Słaba komunikacja</i>	☐	☐	☐	☐
<i>Zaniedbane zabytki (kultury/przyrody)</i>	☐	☐	☐	☐

<i>Zanieczyszczenie środowiska</i>	O	O	O	O
<i>Niska estetyka otoczenia</i>	O	O	O	O
<i>Inne</i>	O	O	O	O

5. Jakie problemy społeczno-gospodarcze występują Pana/i zdaniem na obszarze wskazanej powyżej miejscowości?

Wypełniający nie tylko stwierdza występowanie lub brak problemu, ale także – w sytuacji stwierdzenia występowania danego problemu - ocenia stopień zagrożenia dla poziomu życia mieszkańców, jakie powoduje dany problem.

Rodzaj Problemu	<i>Brak problemu</i>	<i>Niskie zagrożenie problemem</i>	<i>Średnie zagrożenie problemem</i>	<i>Wysokie zagrożenie problemem</i>
<i>Sytuacja na lokalnym rynku pracy (bezrobocie, niskie wynagrodzenia, mało atrakcyjne miejsca pracy)</i>	O	O	O	O
<i>Problemy z prowadzeniem biznesu/działalności gospodarczej (niedostępność lokali, małe wsparcie władz)</i>	O	O	O	O
<i>Patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie)</i>	O	O	O	O
<i>Niskie poczucie bezpieczeństwa (kradzieże, rozboje, wypadki)</i>	O	O	O	O
<i>Słaba integracja mieszkańców (brak więzi międzyludzkich)</i>	O	O	O	O
<i>Słaba współpraca instytucji publicznych z mieszkańcami</i>	O	O	O	O
<i>Słaba oferta spędzenia wolnego czasu (kulturalna, sportowa, rekreacyjna)</i>	O	O	O	O
<i>Bezdomność</i>	O	O	O	O
<i>Problemy z opieką nad dziećmi do lat 6</i>	O	O	O	O
<i>Brak dostępu do współczesnych technologii informacyjnych (np. telefonia komórkowa, internet).</i>	O	O	O	O
<i>Problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa (duży odsetek osób starszych, migracja ludzi młodych)</i>	O	O	O	O
<i>Ubóstwo (duży odsetek ludzi biednych, żebractwo)</i>	O	O	O	O
<i>Inne</i>	O	O	O	O

6. Które ze wskazanych wyżej problemów technicznych i społeczno-gospodarczych we wskazanym obszarze wydają się Panu/i priorytetowe?

.....

-

 7. Czy poza wymienionymi wyżej problemami zauważa Pan/i jakieś inne negatywne zjawisko, które powinno zostać rozwiązane w ramach rewitalizacji? Co to za problem i kogo dotyczy?

 8. Jakie z niżej wymienionych działań/przedsięwzięć powinny zostać podjęte w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla zaradzenia wskazanym w punktach 6 i 7 priorytetowym problemom?

☐	<i>Modernizacja/budowa infrastruktury technicznej (co, wod-kan, gaz)</i>
☐	<i>Modernizacja/budowa infrastruktury drogowej (w tym: chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie)</i>
☐	<i>Modernizacja/budowa infrastruktury ochrony środowiska (np. instalacja odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja budynków)</i>
☐	<i>Modernizacja/budowa infrastruktury edukacyjnej, w tym poprawa wyposażenia istniejących obiektów</i>
☐	<i>Poprawa systemu komunikacji (w tym dojazdu do szkół)</i>
☐	<i>Poprawa estetyki i ład przestrzennego (w tym: zagospodarowanie pustych przestrzeni, budowa skwerów, placów zabaw, miejsc spacerowych)</i>
☐	<i>Modernizacja/budowa obiektów kulturalnych, w tym poprawa wyposażenia i oferty istniejących obiektów</i>
☐	<i>Nakłady na rozwój turystyki, w tym renowacja zabytków i wykorzystanie ich potencjału dla rozwoju turystyki.</i>
☐	<i>Wsparcie aktywności gospodarczej i zawodowej (w tym: wsparcie różnych form samozatrudnienia, zwiększenie działalności szkoleniowo-doradczej)</i>
☐	<i>Przedsięwzięcia przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu (w tym: poprawa systemu pomocy społecznej, wspieranie inicjatyw społecznych w tym zakresie)</i>
☐	<i>Rozwój mikro i małych przedsiębiorstw oraz pozyskanie inwestorów zewnętrznych (np. przygotowanie terenów inwestycyjnych dla rozwoju przedsiębiorczości)</i>
☐	<i>Nakłady na poprawę bezpieczeństwa publicznego (np. system monitoringu)</i>
☐	<i>Inne</i>

METRYCZKA:

1. **Płeć:** Kobieta Mężczyzna
2. **Wiek:** poniżej 25 lat 26-45 lat 46-60 lat 61 lat i więcej
3. **Miejsce zamieszkania:**.....
4. **Zatrudnienie:**

- uczeń/student
- przedsiębiorca
- osoba bezrobotna
- rolnik
- osoba pracująca

5. **Poziom wykształcenia:**

- podstawowe
- zawodowe
- wyższe
- gimnazjalne
- średnie

6. Czy zamierza Pan/i aktywnie włączyć się we wdrażanie procesu rewitalizacji?
(uczestnictwo w organizowanych warsztatach, spotkaniach integracyjnych, wydarzeniach)

TAK

NIE

Dziękujemy za udział w ankiecie i zapraszamy do dalszej współpracy w przygotowaniu PR MiG Mrocza

15.2 Załącznik nr 2 - Fiszka projektowa

**GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY MROCZA NA LATA 2017-2023**

IDENTYFIKACJA ZGŁASZAJĄCEGO			
I.1. Osoba do kontaktu			
Imię i nazwisko			
Telefon kontaktowy		E-mail	
Reprezentowana instytucja/organizacja			
CHARAKTERYSTYKA PLANOWANEGO PROJEKTU			
II.1. Lokalizacja projektu na obszarze rewitalizacji			
Ulica(e)/nr ewidencyjny(e) działki			
II.2. Informacje dotyczące planowanego projektu			
1. Cel projektu			

2. Główne planowane działania/zadania			
3. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu			
4. Jakie trzy najważniejsze efekty zostaną osiągnięte w wyniku realizacji projektu?			
Wzrost wykształcenia i dostosowanie kwalifikacji mieszkańców do potrzeb rynku pracy	☐	Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych	☐
Włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych marginalizacją	☐	Poprawa stanu infrastruktury technicznej i drogowej	☐
Zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej	☐	Stworzenie i/lub rozszerzenie bazy turystycznej i rekreacyjnej	☐
Wzrost liczby miejsc pracy	☐	Stworzenie i/lub rozszerzenie bazy sportowej	☐
Poprawa jakości i zwiększenie dostępności do usług publicznych	☐	Ograniczenie tzw. niskiej emisji i poprawa jakości środowiska naturalnego	☐
Pozyskanie inwestorów zewnętrznych	☐	Odnowa, ochrona i udostępnienie dziedzictwa kulturowego i naturalnego	☐

Wsparcie aktywności zawodowej i gospodarczej, w tym rozwój mikro i małej przedsiębiorczości, form samozatrudnienia itp.	☐	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	☐
Modernizacja/budowa obiektów kulturalnych, w tym poprawa wyposażenia i oferty istniejących obiektów	☐	Poprawa systemu komunikacji, w tym dojazdu do szkół	☐
Inne (<i>jakie?</i>)	☐	Inne (<i>jakie?</i>)	☐
5. W jakich sferach projekt wpłynie na rozwiązanie problemów?	☐ społecznej ☐ gospodarczej ☐ przestrzenno-funkcjonalnej ☐ technicznej ☐ środowiskowej		
6. Planowany termin realizacji (mm/rr)	od do		
7. Czy projekt będzie realizowany we współpracy z partnerem/ami? (jeśli tak, proszę ich wskazać)	☐ TAK ☐ NIE		
	sektor publiczny		
	sektor społeczny		
	sektor gospodarczy		
8. Szacunkowa wartość całego projektu w złotych (netto)			
9. Źródło finansowania (EFS, EFRR, inne):			
II.3. Uwagi/dodatkowe informacje			

Wyrażam zgodę na:

- przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w niniejszej fiszce projektowej zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 922) w celu sporządzenia oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza na lata 2017-2023.

.....
Data i czytelny podpis

15.3 Załącznik nr 3 - Wyniki badań ankietowych i konsultacji społecznych dotyczących obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Mrocza, 18 sierpnia 2017 r.

[Wyniki badań ankietowych i konsultacji społecznych dotyczących obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.](#)

W trakcie opracowania diagnozy celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza wykorzystano dotąd następujące formy partycypacji społeczności lokalnej w procesie rewitalizacyjnym

1. Spotkanie informacyjne dn. 04 lipca 2017 r.

Na spotkaniu w dniu 04.07.2017r. eksperci z Pomorskiej Grupy Konsultingowej SA przedstawili cele oraz tryb opracowania Programu Rewitalizacji. Na stronie internetowej Miasta i Gminy Mrocza www.mrocza.pl interesariusze mieli możliwość pobrania ankiety oraz uzyskania wyczerpujących informacji na temat jej wypełnienia.

Na pierwszym spotkaniu informacyjnym zaprezentowano cele programu rewitalizacji, podstawowe pojęcia oraz etapy prac rewitalizacyjnych. Na spotkaniu wręczono uczestnikom ankiety z prośbą o wypełnienie.

2. Ankietyzacja prowadzona w dniach 04 lipca-04 sierpnia 2017 r.

PODSUMOWANIE WYNIKÓW PRZEPROWADZONEJ ANKIETYZACJI.

Liczba wypełnionych ankiet – 430

Spłynęło 430 wypełnionych lub częściowo wypełnionych ankiet. Stanowi to 4,69% mieszkańców Miasta i Gminy. Najwięcej ankiet (112, co stanowi 26,05%) wpłynęło od mieszkańców Mroczy. Następne w kolejności miejscowości: Witosław (54, co stanowi 12,56%), Drążno i Izabela (po 45, co stanowi 10,47%). Z tych czterech miejscowości wpłynęło aż 59,53% ankiet, co jest w pełni zrozumiałe ponieważ liczba ludności w tych czterech miejscowościach stanowi aż 55,70% ludności Miasta i Gminy.

Z pozostałych miejscowości spłynęłyankiety w liczbie od 1 do 28. Tylko z dwóch miejscowości odzew na przeprowadzonąankietyzację był zerowy. Szczególnie symptomatycznym jest wysoki udział wankietyzacji mieszkańców miejscowości, zidentyfikowanych na podstawie analizy wskaźnikowej jako obszar zdegradowany lub rewitalizowany w Mieście i Gminie. (*Mrocza Osiedle Stare Miasto – 45; Drążno – 45; Witosław – 54; Izabela – 45*)

Udział ankiet wg miejscowości

Miejscowość	Ilość wypełnionych ankiet	% w ilości ogółem wypełnionych ankiet	Miejscowość	Ilość wypełnionych ankiet	% w ilości ogółem wypełnionych ankiet
Mrocza Os. Jedyńka	25	5,81%	Modrakowo	13	3,02%
Mrocza Os. Stare Miasto	75	17,44%	Krukówko	7	1,63%
Mrocza Os. Młodych	12	2,79%	Kaźmierzewo	0	0,00%
Białowieża	5	1,16%	Orzelski Młyn	2	0,47%
Jadwigowo	12	2,79%	Matyldzin	15	3,49%
Orlinek	4	0,93%	Ostrowo	8	1,86%
Drążno	45	10,47%	Chwałka	2	0,47%
Drążonek	2	0,47%	Słupówko	2	0,47%
Drzewianowo	13	3,02%	Rościmin	28	6,51%
Izabela	45	10,47%	Samsieczynek	2	0,47%
Podgórz	2	0,47%	Wiele	14	3,26%
Zdrogowo	0	0,00%	Dąbrowice	2	0,47%
Jeziorki Zabartowskie	3	0,70%	Konstantowo	1	0,23%
Rajgród	4	0,93%	Witosław	54	12,56%
Kosowo	5	1,16%	Orle	12	2,79%
Kozia Góra Krajeńska	14	3,26%	Wyrza	2	0,47%
OGÓŁEM GMINA	166	100,00%	Obszar rewitalizowany		

METRYKA

PŁEĆ	K	294	M	121	BD	15
		68,37%		28,14%		3,49%

Wśród interesariuszy, którzy wzięli udział wankietyzacji zdecydowanie dominowały kobiety.

PRZEDZIAŁ WIEKU	<25	25-45	46-60	>60	BD
	75	73	176	52	54
	17,44	16,98	40,93	12,09	12,56

Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wieku 25-45 lat. Można także stwierdzić bardzo niskie zainteresowanie ludzi młodych w prowadzonym badaniu.

DEKLARACJA UDZIAŁU W PRACACH	TAK	121	NIE	23	BD	22
		70,00%		26,28%		3,49%

Około 30% biorących udział w ankietyzacji zdecydowanie odmówiło aktywnego włączenia się w prace rewitalizacyjne. Aż blisko 70% stanowczo taki udział potwierdziło.

ZATRUDNIENIE	Uczeń/student	Przedsiębiorca	Osoba bezrobotna	Rolnik	Osoba pracująca	BD
	2	3	10	18	120	13
	2,33%	3,49%	15,58%	26,05%	49,07%	3,49%

Wśród uczestników ankietyzacji dominowały osoby obecnie pracujące (49,07%).

WYKSZTAŁCENIE	Podstawowe	Zawodowe	Gimnazjalne	Średnie	Wyższe	BD
	102	112	15	105	97	14
	23,72%	26,05%	3,49%	24,42%	22,56%	3,26%

Aż 57,2% uczestników ankietyzacji to osoby z wyższym wykształceniem.

CELOWOŚĆ PROWADZENIA REWITALIZACJI.

Czy dostrzega Pan/i konieczność przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych na terenie Miasta i Gminy?						
	TAK	302	NIE	109	BD	19
		70,23%		25,35%		4,42%

70,23% uczestników ankietyzacji potwierdziło konieczność przeprowadzenia rewitalizacji. Odmiennego zdania było 109 osób.

OGÓLNA OCENA GMINY

2. Proszę powiedzieć w jakim stopniu (w skali 1-5) zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Przy czym 1 oznacza, że zdecydowanie się Pan/i nie zgadza, 5 zdecydowanie się Pan/i zgadza.							
Gmina Mrocza do dobre miejsce:	BD	1	2	3	4	5	ŚREDNIA
Do mieszkania	16	38	75	27	129	145	3,55

Do pracy/prowadzenia działalności gospodarczej	20	40	65	34	133	138	3,52
Do planowania przyszłości dla siebie i swojej rodziny	11	36	70	54	158	101	3,46

Z powyższej tabeli wynika, że dla mieszkańców gmina Mrocza to dobre miejsce do mieszkania.

SPOŁECZNA DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

3. Które z obszarów znajdujących się na terenie Gminy Mrocza powinny zostać poddane rewitalizacji?					
Miejscowość	Ilość wskazań	Udział wskazań w liczbie ankiet	Miejscowość	Ilość wskazań	Udział wskazań w liczbie ankiet
Mrocza Os. Jedyńka	5	1,16%	Modrakowo	12	2,79%
Mrocza Os. Stare Miasto	95	22,09%	Krukówko	8	1,86%
Mrocza Os. Młodych	7	1,63%	Kaźmierzewo	0	0,00%
Białowieża	10	2,33%	Orzelski Młyn	1	0,23%
Jadwigowo	10	2,33%	Matyldzin	15	3,49%
Orlinek	2	0,47%	Ostrowo	7	1,63%
Drążno	49	11,40%	Chwałka	2	0,47%
Drążonek	2	0,47%	Słupówko	2	0,47%
Drzewianowo	2	0,47%	Rościmin	30	6,98%
Izabela	56	13,02%	Samsiecznynek	1	0,23%
Podgórz	1	0,23%	Wiele	15	3,49%
Zdrogowo	0	0,00%	Dąbrowice	2	0,47%
Jezioraki Zabartowskie	4	0,93%	Konstantowo	1	0,23%
Rajgród	3	0,70%	Witosław	57	13,26%
Kosowo	6	1,40%	Orle	14	3,26%
Kozia Góra Krajeńska	10	2,33%	Wyrza	1	0,23%

Niestety, ten obszar badania obarczony jest dużym błędem lokalnego patriotyzmu i preferencji mieszkańców poszczególnych miejscowości, wypełniających ankiety. Odpowiedzi na zadane pytanie w znacznym stopniu pokrywają się z miejscem zamieszkania respondentów, stąd należy je uznać za nie w pełni wiarygodne niemniej, mogą stanowić podstawę do analizy obszarów, które należy poddać rewitalizacji.

PROBLEMY SFERY TECHNICZNEJ/PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

Co do zasady respondenci powinni wskazać problemy sfery technicznej, środowiskowej czy funkcjonalno-przestrzennej na wskazanym wcześniej – zdaniem respondenta – obszarze rewitalizacji. Z uwagi jednak na wskazane wyżej niedoskonałości badań i mało obiektywnej ilości odpowiedzi wskazujących obszar rewitalizacji, należy zinterpretować podane wyżej odpowiedzi, jako odpowiadające miejscu zamieszkania respondenta a nie jak zamierzano, miejscu obiektywnie wskazanego jako obszaru rewitalizacji.

Jakie problemy techniczne występują Pana/i zdaniem na obszarze wskazanej powyżej miejscowości?

Rodzaj problemu – skala zagrożenia	Bez oceny	0	1	2	3	ŚREDNIA
		Brak	Niskie	Średnie	Wysokie	
Brak infrastruktury technicznej (np. co, wod-kan, gaz)	3	20	16	43	49	1,50
Zły stan obiektów użyteczności publicznej	4	20	39	33	30	1,17
Zdewastowane i opuszczone tereny/obiekty	5	29	49	27	5	0,71
Brak terenów rekreacyjnych (np. boisk, placów zabaw)	4	32	44	26	23	0,99
Zły stan dróg, chodników/ścieżek dla pieszych	2	13	17	32	79	1,92
Małe zasoby mieszkaniowe	5	34	36	33	9	0,78
Zły stan techniczny budynków mieszkalnych	5	27	58	24	3	0,69
Brak ścieżek rowerowych	2	8	14	32	83	1,97
Słaba komunikacja	4	11	34	42	38	1,40
Zaniedbane zabytki (kultury/przyrody)	5	42	45	23	2	0,58
Zanieczyszczenie środowiska	3	19	31	34	46	1,43
Niska estetyka otoczenia	4	11	59	38	15	1,08
Inne (*)	7	0	0	0	7	0,13

(*)palenie w piecach, brak koszy na śmieci i nazw ulic zły stan budynku SP brak instalacji gazowej

Najistotniejsze problemy/niedobory wskazane przez respondentów to:

- brak ścieżek rowerowych oraz zły stan dróg, chodników/ścieżek dla pieszych,
- brak infrastruktury technicznej, głównie wskazywano infrastrukturę gazową,

W dalszej kolejności wskazano:

- zanieczyszczenie środowiska i niezadawalająca komunikacja

PROBLEMY SFERY SPOŁECZNEJ.

Podobnie jak wyżej wskazane problemy odnoszą się do miejsc zamieszkania respondentów a nie wskazanych obiektywnie miejsc/obszarów rewitalizacji.

Jako największe problemy sfery społecznej wskazano:

- złą sytuację na lokalnym rynku pracy, w tym głównie wysoki poziom bezrobocia,

W dalszej kolejności wskazano na:

- słabą ofertę spędzenia wolnego czasu,
- proces starzenia społeczeństwa
- problemy z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej,
- słabą integrację mieszkańców

Jako problemy o stosunkowo niższym poziomie zagrożenia wskazano:

- patologie społeczne,
- słabą współpracę instytucji publicznych z mieszkańcami
- niewystarczające poczucie bezpieczeństwa

Jakie problemy społeczno-gospodarcze występują Pana/i zdaniem na obszarze wskazanej powyżej miejscowości?

Rodzaj problemu	Bez oceny	0	1	2	3	ŚREDNIA
		Brak problemu	Niskie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem	
Sytuacja na lokalnym rynku pracy (bezrobocie, niskie wynagrodzenia, mało atrakcyjne miejsca pracy)	17	2	18	65	64	2,05
Problemy z prowadzeniem biznesu/działalności gospodarczej (niedostępność lokali, małe wsparcie władz)	33	7	38	65	23	1,43
Patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie)	41	8	42	54	21	1,28
Niskie poczucie bezpieczeństwa (kradzieże, rozboje, wypadki)	38	12	62	40	14	1,11
Słaba integracja mieszkańców (brak więzi międzyludzkich)	35	9	47	51	24	1,33
Słaba współpraca instytucji publicznych z mieszkańcami	39	16	49	46	16	1,14
Słaba oferta spędzenia wolnego czasu (kulturalna, sportowa, rekreacyjna)	29	7	42	55	33	1,51
Bezdomność	43	69	46	7	1	0,38
Problemy z opieką nad dziećmi do lat 6	39	35	42	27	23	0,99
Brak dostępu do współczesnych technologii informacyjnych (np. telefonia komórkowa, internet).	43	50	44	22	7	0,66
Problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa (duży odsetek osób starszych, migracja ludzi młodych)	30	11	42	47	36	1,47
Ubóstwo (duży odsetek ludzi biednych, żebractwo)	43	19	69	33	2	0,85
Inne (*)	1	0	0	0	1	0,02

(*)

Z przeprowadzonej ankietyzacji wynika z kolei, że takie problemy jak bezdomność lub wysokie ubóstwo występują jedynie w ograniczonym zakresie i nie stanowią kluczowego problemu gminy.

OCZEKIWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA.

Jakie z niżej wymienionych działań/przedsięwzięć powinny zostać podjęte w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla zaradzenia wskazanym priorytetowym problemom?

Ilość propozycji	Opis przedsięwzięcia	% ogółem ankiet
84	Modernizacja/budowa infrastruktury technicznej (co, wod-kan, gaz)	50,6%
105	Modernizacja/budowa infrastruktury drogowej (w tym: chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie)	63,3%

54	Modernizacja/budowa infrastruktury ochrony środowiska (np. instalacja odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja budynków)	32,5%
58	Modernizacja/budowa infrastruktury edukacyjnej, w tym poprawa wyposażenia istniejących obiektów	34,9%
42	Poprawa systemu komunikacji (w tym dojazdu do szkół)	25,3%
45	Poprawa estetyki i ładu przestrzennego (w tym: zagospodarowanie pustych przestrzeni, budowa skwerów, placów zabaw, miejsc spacerowych)	27,1%
43	Modernizacja/budowa obiektów kulturalnych, w tym poprawa wyposażenia i oferty istniejących obiektów	25,9%
27	Nakłady na rozwój turystyki, w tym renowacja zabytków i wykorzystanie ich potencjału dla rozwoju turystyki.	16,3%
59	Wsparcie aktywności gospodarczej i zawodowej (w tym: wsparcie różnych form samozatrudnienia, zwiększenie działalności szkoleniowo-doradczej)	35,5%
24	Przedsięwzięcia przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu (w tym: poprawa systemu pomocy społecznej, wspieranie inicjatyw społecznych w tym zakresie)	14,5%
42	Rozwój mikro i małych przedsiębiorstw oraz pozyskanie inwestorów zewnętrznych (np. przygotowanie terenów inwestycyjnych dla rozwoju przedsiębiorczości)	25,3%
36	Nakłady na poprawę bezpieczeństwa publicznego (np. system monitoringu)	21,7%
0	Inne	0,0%

Wśród oczekiwanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zdecydowany prym wiodą:

- Modernizacja/budowa infrastruktury drogowej (w tym: chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie),
- Modernizacja/budowa infrastruktury technicznej (co, wod-kan, gaz) – tutaj głównie wskazywano na instalacje gazowe,

W dalszej kolejności oczekiwania społeczne dotyczą następujących przedsięwzięć:

- Wsparcie aktywności gospodarczej i zawodowej (w tym: wsparcie różnych form samozatrudnienia, zwiększenie działalności szkoleniowo-doradczej),
- Modernizacja/budowa infrastruktury edukacyjnej, w tym poprawa wyposażenia istniejących obiektów,
- Modernizacja/budowa infrastruktury ochrony środowiska i aktywności fizycznej (np. instalacja odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja budynków, ogólnie dostępne siłownie w osiedlach i parkach).

Mieszkańcy gminy oczekują ponadto (choć nie priorytetowo):

- Poprawy estetyki i ładu przestrzennego (w tym: zagospodarowanie pustych przestrzeni, budowa skwerów, placów zabaw, miejsc spacerowych),
- Modernizacji/budowy obiektów kulturalnych, w tym poprawy wyposażenia i oferty

- istniejących obiektów, większej dostępności WDK w Witosławiu
- Rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw oraz pozyskania inwestorów zewnętrznych (np. przygotowanie terenów inwestycyjnych dla rozwoju przedsiębiorczości),
 - Poprawy systemu komunikacji (w tym dojazdu do szkół i do Mroczy w dni świąteczne).

Należy podkreślić ewidentną zbieżność powyższych oczekiwań ze wskazywanymi przez respondentów głównymi problemami społecznymi, technicznymi, środowiskowymi i funkcjonalno-przestrzennymi.

Na podstawie przedstawionych powyżej wyników należy stwierdzić, że ten etap partycypacji interesariuszy nie wprowadził znacząco istotnych elementów wymagających ewentualnej zmiany lub modyfikacji w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza.

Konkluzja

Zaproponowany w opracowanej diagnozie obszar zdegradowany spotkał się ze 100- procentową aprobatą oceniających osób, z tego 16,7% dla oceny bardzo pozytywnej a 83,3% dla oceny pozytywnej.

Zaproponowany w opracowanej diagnozie i projektowanej uchwale RG obszar rewitalizacji spotkał się z ponad 83- procentową aprobatą oceniających osób.

Jedna osoba wyrażająca negatywną ocenę zaproponowanego obszaru rewitalizacji zaproponowała włączenie do or obiektów podworskich w Izabeli, co z uwagi na ograniczenia obszaru i liczby ludności jest niemożliwe. W komentarzach do wypełnionych formularzy interesariusze sugerowali poszerzenie obszaru rewitalizacji o obiekty lub przestrzenie, które ich zdaniem wymagają interwencji rewitalizacyjnej. Jednakże lokalizacja tych obiektów/przestrzeni wyklucza taką możliwość, albowiem sugerowane obiekty/przestrzenie zlokalizowane są w miejscowościach, w których albo brak zdiagnozowanych stanów kryzysowych albo zdiagnozowana ilość tych stanów jest dalece niższa od zdiagnozowanych stanów w miejscowościach zaliczonych do projektowanego obszaru rewitalizacji.

Konkludując należy stwierdzić, że zaproponowany obszar rewitalizacji obejmujący miejscowości: OSIEDLE STARE MIASTO MROCZA, DRAŻNO, ROŚCIMIN, WITOSŁAW, ORLE jest optymalny zarówno w świetle przeprowadzonej diagnozy jak i wyników konsultacji społecznych.

16 SPIS TABEL

Tab. 1 Podział gminy na jednostki pomocnicze.....	24
Tab. 2 Struktura ludności Miasta i Gminy Mrocza na tle powiatu i regionu.....	26
Tab. 3 Struktura bezrobocia w gminie Mrocza na tle regionu.....	27
Tab. 4 Wskaźniki Samowystarczalności ekonomicznej ludności na tle regionu.....	28
Tab. 5 Opieka przedszkolna w gminie na tle regionu.....	28
Tab. 6 Poziom czytelnictwa na tle regionu.....	29
Tab. 7 Dostępność do usług ochrony zdrowia na tle regionu.....	30
Tab. 8 Bezpieczeństwo publiczne w gminie na tle regionu.....	31
Tab. 9 Przedsiębiorczość w Mieście i Gminie Mrocza na tle Regionu.....	32
Tab. 10 Dostępność sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na tle regionu.....	34
Tab. 11 Elementy sfery funkcjonalno-przestrzennej – ścieżki rowerowe na tle regionu.....	36
Tab. 12 Podział gminy na jednostki strukturalne.....	45
Tab. 13 Lista wskaźników dla ujawnienia stanu kryzysowego na terenie miejskim).....	47
Tab. 14 Lista wskaźników dla ujawnienia stanu kryzysowego na terenie wiejskim).....	47
Tab. 15 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, wg miejscowości – stan na 30.06.2017 rok.....	49
Tab. 16 Wskaźniki dotyczące rynku pracy w poszczególnych miejscowościach gminy – stan na 30.06.2017.....	50
Tab. 17 Wskaźnik samowystarczalności ekonomicznej ludności wg miejscowości – stan na dzień 30.06.2017 roku.....	51
Tab. 18 Wskaźnik samowystarczalności ekonomicznej – udział dzieci do lat 17 – stan na dzień 30.06.2017 roku.....	52
Tab. 19 Stan kryzysowy na terenie obszarów miejskich.....	53
Tab. 20 Rozkład problemów sfery społecznej w miejscowościach gminy Mrocza.- opracowanie własne.....	54
Tab. 21 Jednostki w których występują co najmniej 2 stany kryzysowe.....	55
Tab. 22 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego.....	56
Tab. 23 Charakterystyka obszaru zdegradowanego gminy Mrocza.....	56
Tab. 24 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji na obszarze miejskim.....	58
Tab. 25 Charakterystyka obszaru rewitalizacji.....	58
Tab. 26 Mrocza Osiedle stare Miasto.....	73
Tab. 27 Drążno.....	73
Tab. 28 Rościmin.....	73
Tab. 29 Dostępność do infrastruktury społecznej - Drążno.....	85
Tab. 30 Dostępność do infrastruktury społecznej - Rościmin.....	85
Tab. 31 Dostępność do infrastruktury społecznej - Witosław.....	86
Tab. 32 Dostępność do infrastruktury społecznej – Orle.....	87
Tab. 33 Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji.....	91
Tab. 34 Występowanie przestrzeni zdegradowanej- możliwość zaadaptowania na cele rozwoju społecznego oraz dostępność publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej.....	99
Tab. 35 Występowanie przestrzeni zdegradowanej- możliwość zaadaptowania na cele rozwoju gospodarczego oraz dostępność publicznej infrastruktury aktywizacji gospodarczej.....	99
Tab. 36 Miejscowości o gorszych niż przeciętna w Mieście i Gminie wskaźnikach stanów kryzysowych.....	100
Tab. 37 Wskaźniki celów rewitalizacji.....	102
Tab. 38 Lista główna projektów rewitalizacyjnych.....	105
Tab. 39 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	116
Tab. 40 Indykatywne ramy finansowe głównych projektów rewitalizacyjnych.....	122

17 SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1 Zasady planowania rewitalizacji.....	10
Rys. 2 Ogólne położenie gminy Mrocza.....	25
Rys. 3 Wskaźniki demograficzne - Osiedle Stare Miasto.....	75
Rys. 4 Wskaźniki demograficzne – Drażno.....	75
Rys. 5 Wskaźniki demograficzne – Rościmin.....	76
Rys. 6 Wskaźniki demograficzne – Witosław.....	76
Rys. 7 Wskaźniki rynku pracy – Mrocza na tle Gminy.....	77
Rys. 8 Wskaźniki rynku pracy – Drażno na tle Gminy.....	78
Rys. 9 Wskaźniki rynku pracy – Rościmin na tle Gminy.....	78
Rys. 10 Wskaźniki rynku pracy - Orle na tle Gminy.....	79
Rys. 11 Skala pomocy społecznej - Samowystarczalność ekonomiczna ludności.....	80
Rys. 12 Aktywność gospodarcza – obszar rewitalizowany na tle Miasta i Gminy Mrocza.....	81
Rys. 13 Zjawiska pozytywne oraz negatywne zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji.....	93
Rys. 14 Schemat wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszaru rewitalizacji w Mieście i Gminie Mrocza.....	96
Rys. 15 Zestawienie celów i kierunków działań rewitalizacyjnych.....	102

18 SPIS FOTOGRAFII

Fotografia 1 Park Jagiełły – wejście i rzeka.....	37
Fotografia 2 Park przy ul. Zielonej – boisko i oczko wodne.....	38
Fotografia 3 Dawny dworzec PKP w Mroczy.....	38
Fotografia 4 Orzelski Młyn – młyn wodny.....	39
Fotografia 5 Orle -rządówka i spichlerz.....	39
Fotografia 6 Park w Witosławiu – część przylegająca bezpośrednio do jeziora.....	40
Fotografia 7 Park dworski w Izabeli.....	40
Fotografia 8 Brzeg jeziora Rościmińskiego Małego w sąsiedztwie świetlicy wiejskiej.....	41
Fotografia 9 Brzeg Jeziora Mintarz w Wielu.....	41
Fotografia 10 Ostrowo – plac zabaw i boisko.....	42
Fotografia 11 Drażno – centrum miejscowości.....	42
Fotografia 12 Zejście do Jeziora Hetmańskiego.....	43
<i>Fotografia 13 Wejście do Parku im. Władysława Jagiełły – Osiedle Stare Miasto Mrocza.....</i>	<i>60</i>
Fotografia 14 Drażno, Turniej piłkarski OSP.....	64
Fotografia 15 Plakat promujący Rościminiadę 2017.....	67
Fotografia 16 Wciąż pod parą – historyczne zdjęcie pociągu wąskotorowego w Witosławiu...67	67
Fotografia 17 Rządówka w majątku Orle – stan obecny.....	70
Fotografia 18 Przestrzeń zdegradowana – Rządówka w miejscowości Orle.....	90

19 SPIS MAP

Mapa 1 Położenie gminy Mrocza na tle województwa kujawsko - pomorskiego oraz powiatu nakielskiego.....	23
Mapa 2 <i>Mapa Gminy z zaznaczeniem poszczególnych miejscowości</i>	46